

བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ གི་གནས་སྐབས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོའི་ལོ་འཁོར་སྟོན་ཐོ།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་ཁྲིམ་ལྟེ་གནས་ཁང་།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་ཁྲིམ་ལྟེ་གནས་ཁང་ནི་བཙན་བྱོལ་ནང་ཐེངས་དང་པོར་གསར་འཛུགས་བྱས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆོགས་པ་ཞིག་དང་། དེ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༡ པོར་གསར་འཛུགས་བྱས། ལས་ཁུངས་ལྟེ་གནས་དེ་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཉི་མ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་རྩ་རམ་ས་ལར་གནས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོགས་ཐོབ་འགོད་ཁྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་གཉིས་པར་དབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ང་ཆོས་བོད་དོན་དེལ་བསྐྱབས་དང་གོ་རྟོགས་སྤེལ་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་བརྟན་པོ་ཡོད་ལ། བོད་ནང་དང་བཙན་བྱོལ་གྱི་ཆོགས་ནང་མང་གཙོ་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་ཐབས་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྟོག་རེལ་གཏོང་བཞིན་པར་རོ་རྟོག་དང་སྙན་ཐོག་འབྲི་རྒྱ་ཡིན།

ང་ཆོས་མ་འོངས་པར་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་ར་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་འབད་བཙོན་བྱེད་ཐུས་ཡིན། ལྟེ་གནས་ཁང་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མནར་གཅོད་འགོག་པའི་ཆོགས་པ་དང་། ཨེ་ཤི་ཡ་དང་ཞི་བདེ་རྒྱ་མཚོའི་བཙན་བྱོལ་བའི་ཐོབ་ཐང་བརྒྱ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་བསྐྱེལ་ཆོགས་པ་བཅས་ཀྱི་ཁོངས་མི་ཡང་ཡིན། གལ་ཆེའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆོགས་པ་ཁག་དང་མཉམ་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ལྟེ་གནས་ཁང་གི་འགན་འཛིན་བསྟན་འཛིན་ལྷ་བ་ལགས་དང་། འཛིན་སྐྱོང་འགན་འཛིན་ཕུར་བུ་སྤྱོལ་མ། ཉམས་ཞིབ་ལྷ་བ་བཀྲིས་དང་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས། ཉམས་ཞིབ་ Felicity Reed དང་། བཟོག་འབྲེལ་མཐུད་པ་གཡུ་མཚོ། ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཕུར་བུ་སྤྱོལ་མ། ཕྱོགས་བཞུགས་ལས་བྱེད་ཡེ་ཤེས་སྟན་བུའ། ཡིག་ཆ་དོད་མ་པ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་སྟོན་བཅས་ཡིན།

ནང་དོན།

༡།	འཛིན་སྐྱོང་མདོར་བསྡུས།	༡
༡།	ནང་དོན་གནས་བསྡུས།	༤
༣།	ཐབས་ལམ།	༧
༤།	བསམ་འཆར།	༩
༥།	བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་ནས་རྒྱལ་སྤྱིར་འབོད་སྤྱེལ།	༡༣

དང་པོ།	ཆོས་དད་རང་དབང་དང་རིག་གཞུང་བཅན་གཞིན།	༡༣
༡།	བོད་ཀྱི་ཡུང་གོ་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན།	༡༤
༡།	སྒོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་བཅན་གཞིན།	༡༩
༣།	བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་ཆགས།	༢༧

གཉིས་པ།	གང་བྱུང་གི་འཇུ་བཟུང་དང་ཁེ་རྒྱུད་བཀག་ཉར།	༢༩
༡།	དང་བདེན་མེད་པའི་ཁྲིམས་བཤེར་དང་ཁྲིམས་གཅོད།	༣༦
༡།	བཅན་ཁྲིད་ཀྱིས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བ།	༤༩
༣།	མནར་གཅོད་དང་བཅན་ཤེད་ཀྱི་ངལ་ཚུལ།	༤༤
༤།	བཀག་ཉར་འོག་གི་འདས་ཁྲོངས།	༥༩

གསུམ་པ།	གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་དང་བལྟ་སྤྱང།	༥༥
༡།	ཞི་བའི་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང།	༥༧
༡།	གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བལྟ་སྤྱང་དང་མི་སྐྱེར་གྱི་ཐོབ་ཐང།	༥༩
༣།	ཞིབ་བཤེར་དང་དེལ་བསྐྱབས་ལས་འགུལ།	༦༤

བཞི་པ། ཤེས་ཡོན་དང་སྒྲིབ་ཡིག་བཅན་གཞོན། ༤༧

༡། ཤེས་ཡོན་སྒྲིབ་གསོ། ༤༧

༢། བོད་ཡིག་མེད་པ་བཟོ་ཐབས། ༧༠

༣། བཅན་ཤེད་ཀྱིས་བོད་སྐད་ཀྱི་བསྒྱུར་བྱེད་པ། ༧༤

ལྔ་པ། ཁོར་ཡུག་གཏོར་བཤེག་དང་ཡུལ་མི་གནས་སྟོ། ༡༣

༡། བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ཕྱིར་འབྱུང་དང་ནང་ཁུལ་གནས་སྟོ། ༡༤

༢། ལྷ་སྟོན་དང་ལྷ་རག་འཇུག་སྟོ། ༡༤

༣། གཏོར་སྟོན་འདོན་གྱི་ལས་གཞི། ༤༡

༤། ཁོར་ཡུག་ཉམས་སྒྱུད། ༤༤

དྲུག་པ། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆམས་བཀྲལ་བའི་བཅན་གཞོན་དང་ཆབ་སྲིད་དེལ་སྟོན་གྱི་འཇུག་སྟོན། ༤༧

ནང་དོན་གནས་བསྐྱུས།

འདས་མ་ཐག་པའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༣ ལོར་རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པས་རྒྱ་རིགས་ཅན་དུ་སྦྱར་བར་
ཤུགས་སྒྲོན་དང་། གཞི་རྩའི་རང་དབང་བཅོན་འཕྲོག་དང་བཅོན་ཤེད་གྱིས་ཡུལ་སྤོང་སྤྲོད་ཀྱིས་
འོག་བོད་མིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྩེ་ཞན་རྩེ་སྤྲུག་དུ་སོང་ཡོད། ལོ་དེའི་ནང་མངོན་གསལ་དོད་
ཤོས་ནི་རིས་མེད་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་སློབ་གྲྭ་ཁག་ལ་བཅོན་གཞོན་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་དུ་སོང་བ་དང་།
གང་བྱུང་འདྲ་བཟུང་བཀག་ཉར་། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་བཅོན་གྱིས་བ་ཆོར་རྒྱལ་
འཆ་མས་བརྒྱལ་བའི་བཅོན་གཞོན་ཕོག་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཁག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ནས་སྤངས་འཛིན་དང་ལྟ་སྤྱད་། བཅོན་ཤེད་གྱིས་སློ་རྒྱག་
པ་དང་གཏོར་བཤེག་བཏང་བ། ལོ་གསར་དང་ས་ག་ལྷ་བ་སོགས་ཆོས་འབྲེལ་དུས་ཆེན་
ཁག་ལ་བཀག་སྡོམ་རྒྱ་བསྐྱེད་། སྤར་ལས་ལྷག་པའི་སློ་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་
མཆོན་རྟགས་ལའང་དམ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོགས་པས་རྒྱ་ནག་ནང་བསྟན་མཐུན་
ཆོགས་སོགས་བརྒྱད་ནས་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་དང་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་འདྲེལ་འཛིན་
སྤངས་མཉམ་གནས་ཡོང་རྒྱུ་ལུ་མཐུད་ནས་འབད་ཅོན་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་
གི་སྐུ་པར་སོགས་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་མཆོན་རྟགས་ཉར་ཆགས་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་གང་བྱུང་
བཀག་ཉར་དང་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བཞིན་ཡོད།

བཀག་ཉར་བྱས་པའི་མི་མང་སོར་བྱང་བདེན་མ་ཡིན་པའི་ཁྲིམས་གཅོད་དང་ཉེས་ཆད་བྱ་སོ་
གཏོང་བ་མ་ཐད། བཀག་ཉར་བྱེད་རིང་མནར་གཅོད་བྱ་སོ་གཏོང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་
བཞིན་ཡོད། སློད་གྲོལ་ཐོབ་པའི་རྩེས་སུའང་ཁོ་ཆོར་བལྟ་སྤང་ནན་སོ་ཡོད་སྟབས། ཁོ་ཆོ་སྤར་ཡང་
སྤྱི་ཆོགས་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་དཀའ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།

བརྒྱུད་ལྟ་སྤྱད་དང་ཞིབ་བཤེད། བཅོན་གཞོན་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་དུ་སོང་བས་གཞི་རྩའི་རང་དབང་ལ་
གཏོར་བཤེག་དང་། བཤོག་ལས་འགྲུལ་སྡེལ་མཁན་བོད་མི་ཆོ་འཛིན་བཟུང་བཅོན་འདུག་གི་ཉེས་

རིག་གཞུང་དང་ཆོས་དད་རང་དབང་སྤངས་སྐྱོབ་བྱེད་པར་འགན་ལེན་དང་། གཞུང་གི་སྲིད་ཅུས་ཀྱི་
འགན་ལེན་བྱེད་པའི་བྱ་ཐབས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་རྒྱ་ནག་ལ་དུས་མཆམས་རང་བཞིན་གྱི་བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་ཀྱང་།
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་དང་རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སྡོན་
ཆད་ཀྱི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གྲོས་འཆར་ (དཔེར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་བསྐྱར་ཞིབ་གྲོས་
འཆར་ལྟ་བུ།) ཁག་ལ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་པར་ཅིས་མེད་གཏོང་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནས་ཐབས་ལམ་འདྲ་མིན་ཐོག་ནས་འབད་བཅོམ་ཡོད་རྒྱུ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཕྱི་ནང་
གཉིས་ཀར་རྒྱ་ནག་གི་བཅོམ་གཞོན་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་དག་འགོག་ཐབས་དང་། བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་
འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་རྩོག་རྒྱུ་གཏོང་བར་སྡོན་འགོག་ འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་
གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་ཆེད་ཕྱེད་རྒྱུན་མཐུད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་དགོས།

ཐབས་ལམ་སྒྲེང་བ།

སྙན་ཐོ་འདི་ནི་འདི་ག་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་ནས་
འདོན་སྤེལ་བྱས་པ་དང་། འདི་ནི་བྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོའི་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་ཕྱོགས་
ཁག་ནས་བསྐྱེད་དཔྱད་ཞིབ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་བཅོས་ཡོད། འདི་ག་ལྟེ་གནས་
ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་ནང་གསུང་འགྱུར་རྒྱད་ལམ་ཁག་ནས་ཐོན་པའི་སྙན་ཐོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་
རྒྱལ་ནང་གི་ཁྲིམས་བཅོ། སྤྱི་ལྷན་གྱི་ཡིག་ཆ། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་གྱི་ཡིག་ཆ། འེས་
ཡོན་གྱི་སྙན་ཐོ་དང་དེ་བཞིན་དམངས་ཁྲིད་སྤྱི་ཚོགས་ཚོགས་པ་ཁག་གི་ཡིག་ཆ་སོགས་རྒྱད་ཡོད།
ཡིད་ཆེས་སྒྲོས་འགོལ་དང་ཆད་ལྡན་ཡོང་ཆེད་འདི་ག་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་ཞིབ་འཇུག་སྙན་ཐོའི་ནང་
མ་མཐར་ཡང་གནས་ཚུལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་བདེན་དཔང་གཉིས་ཡན་ལ་ཞིབ་དཔྱད་བྱས་ཡོད།
ཡིན་ནའང་། བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྱོད་གནང་མཁན་ཆོར་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན་
གནས་ཚུལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བདེན་དཔང་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་
དགོས། དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་ཆེད་སྙན་ཐོ་འདིའི་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྱོད་གནང་མཁན་རྣམས་གསུང་བ་
བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཆོར་ཉེན་ཁ་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་དེས་གནས་ཚུལ་
མཁོ་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་འབྲད་བཞིན་ཡོད།

བསམ་འཆར།

དེད་བོད་ཀྱི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་ངོས་ནས་མི་སྐྱེར་
དང་། སྤྱི་གཞུང་། སྤྱི་པའི་ཆོག་མཁན་སྡེ་ཁག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཅན་གཞོན་ལ་གཞོད་ཤྱགས་
སྤྲོད་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

༡། བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་རྒྱ་ནག་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བར་བཀག་སྡོམ་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་
བཙེ་བཀྱར་། གཞུང་གི་ཐེ་ཇུས་མེད་པར་དད་མོས་བྱ་རྒྱུར་འགན་སྲུང་བྱེད་དགོས།

༢། བོད་མི་ཆོས་རང་དབང་གི་ཐོག་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ངོས་འཛིན་དང་བསྐྱོ་བཞག་
བྱེད་པར་གཞུང་གི་ཐེ་ཇུས་བྱེད་མི་ཆོག དེའི་ནང་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ཀྱི་སྐུལ་སྐྱོ་
ངོས་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་ཡང་ཚུད་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་བསྟན་མཐུན་ཆོག་སོགས་གཞུང་གིས་
སྤངས་འཛིན་བྱས་པའི་སྤྱི་གཞུང་ཁག་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་ཁག་ལ་བསྐྱོ་
བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆར་བེད་སྤྱོད་གཏོང་རྒྱུ་མཆམས་འཛིན་དགོས།

༣། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་ཁག་ནང་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་མེད་པ་བཙོ་དགོས་པ་དང་།
ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་དགོན་པའི་འཆོ་བར་གྲུང་ཁན་ཏང་གི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་མཆམས་
འཛིན་བྱེད་དགོས།

༤། བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་དང་རིག་གཞུང་གཏོར་བཤེག་མཆམས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། གཏོར་
ཟེན་པའི་དགོན་སྡེ་དང་རིག་གཞུང་ཉམས་བཙོ་བྱེད་དགོས། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་ཆོས་ལྟེ་ཁག་
ལ་ངེས་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆ་དུ་གཞི་དང་མཐུན་པའི་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུར་འགན་
ལེན་དགོས།

༥། བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་དང་ས་ག་ཟླ་བ་སོགས་དུས་སྟོན་ཁག་རང་དབང་གིས་སྲུང་བཙེ་ཆོག་པ་
དང་། སྤྱི་པའི་སློ་སྦྱོང་དང་གནས་མཇུག་མཛད་སྟོ་སོགས་ཀྱི་བཀག་སྡོམ་མེད་པ་བཙོ་དགོས།

༤། རྒྱལ་སྤྱི་ས་ངོས་འཛིན་ཐོབ་པའི་རང་དབང་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་(ཆོས་ལུགས་དང་
རིག་གཞུང་སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལྟ་བུ།)ཉེས་འཛུགས་བཅོན་འཇུག་བྱས་པའི་བོད་མི་ཆང་མ་
སྤོང་གོལ་གཏོང་དགོས།

༥། བཀག་ཉར་བྱས་པའི་བོད་མི་ཆང་མར་བྱང་བདེན་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་མེད་པའི་ཁྲིམས་
བཤེར་། རང་དབང་གི་ཁྲིམས་ཅོད་སྐྱབ་དང་ནང་མིར་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་པའི་འགན་སྤང་བྱེད་
དགོས།

༦། ཁེར་རྒྱུ་བཅོན་འཇུག་མཆམས་འཛོག་དང་། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བའི་བོད་མིའི་
གནས་སྤངས་སྤྱི་གསལ་ནང་གསལ་བཟོ་རྒྱ།

༧། བཅོན་ཁང་དང་བཀག་ཉར་ཁང་དུ་མནར་གཅོད་གཏོང་བ། བཅོན་ཤེད་ཀྱི་ངལ་རྩལ་དང་
ཆབ་སྲིད་སློབ་གསོ་གཏོང་བ་གཏན་འགོག་བྱས་ཏེ་<<མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་གས་ཀྱི་མནར་གཅོད་
འགོག་པའི་སྤྱི་ཆེངས་>>བཅི་སྤང་བྱེད་དགོས། གང་བྱུང་འཛིན་བཟུང་དང་རྩལ་རྒྱུ་གཏོང་བ།
ཁྲིམས་འགལ་ལག་སྟར་བྱེད་མཁན་ཚུད་པའི་བཀག་ཉར་ཁང་དུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྩོག་
རོལ་གཏོང་མཁན་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་འགན་ཁྲི་ཅད་གཅོད་བྱེད་དགོས།

༡༠། སྤྱན་བཅོས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་མ་རག་པ་དང་ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་དམར་གསོད་བཏང་བ་
སོགས་འདས་གྲོངས་སོང་བའི་བོད་མིའི་ནང་མི་ཆོར་གུན་གསལ་སྤོང་དགོས།

༡༡། བོད་མིའི་གཏམ་བཟོད་རང་དབང་ལ་བཅོན་གཞོན་གཏོང་མཁན་གྱི་བློ་ཐོག་ནས་བལྟ་སྤང་
དང་། སྤྱི་ཆོག་གས་བླ་ལམ་བཀག་སྤོམ། བློ་ཐོག་ལས་འགུལ་སྤེལ་མཁན་གང་བྱུང་འཇུ་བཟུང་བཀག་
ཉར་བྱ་རྒྱུ་འཆམས་འཛོག་དགོས།

༡༣། ཞི་བའི་ངོ་ཚྭ་ལ་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་མིར་ཁྱིམ་ས་འགལ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་གཏན་
འཁེབས་མེད་པ་བཟོ་དགོས། དེ་བཞིན་རང་གི་བསམ་ཚུལ་བརྗོད་མཁན་ཆོར་འཛིན་སྐུ་བྱེད་མཁན་
གྱི་ཉེན་རྟོག་པའི་བྲག་དབུང་མེད་པ་བཟོ་དགོས།

༡༤། བྱི་རྒྱལ་གྱི་གསར་འགོད་པ་དང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་ལས་མི་སྣ་འགོ་འོངས་ཀྱི་
བཀག་སྡོམ་མེད་པ་བཟོ་དགོས། དེ་བཞིན་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྒྱུད་ལོན་ཆེད་བོད་དུ་དམ་བྲག་མེད་པའི་
ཐོག་ནས་འགོ་བསྐྱོད་ཆོག་པའི་ཆོག་མཆན་སྤྲོད་དགོས།

༡༥། བརྟག་དབུང་མ་ལག་དང་ངོ་བཤེར་ལག་ཅུལ། རིག་རྩས་བསྐྱེལ་ན། བོད་མིར་རྩིས་དེད་དང་
བྲག་གཞོན་སོགས་བཀག་སྡོམ་དགོས།

༡༦། བཟོ་བྱ་བྱ་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཆེ་ཁྱིམ་ས་འགལ་དུ་ཅི་བའི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དུས་
མཆམས་འཛིན་དང་། སློ་བཤེས་པའི་ཐོབ་ཐང་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཡིག་ཐོག་ནས་འབྲེལ་འདྲིས་བྱ་རྒྱ་སྤར་
གསོ་དགོས།

༡༧། བོད་སྐད་གཞུང་འབྲེལ་སློབ་གྲྭ་བཅན་འཇུག་བྱ་རྒྱ་མཆམས་འཛིན་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
དང་སྐད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ཁོར་ཡུག་ནང་གཏོང་ཆོག་ལ། བོད་པའི་སློབ་གྲྭའི་རང་དབང་སྤར་
གསོ་དང་བོད་སྐད་ཆོར་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་མེད་པའི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོ་ཐོབ་པའི་འགན་སྤང་དགོས།

༡༨། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་བཀག་སྡོམ་དང་གཞུང་སྤྱོད་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གཞུང་། ཚུལ་རིག་
བཅས་ལ་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་མེད་པ་བཟོས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་བཟོ་སྐྲུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གཞུང་། ཚུལ་རིག་བཅས་སློབ་ཁིད་བྱེད་དགོས།

༡༩། དགོན་པའི་སློབ་གྲྭ་སློ་རྒྱལ་པ་དང་ན་གཞོན་གྲུ་བཅུན་ཕྱིར་འབྱུང་བྱེད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་
གྱི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་མ་ལག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་འགོ་གི་ཡོད་པས་དེས་པར་མཆམས་འཛིན་དགོས།

༡༩། བོད་རིགས་སློབ་ཕྱག་རྣམས་མཐོ་སློབ་ནང་སློབ་ཁྱགས་དང་ལས་ཁྱགས་ཐད་དབྱེ་འབྱེད་
ཀྱི་མིན་ཏུས་མེད་པ་བཅོས་ཏེ། འབྲུག་མཉམ་ཐོག་ནས་ལས་རིགས་དང་སློབ་གསོ་སྤྱི་བའི་གོ་
སླབས་སློབ་དགོས།

༢༠། བོད་མི་རྣམས་བཅའ་ཁྲིམས་གནས་སློབ་དང་། གནས་རི་དང་ཁོར་ཡུག་གཏོར་བརླག་
འགོ་བའི་ཚུ་རག་དང་ཚུ་སློབ་གི་ལས་གཞི་སོགས་མཆམས་འཛོག་བྱས་ཏེ། མང་གཞིའི་ལས་
འགོ་མ་བཙུགས་གོང་ནས་ཁོར་ཡུག་ལ་ཤྱགས་སྤྱེན་ཐེབ་ངེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་ཞིབ་བྱས་
ཏེ་ས་གནས་མང་ཆོགས་དང་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱིས་གྲོས་བསྟར་བྱེད་དགོས།

༢༡། དབུལ་སྤྱོད་དང་སྤྱེ་ཁམས་སྤྱང་སྤྱོད། རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་བཅས་ལ་ཁ་གཡུར་ནས་
བོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་མི་སེར་གནས་སློབ་བྱེད་པ་མཆམས་འཛོག་བྱས་ཏེ། བོད་མིའི་པ་མེས་ཀྱི་ས་
ཆར་ཁྱིམས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་འགན་སྤྱང་གིས་ས་ཆ་བཅའ་འཛོག་བྱེད་པར་སྤྱང་སྤྱོད་
དགོས།

༢༢། བོད་ནང་ཁྱིམས་འགལ་གྱི་གཏོར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་དང་ཚུ་བེད་སྤྱོད། བཟོ་བྲལ་སྤྲུག་བཅོག་
ཆག་པ་བཅས་རྒྱ་ནག་གི་བཟོ་ཆོང་ཁང་ཆོས་འགན་འཁུར་དགོས།

༢༣། བོད་ཀྱི་སྤྱེ་ཁམས་མ་ལག་སྤྱང་སྤྱོད་དང་ནགས་ཆལ་གཏོར་བརླག་སྤྲོན་འགོག་བྱེད་
དགོས། ཚུ་རག་དང་ཐོན་ཁུངས་བེད་སྤྱོད་མང་དག་པའི་དབང་གིས་ས་ཁུལ་དེའི་སྤྱེ་དངོས་སྤྲོ་མང་
ཅན་དང་ཚུའི་འབྱུང་ཁུངས་ལ་ཉེན་ཁ་བཟོ་གི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙུག་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་ ནས་རྒྱལ་སྤྱིར་འབོད་སྤྲུལ།

༡། བཅན་གྱིས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཚོགས་སྡེ་ཁག་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དོག་རྩལ་གཏོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡིག་ཐོག་བཀོད་ནས་ཐེངས་འདོན་བྱེད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་དང་གྲོས་བསྡུར་གྱིས་རྒྱལ་འཛམས་བསྐལ་བའི་བཅན་གཞོན་འགོག་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚད་གཞི་བསྐྱར་རྒྱུ།

༢། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་བཙོ་ཚད་ཁང་ཚོས་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དོག་རྩལ་གཏོང་བའི་མ་འདྲིག་དང་ལས་གཞི་ནས་སྤྱིར་འཐེན་དང་། དེ་བཞིན་ཁེ་གཉེར་ཁང་ཚོས་དང་གཞན་གྱི་ལས་མཐུན་གྱིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་གཞོན་འཆེ་འགྲོ་བའི་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོན་འགོག་བྱ་རྒྱུར་སྤྲུལ་མ་གཏོང་རྒྱུ།

༣། གཞུང་ཁོངས་སྤྱི་གཙུག་འཛུགས་ཁག་ནས་ཡོངས་ཁྲབ་དུས་མཚམས་བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་ཁས་ལེན་རྣམས་དམ་དོན་ནན་པོ་དགོས་པའི་སྤྱལ་མ་གཏོང་རྒྱུ་བཅས་ཡིན།

དང་པོ། ཆོས་དད་རང་དབང་དང་རིག་གཞུང་བཅན་གཞོན།

ནང་ཆོས་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཅ་བ་དང་བོད་མིའི་འཆོ་བའི་གོམས་སྒོལ་ཆགས་ཡོད། ཡིན་ནའང་། འདས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ཕྱག་རིང་རྒྱ་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པས་རིག་གཞུང་གཏོར་བརྒྱག་དང་ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་བཅན་གཞོན་བྱས་པའི་དབང་གིས་བོད་མིའི་འཆོ་བར་བྱགས་རྒྱུ་ངན་པ་ཐེབས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆོས་ལུགས་ལ་སྤངས་འཛིན་བྱེད་པའི་དྲག་པོའི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་ནས་དགོན་པར་དབང་བསྐྱར་དང་སྒོ་རྒྱག་པ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོར་ཆད་བཀག་བཅོས་ཡོད། དཔེར་ན། ཆོས་སྤྱགས་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་ཆའི་དུས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དམར་པོའི་རིང་ལུགས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་དེ་དམར་པོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་དང་གཅིག་མཐུན་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཆོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་བཅན་གཞོན་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་འདི་ནི་<<འཇམ་སྒྲིང་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་བསྐྱབས་གཏམ་>>དང་། <<རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆབ་སྲིད་ཐོབ་ཐང་གི་སྤྱི་ཆེད་ས་>>དོན་ཆན་ ༡༩ ནང་འཁོད་པའི་ཆོས་དད་རང་མོས་དང་སྤྱད་སྒྲོབས་ཀྱི་གཏན་འབེབས། དེ་བཞིན་<<དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཆོགས། རིག་གཞུང་ཐོབ་ཐང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེད་ས་>>དོན་ཆན་ ༡༥ ནང་འཁོད་པའི་རིག་གཞུང་སྤྱད་སྒྲོབ་ཀྱི་ཁེ་དབང་བཅས་དང་འགལ་ཡོད།

འདི་ལོའི་ལྷ་བ་ ༣ ཆོས་ ༤ ནས་ཆོས་ ༡༡ བར་སྒྲོང་འཆོགས་བྱས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཆོགས་འདུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་སྲིད་འཛིན་ཞི་ཅིང་ཕིང་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་ཆོགས་གཙོ་མང་རྩ་ཁྱུ་ཞིང་། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་གཙོ་ཀྲའོ་ཆུ་ཅི་སོགས་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་རྒྱ་ནག་ཅན་ཀྱི་འཆར་གཞིར་གྲོས་བསྟར་བྱས་ཡོད།

ཀྱི་དབང་འཛིན་པས་མི་རིགས་པན་ཚུན་དབར་ལ་སྤེལ་རེས་དང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་ནང་
ཀྱང་རྒྱ་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་འདུས་བྱའི་འདུ་ཤེས་ཟབ་ཏུ་གཏོང་དགོས་པ། བོད་རྒྱུད་ནང་
བསྟན་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཕྱོགས་གཞན་དག་བཅས་ཀྱི་ཐད་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྦངས་དེ་
གཙོ་བོའི་གནས་བབ་ཐོག་འཛིན་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད།

༡། བོད་ཀྱི་ཀྱང་གོ་ཅན་དང་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན།

བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱང་གོ་ཅན་ཞེས་པ་ནི་གཏིང་ཟབ་པའི་ལས་དོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡོངས་ལ་སྦངས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། སྤྱལ་སྤྱོད་འཛིན་
བྱེད་པ་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་འཇུགས་བར་དང་། སྤེ་ཆན་དང་སློབ་གྲྭ་བཅས་ཕྱོགས་ཆང་མར་
ཉུ་སྤྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ནང་བསྟན་ཀྱང་གོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བའི་ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་ ༢༠༡༣-༢༠༢༧
ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ་དམར་ཤོག་ཆོགས་པ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་སློ་དཀར་གཞུང་བྱང་དགོས་པའི་ནན་
བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། །དཔེར་ན། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྤྱོད་པར་གྱི་ཆབ་ལ་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་
འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་འབྲེལ་འཛིན་པ་དང་ནང་ཆོས་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་བསྒྱུར་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

འཐབ་ཕྱོག་གཅིག་གྱུར་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་དབུས་ཆབ་སྲིད་ལྷན་ཁང་གི་
ལས་ཁུངས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེའི་འགན་ཁུས་ནི་ཤེ་ཅིང་གི་ཆབ་སྲིད་གྲོས་རིམ་ལག་
ལེན་ཐོག་ཟབ་ཏུ་བཏང་ནས་བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་གྱི་མི་དམངས་དང་ཆོས་ལུགས་ལས་རིགས་ཁག་
གི་ནང་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྦངས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་རྒྱུར་ལྷན་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཀྱི་རེད།

དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་ལོ་རབས་བཞི་བཅུའི་དུས་སྔད་ནས་བཟུང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་ཆོས་
ལུགས་ལས་དོན་ཁག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྦངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་ཁུས་པ་ཆེན་པོ་བཏོན་ཡོད་ཅིང་།
དེའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཁྱེ་སྤྱལ་ཡང་སྤྱོད་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་དང་ལེན་མི་བྱེད་པ་སོགས་ཚུད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལྷ་ ༣ པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་དོན་ཅུས་ཟེར་བའི་ལས་ཁུངས་དེ་
 འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཐད་ཀའི་སྐད་ས་འཛིན་འོག་བཞག་ནས་ཆོས་ལུགས་སྐད་ས་འཛིན་
 བྱེད་ལུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ནས་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་ཐད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ལུགས་
 ཆེ་རུ་སོང་ཡོད། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་སྐད་ས་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་རུས་
 པ་ཆེན་བཏོན་ཡོད། བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱུར་གོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུར་རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་དོན་ཅུས་
 ཀྱིས་ཀྱང་རུས་པ་ཆེན་པོ་བཏོན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་རྒྱུད་ནང་
 བསྟན་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་བའི་བྱ་ཐབས་རབ་དང་རིམ་པ་སྤེལ་ཡོད་པའི་ཁྲོད་ནང་བསྟན་མཐུན་
 ཚོགས་ནི་དེའི་ནང་གི་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཆགས་ཡོད། བོད་ལྗོངས་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་
 ནི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཡིན་པར་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩
 ལོར་ནི་ཅིང་ཕིང་གིས་རྒྱལ་ནང་གི་ཆོས་ལུགས་སྐད་ས་འཛིན་བྱ་རྒྱུའི་ཁྲབ་བསྐྱུགས་བྱས་པ་ནས་
 བཟུང་བོད་ལྗོངས་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུང་གོ་ཅན་གྱི་སྲིད་ཅུས་ལག་ལེན་བྱ་རྒྱུར་
 རུས་པ་ཆེན་པོ་བཏོན་ཡོད། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་དང་གྲུང་གོ་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་ཐུན་
 མོང་ཐོག་གཞུང་དང་བཟུ་སྟོད་མི་མཐུན་པར་དག་གཞོན་བྱས་ཏེ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཕེ་ཅིང་
 གི་ཆབ་སྲིད་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་གྲུབ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་ལྗོངས་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་ནི་གྲུང་གོ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལུགས་
 མངོན་འགྱུར་ཡོང་རྒྱུ་དེ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དམིགས་ལུལ་དེས་རྒྱ་
 ནག་དམར་ཤོག་གི་འགོ་ཁྲིད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་དགོས་པའི་ནན་བཟོད་བྱས་ཡོད། ནང་བསྟན་མཐུན་
 ཚོགས་ནས་ལོ་ལྷ་ཆོན་གྱི་འཆར་གཞི་བཟོ་བ་དང་དགོ་འདུན་པར་སྦྱོང་བཅར་སྤྱད་ནས་ཆབ་སྲིད་
 ཀྱི་དམིགས་ལུལ་གྲུབ་ཐབས་བྱེད་པ། སྤེལ་རྒྱུན་གྱི་དགོན་པའི་ཕྱི་རིལ་དུ་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་
 བྱ་བཅུན་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བཅར་ཁང་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད།

དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་ལྗོངས་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་ནས་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་
 ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་རུས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་བཞིན་ཡོད། དེའི་ནང་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་

དང་། སྒྲིག་གཞི། ལག་ལེན་བཅས་ཚུད་ཡོད། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མ་འོངས་པར་ཡགོང་
 ས་མཆོག་གི་ཡང་སྲིད་བསྐྱེད་འཆོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་བྱས་ཀྱི་ཆ་ཤིས་ཞིག་ཆགས་ཡོད། བྱང་
 བསྐྱེད་མཐུན་ཆོགས་ནས་ད་དུང་རྒྱ་ཆེའི་དད་ལྡན་པའི་ཁོད་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་སློབ་གསོ་
 སྤེལ་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སློབ་ཁག་དང་གུང་ཁན་ཏང་གི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྐྱབས་དང་གཅིག་
 མཐུན་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། དེའི་ཁོངས་སུ་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསོའི་
 བཅའ་ཁྲིམས་དང་། ཆོས་ལུགས་ལས་རིགས་ཁག་གིས་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་
 སྤེལ་ནས་དད་ལྡན་མང་ཆོགས་ཁོད་མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། སྤྱི་དམངས་ཀྱི་འདུ་ཤེས།
 ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཟབ་ཏུ་གཏོང་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་ལྗོངས་ནང་བསྐྱེད་མཐུན་ཆོགས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་
 བོད་རྒྱུད་ནང་བསྐྱེད་ཆོད་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་ཁུས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་
 བསྐྱོ་གཞག་བྱས་པའི་པཎ་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལོར་བྱ་ཆེ་ ༥ པར་གྱུང་གོ་ནང་བསྐྱེད་མཐུན་ཆོགས་
 བོད་ལྗོངས་ཡན་ལག་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་གཙོར་བསྐྱར་དུ་བསྐྱོ་གཞག་བྱས་པ་དེས་བོད་
 རྒྱུད་ནང་བསྐྱེད་གྱུང་གོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་བར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བྱ་ཐབས་འདི་དག་གིས་
 བོད་སློལ་རྒྱུན་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་གཏོར་བརྒྱག་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

ཆེ་ ༡ ཆོས་ ༡༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་དབུས་ཆབ་སྲིད་ཅུས་ཀྱི་མི་རིགས་དང་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་ལྷན་
 ཁང་གི་འགན་འཛིན་མེ་ཐའེ་ལྷང་གིས་པེ་ཅིང་དུ་པཎ་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལོར་བྱར་ཐུག་འབྲལ་གྱིས་
 གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་པ་དང་། གྲོས་བསྐྱར་སྐབས་ཁོས་པཎ་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལོར་
 བྱར་བོད་དང་ནང་བསྐྱེད་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཞི་ཅིང་མིང་གི་བསམ་སློབ་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྐྱབས་དང་
 ཆོད་མཐོའི་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་པ་དང་། བོད་རྒྱུད་ནང་པ་ཆོས་རིས་
 འཛིན་ཁས་ལེན་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོན་ལོར་བྱས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚུ་ཆོད་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་
 ཡར་རྒྱས་བཏང་ནས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་དང་མི་རིགས་མཐུན་བསྐྱིལ་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུའི་ཁས་
 ལེན་བྱས་ཡོད། ཁོང་གི་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་གནས་བབ་དེ་སྤར་བཞིན་ཅོད་རྟོག་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞེ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོར་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་གནང་བའི་དགེ་འདུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་རྗེས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་པས་བསྐྱོད་གཞག་བྱས་པ་ཞིག་རེད། འདི་ལོར་རྒྱལ་མཆོག་འོར་བུས་རྒྱ་འོ་ལྷ་ཅམ་གྱི་རིང་ལྷ་ས་དང་། བཀ་ཆུ། ཀོང་པོ། གཞིས་ཅེ་སོགས་སུ་འཆམས་འདྲིར་བསྐྱོད་པ་དང་། དེའི་རིང་ཁོང་གིས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་སྤྱི་ཆོག་པ་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་བྱེད་སྒྲོར་སྐད་ས་འཛིན་དང་འབྲུགས་རྒྱུ་ཡོང་ཐབས་བྱས་ཡོད།

དེ་དང་འབྲེལ་བར་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་འཛིན་ཞི་ཅིང་ཕིང་གིས་མཆོ་སྤྱན་ཁུལ་དུ་ཆེད་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཤེས་ཡོན་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱང་གོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་རིག་གནས་སྤྱི་སོགས་ཀྱི་ཐད་དོ་སྒྲུང་འབྲུགས་ཆེན་སྤྱད་ཡོད། ཞི་ཅིང་ཕིང་གིས་ད་དུང་མགོ་ལོག་ཁུལ་གྱི་སྤྱོད་འབྲིང་ཞིག་དང་ཅི་ཡིང་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྐྱར་གྱི་དགོན་པར་བསྐྱོད་ནས་མི་རིགས་མཐུན་བསྐྱེལ་དང་འཁོར་ལུག་སྤྱད་སྤྱོད་ལ་འབྲུགས་སྤོར་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། ཞི་ཡི་སྐྱོར་སྐྱོད་དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱོད་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱིས་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱོམ་གཞིའི་ནང་འཇུག་རྒྱུར་འབད་པ་རི་ཅམ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་གསལ་སྤོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེ་དང་པམ་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་འོར་བུའི་སྐྱོར་སྐྱོད་བཅས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་གིས་སུ་མཐུད་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་བཅན་གཞོན་དང་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྐྱར་གྱི་ཁེ་དབང་ལ་སྤར་ལྷག་བཅན་འཕྲོག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མཆོན་ཡོད།

འདི་ལོའི་ལྷ་ ༩ པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྱོད་བཅས་དེབ་ཚུང་ཞིག་དང་པར་རིས་དེབ་ཚུང་ཞིག་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཏེ་ཏ་ཅང་ནན་པོའི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་པ་དང་། ཀན་སུཅུ་ཞིང་ཆེན་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྐྱར་གྱི་དགེ་འདུན་ཆོར་ཡགོང་ས་མཆོག་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་བྱེད་སྤྱོགས་གང་འབྲེལ་བྱེད་མིན་གྱི་དོན་ཆེན་བཅུ་ཅམ་འཁོད་པའི་ལག་དེབ་ཞིག་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཡོད། དེའི་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་འགྲེམས་སྤེལ་མི་ཆོག་པ་དང་། རང་གར་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོ་སྤེལ་མི་ཆོག་པ། ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་ལ་ཐེ་བུས་མི་ཆོག་པ། ཁ་བྱང་རིང་ལུགས་པའི་བསམ་སྒྲོ་བྱུང་བ་

སྤེལ་མི་ཚོགས་པ་སོགས་ཚུད་ཡོད། ལག་དེབ་དེས་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྤྱལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤེད་
ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་སྤྱལ་རྒྱུན་གྱི་ལམ་སྤྱལ་ལ་གཏོར་བརྒྱགས་བཏང་བ་དང་། ཚོས་ལུགས་གྱི་
དབུ་ཁྲིད་བསྐོས་གཞག་བྱ་རྒྱུ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཚོད་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད།

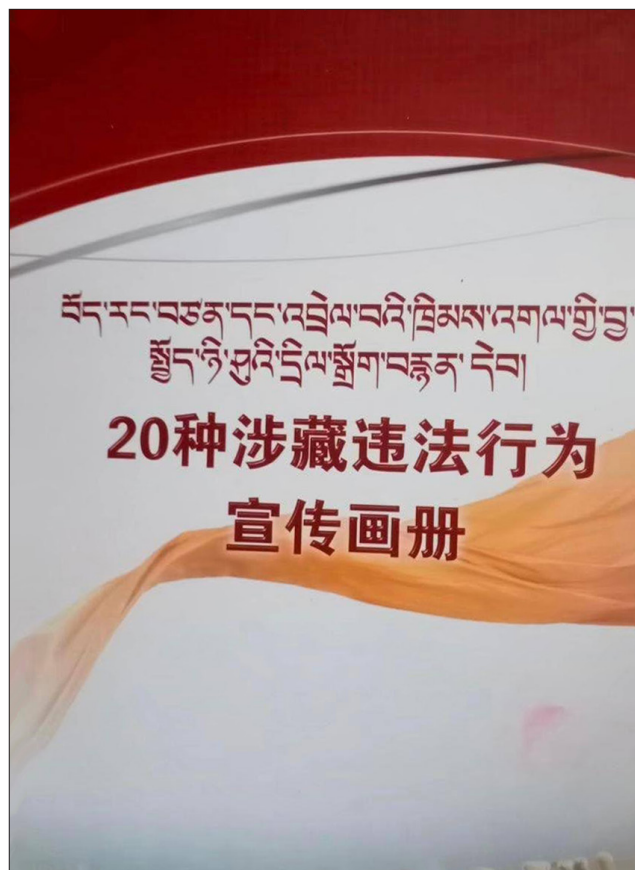
དེ་བཞིན་བོད་རང་བཙན་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ ༣༠ ཞེས་པའི་ལག་དེབ་དེའི་ནང་ཚོས་
ལུགས་དང་རིག་གཞུང་གི་རང་དབང་ལ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་སྐོར་སྤྱོད་བཞག་བཅོས་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ནང་ཡལོང་ས་མཚོགས་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་སྤྱི་པར་འགྲེམས་སྤེལ། བོད་རང་བཙན་
སྐོར་གྱི་བྱིལ་བསྐྱགས་དང་ཚོས་ལུགས་གྱི་བྱེད་སྐོར་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་ཚང་མ་བཞག་སྤྲོམ་ནན་
པོ་བྱས་ཡོད། གཏན་འབེབས་འདི་དག་གིས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཚོས་དད་ལ་བཙན་
གཞོན་དང་། དེའི་ཆབ་ལ་དགོན་པ་ཁག་གི་ནང་གྲུང་ཁན་ཏང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་འདྲ་པར་འཛོག་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐབས་རྒྱས་འདི་དག་གིས་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་དེ་རྒྱ་ནག་གི་རིག་
གཞུང་སྤྲོམ་གཞིའི་ནང་འཇུག་རྒྱ་དང་། བོད་མིའི་ཚོས་དད་དང་རིག་གཞུང་གི་རང་དབང་ལ་ཚད་
བཞག་བཅོས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྤངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་བྲ་བཙུན་ཚོར་བསམ་སྒྲིའི་སློབ་གསོ་གཏོང་བྱུགས་ཆེ་བུ་གཏོང་
བཞིན་པ་དེ་ནི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་དེའི་ཆ་ཤས་ཞིག་དང་། དེའི་དམིགས་ལུལ་ནི་བོད་
རྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྤངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། ཚོགས་འདུ་དང་། ཐབས་སྤྱོད། བྱིལ་
བསྐྱགས་སྐོར་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ཆེའི་ཚོས་དད་མང་ཚོགས་ནམས་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་
འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་དང་གཅིག་མཐུན་ཡོང་རྒྱུར་འབད་བཙོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་ཀན་སུཊུ་ཞིང་ཆེན་དུ་བཤོ་སྤོང་ཚོགས་འདུ་སྐོར་ཚོགས་ཀྱིས་བེ་ཅིང་གིས་
སྤྱལ་སྤྱི་ངོས་འཛིན་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ཆར་བྱུགས་སྤོན་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དང་། གྲུང་ཁན་ཏང་གིས་ཚོགས་
མཆན་ཐོབ་པའི་འདེམས་སྤྱུག་ལ་བཙེ་སྤང་དགོས་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཞི་ཅིང་མིང་དང་དབུ་སྐྱོན་ཁང་གི་འགན་འཁུར་བ་མཚོ་སྡེ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཡིང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་
སློབ་འབྲིང་ཞིག་ལ་སླེབས་པ།

བོད་རང་བཙན་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཉེ་འདྲི་བྱེད་པ་སླུགས་བརྒྱན་དེབ།

ཟླ་ ༡༢ པར་ཟླ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་མཐོ་རིམ་ནང་བསྟན་དག་སྟོབ་ཆོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འོས་སྟོང་སྤྲད་ཏེ། ཏང་
 དང་མོས་སེམས་ལྷ་ལ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དགོས་སྟོར་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། དེ་དང་འབྲེལ་བར་
 མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་བོད་རིགས་བཙུན་མ་ཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གོ་སློག་བྱས་པའི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་
 ལུགས་དང་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་བཙེ་བཀྱར་དགོས་པའི་ཆོགས་འདུར་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་དགོས་བྱུང་
 ཞིང་། ཁོ་ཆོ་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་ལྷལ་ཁག་ལ་ལྟ་སྟོར་དུ་བྲིད་པ་དང་ཏང་གི་འཛིན་འཆོར་དགོས་ལུགས་
 བརྗོད་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་དེ་དག་དགོན་པའི་འཆོ་བའི་ནང་མཉམ་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་བྱས་ཡོད།
 བཅན་ཤེད་ཀྱི་བྱ་ཐབས་འདི་དག་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆེས་རྒྱ་ཁྱབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་རྒྱུད་ནང་
 བསྟན་ཀྱང་གོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བའི་ལས་འགུལ་ཀྱི་ཆ་ཤིས་ཞིག་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དད་སེམས་
 ཉམས་ཞན་དུ་བཏང་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བསམ་པའི་འཆོ་བར་སྦངས་འཛིན་བྱེད་ལུགས་ཆེ་དུ་
 གཏོང་རྒྱ་དེ་རེད།

བོད་རང་བཅོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་འགའ་བྱ་སྤྱད་ཅི་ཤུའི་གནས་ཚུལ་གྱི་པར་རིས་དེབ་ཅིག

༡། སྤྱི་ལ་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་དྲག་གཞོན།

དྲག་གཞོན་གྱི་ལས་འགུལ་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུང་གཏོང་བ་དང་བསྐྱུན་ནས་རྟོག་ཞིབ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་
མེད་པར་ཆེ་རུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ཆོར་རྒྱུན་ཆེ་བའི་ཆབ་སྲིད་དང་ཆོས་ལུགས་
གྱི་དུས་དྲན་སྐབས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་གྱི་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་བསམ་སྒྲུབ་ཉེན་ཆ་མེད་པ་བཟོ་བ་
དང་མི་མང་གི་བསམ་སྒྲུབ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་བྱ་ཐབས་དེས་ཆོས་ལུགས་ལ་དྲག་གཞོན་བྱེད་
ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་རྒྱ་ནག་ལ་དཔལ་འབྱོར་ཉམས་ཉེས་བྱུང་སྐབས། ཡུལ་སྐོར་དང་ས་གནས་
གྱི་དཔལ་འབྱོར་སྐྱར་གསལ་ཆེད་བོད་གྱི་ས་གནས་འགའ་ཤེས་གྱི་འགྲིམ་འགྲུལ་བཀག་སྡོམ་སྟོང་
དུ་བཏང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་གྱི་ལོ་གསར་དང་ས་གཞི་བ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལུགས་གྱི་དུས་དྲན་དང་བྱེད་
སྒོ་ཁག་ལ་ཐུ་མཐུད་ནས་དམ་དྲག་བྱས་ཡོད། བཀག་སྡོམ་འགའ་ཤེས་སྟོང་དུ་བཏང་ཡང་ཆོས་
ཕྱོགས་གྱི་ས་གནས་ཁག་ལ་འགྲོ་འོང་བྱ་རྒྱུར་བཀག་སྡོམ་དང་འཕྲུལ་ཆས་གྱིས་ལྷ་ཞིབ་བྱེད་པའི་
དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད།

ལོ་གསར་གྱི་ག་སྤྱི་གཞི་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་རྣམས་དགོན་སྡེའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཆོས་ཕྱོགས་
གྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་རྒྱུར་བཀག་སྡོམ་དང་། བོད་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཕྱི་ཕྱོགས་ནས་མི་ཡོང་ཆོག་ཀྱང་
ཁམས་དང་ཨ་མདོ་ཁུལ་ནས་ཡོང་བའི་བོད་མི་ཆོར་ལྷ་རྟོག་ཤུགས་ཆེན་བྱེད་གྱི་ཡོད། བོད་མི་
རྣམས་གཏན་འཁེལ་ཟེན་པའི་ཉེན་མོར་མ་གཏོགས་གནས་མཇལ་སོགས་སུ་འགྲོ་མི་ཆོག་པ་དང་
མི་དམངས་འདུ་འཛོམས་མི་ཆོག་པའི་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཡོད། དེ་མིན་མཇུག་སྒྲོ་ཁག་ལ་མཉམ་
ཞུགས་བྱེད་པར་ངོ་སྟོན་ལག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྐྱུན་གྱི་བྱེད་དུ་
འཕགས་པའི་གནས་མཆོག་ལྷ་སའི་ངོ་ཁང་དུ་དམིགས་བསམ་གྱི་དམ་དྲག་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་
དུ་བོད་གྱི་ལོ་གསར་གཏོང་བར་འགྲོ་རྒྱུར་དེ་བས་ལྷ་རྟོགས་ནན་པོ་བྱེད་པ་དང་ཉལ་མ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་བཟོས་ཡོད།

བཀག་སྒྲིམ་དེ་དག་ཕྱད་ད་དུང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆོས་ལུགས་ཀྱང་གོ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་དེ་
 དག་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་ལ་སྐྱེད་པ་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་གྱི་
 སྤྱི་ལུང་ཏུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་དང་གྲ་བཅོན་ཆོར་བཅོན་གྱི་ལ་དུ་ལུགས་པའི་ཡ་གོང་ས་
 མཆོག་ལ་མཆོན་སྐྱེས་ལུ་དགོས་པའི་ངན་སྐྱེལ་བྱས་ཡོད། ཁམས་ཁུལ་དུ་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པས་
 མ་མཐར་ཡང་དགོན་པ་ ༣༥ ཡི་ནང་འཆ་མས་འཛིན་བསྐྱོད་ནས་དགོ་འདུན་ཆོས་ཡ་གོང་ས་
 མཆོག་ལ་ཐེར་འདོན་དགག་རྒྱག་དང། མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་སྤྱད་སྐྱོབ་དགོས་ལུགས་ཀྱི་གཞིན་
 །ལུགས་སྤྱད་ཡོད། ལས་འགུལ་དེའི་ནང་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ལུང་གྱི་དམར་ཤོག་རྩེ་ཆེ་ལེའུ་ཡན་
 གྱིས་སྤེ་ཁྱིད་དེ་ཟེ་ཁྱོན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དགོན་སྤེ་ཁག་ལ་འཆ་མས་
 འཛིན་བསྐྱོད་ཡོད།

ཟླ་ ༩ ཆོས་ ༡༠ ཉིན་རྒྱ་ལུགས་ལོ་གསར་དང་དུས་མཚུངས་ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་རིང་།
 རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོལ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་
 མཐུན་དགོས་པའི་ནན་བརྒྱུད་བྱས་ཡོད། རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་གོས་ཀྱི་ཀྲུ་གཞི་དང་དབུས་ཆབ་
 སྤྱི་ཅུས་ཀྱི་རྒྱན་ལས་ཁང་ཏུ་ཉིང་གིས་ཆོས་ལུགས་ཆོགས་པ་ཁག་གིས་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་སྤྱི་ཡོངས་ལ་དམིགས་ནས་ཞབས་ལུ་སྐྱོབ་དགོས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོལ་དང་འགོ་
 ཁྱིད་ཀྱི་ལུགས་རྒྱུན་ལ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་ཐབ་བྱས་རྒྱ་ཆེར་གཏོང་དགོས་པའི་ནན་བརྒྱུད་བྱས་
 ཡོད།

ས་ག་ཟླ་བ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་སྐུ་འཁྱུངས་པ་དང་ཕྱང་ངན་ལས་འདས་
 པའི་དུས་ཆོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་ཡང་དམ་པོ་ནན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་
 རིགས་སྐྱོབ་སྤྱོད་དང་། གཞུང་གི་ལས་བྱེད། ལས་འཁྱུར་གྱི་ཡོལ་ཐེན་པ་རྣམས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་
 བྱེད་སྒྲོལ་མཉམ་ལུགས་མི་ཆོག་པའི་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད། བོ་ཏ་ལ་དང་། རྫོ་ཁང་། བར་སྐོར་
 སོགས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་གལ་ཆེའི་ས་གནས་ཁག་ལ་བདེ་སྤང་ལུགས་སྟོན་དང་། ལུས་པོར་ཞིབ་
 བཞེད། རོ་རིས་བརྟག་དབྱུད་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཟླ་བ་ཉ་གང་བ་སྟེ་ཆོས་བཙུན་ལྷན་དམིགས་

བསལ་ཅན་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཞིབ་བཤེར་ས་ཆོག་སུ་ཉེན་རྒྱུ་བས་གང་བྱུང་གིས་བོད་མི་
 ཆོར་ཞིབ་གཤེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གྲོང་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལག་བྱེད་མེད་ཆེ་དགོན་པར་གནས་མཇལ་
 དང་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒྲོར་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱ་བཀག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མངའ་རིས་དར་ཆེན་
 སྤེང་འཛུགས་སྐབས་དབང་འཛིན་པས་མི་མེད་གནས་བྱ་བཀག་སྒྲོམ་དང་། དེ་བཞིན་དུས་ཆེན་
 སྐབས་ཀྱི་པར་རིས་དང་བརྟན་ཐུང་སོགས་བྱུང་སྤེལ་མི་ཆོག་པའི་དམ་བྱ་གིས་གཏམ་བཟོད་
 རང་དབང་ལ་ཆད་བཀག་བཟོས་ཡོད།

ལྷ་སའི་ཞོ་སྟོན་རིང་དབང་འཛིན་པས་སྤར་བས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་ལུགས་ཆེ་བྱ་གཏོང་བ་དང་།
 བརྟན་ལྷིང་འགན་སྲུང་མི་བྱུང་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་དམ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཉེན་རྒྱུ་པའི་
 སྟོབས་ལུགས་ཆེ་བྱ་གཏོང་བ་དང་། ཞིབ་འཛིན་མེད་ཀྱང་ཉེན་རྒྱུ་པའི་རམ་འདེགས་སུ་བེད་སྤྱོད་
 བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཆོག་སྤྱོད་དམ་བྱ་བྱེད་པ། ཟླ་བ་ ༩ ཚུན་ནས་ལྷ་སའི་སྤང་ལམ་ཁག་དུ་ཉེན་
 རྟོག་པ་(དེའི་ནང་དཀྱིས་ཆས་སྤྱད་པའི་ཉེན་རྒྱུ་པའི་འཇུག་ཡོད་)མངོན་གསལ་དོད་པོས་མང་
 དུ་བཏང་ཞིང་། འགྲིམ་འགྲུལ་དང་ཉེན་རྒྱུ་པའི་ས་ཆོག་ཀྱང་མང་དུ་བཏང་ཞིང་། ཞིབ་བཤེར་
 ས་ཆོག་ ༤༥ གསར་འཛུགས་བྱས་ཏེ་ཉེན་རྒྱུ་པ་ ༡༥༠༠ ལྷག་ཙམ་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་དང་།
 ས་གནས་ ༥༠༠༠ ལྷག་ཙམ་དང་རྒྱུ་ལོར་ ༥༠༠༠ ལྷག་ཙམ་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་དེས་
 མི་རྣམས་གང་བྱུང་གིས་བཀག་ཉར་དང་། གྲོང་མིའི་རང་དབང་གི་འགྲུལ་བཞུད་དང་སྤྱོད་བཤེར་
 སོགས་ལ་སེམས་བྱུང་བཟོས་ཡོད།

ལྷ་སའི་ཆོད་ལྷའི་ལས་འཆར་ཞིག་ལ་ Company Meituan མེ་ཏུན་ཀྱང་སའི་ཁ་ལག་སྤྱེལ་
 མཁན་གྱི་ཁ་ལོ་བ་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་རང་མོས་སྒྲོར་སྒྲོད་དང་སྤྱོད་འགོག་ལས་ཀ་བྱེད་དུ་བཅུག་
 ཡོད་ཅིང་། ལས་བྱེད་པ་དེ་དག་གིས་བཙན་ཤོད་ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་དང་ཉེན་རྒྱུ་པར་
 གཞོགས་འདེགས་ཀྱིས་གྲོང་མིར་ལྟ་རྟོགས་རོགས་རམ་དང་མཆན་སྲུང་གི་ལས་འགན་འཁུར་
 དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད། བྱ་ཐབས་འདི་དག་ནི་ཤིང་ཅང་ལུ་གྱུར་རང་སྤྱོད་སྤྱོངས་དང་བོད་
 རང་སྤྱོད་སྤྱོངས་ལྟ་བུའི་ཆོར་སྤང་སྤྱོད་པའི་མཐའ་ཁྲུལ་ཉེན་རྒྱུ་པ་གཞི་གཅིག་དུ་བསྐྱར་བཞིན་ཡོད།

ས་ཁུལ་དེ་ཚོ་འཛིན་པའི་ས་ཁུལ་དང་། ཉེན་རྟོག་པ། ཡུལ་དམག་དང་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་བཅས་ཀྱིས་མི་
དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བདེ་འཇགས་འགན་ལེན་བྱེད་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དགེ་འདུན་པ་ཁག་གཅིག་ལ་དགེ་ཤེས་ལྷ་རམས་པའི་མཆན་གནས་(བོད་
རྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་དགེ་ལུགས་པའི་སློབ་གནས་མཐོ་ཤོས།)སྤྱད་དེ་བོད་རང་སྐྱོང་སྡེ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཆོས་དད་རང་མོས་ཡོད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་གནས་སྟངས་ནི་དེ་
ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། འདི་ལོའི་ཟླ་ ༩ པར་བོད་ནང་དགེ་ཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཐོབ་མཁན་ ༡༩ ལས་མེད་
ཅིང་། འདས་པའི་ལོ་བཞིའི་རིང་རྒྱ་གར་ནང་དགེ་ཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཐོབ་མཁན་ ༣༠༠ ལྷག་ཙམ་
ཡོད།

བོད་དང་རྒྱ་གར་ནང་གི་ཤེས་ཚད་ཀྱི་བྱུང་པར་འདིས་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆོས་
དད་རང་དབང་དང་ཤེས་ཡོན་གྱི་གོ་སྐབས་བྱུང་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། བཅན་བྱོལ་ནང་བོད་
མི་བརྒྱ་ཆ་ ༩ ཡང་ཐོན་གྱི་མེད་པ་དང་དེའི་བྱེད་ཀ་ཙམ་རྒྱ་གར་ནང་གནས་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
ཡགོང་ས་མཆོག་གས་དགེ་ཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་འཛིན་མཛད་སྟོར་ཆེན་པོ་བསྐྱུང་བསྐྱུངས་
བཞིན་ཡོད། འདིས་སློབ་རྒྱུན་གྱི་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་དེ་རྒྱ་གཞུང་གི་སྟངས་འཛིན་འོག་གི་གནས་
སྟངས་ལས་ལྷག་པའི་སྤྱད་སྐྱོབ་དང་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པ་མཆོན་ཡོད།

བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཞན་པོ་ཡིན་པ་དེར་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་འགའ་ཤས་ཡོད་པ་སྟེ། རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་དགོན་པའི་ནང་སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་ཆད་བཀག་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་
གཅིས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་དང་སློབ་སྦྱོང་དང་ལེན་དགོས་པའི་དགོས་འདུན་འདོན་གྱི་ཡོད།
དེ་བཞིན་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཁ་བྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཉེས་མིང་འོག་འཛིན་བཟུང་བྱེད་གྱི་ཡོད།
དཔེར་ན། དགེ་འདུན་པ་ཆོས་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆོས་ལུགས། སྤྱད་ཡིག་དང་རིག་
གཞུང་གི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ལེན་བྱས་པ་ཙམ་ཞིག་རེད། མདོན་གསལ་དོད་པའི་བྱུང་པར་དེ་དག་གིས་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་སྤར་བཞིན་དམ་བྱུང་དང་སྟངས་འཛིན་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་པ་མཆོན་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་དུང་ཁམས་ཁུལ་དུ་ལོ་ལྷན་འཛོགས་བཞིན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་
 གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་འཇང་དགུན་ཆོས་ཆེན་མོར་ཡང་དམ་པའི་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། སྔོན་རྒྱན་
 ལྷན་གྱི་སྒོ་དེར་བདུན་པ་གཉིས་ཙམ་རིང་དགེ་འདུན་པ་ ༡༠༠༠ ཙམ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད་ཀྱང་། འདི་ལོ་བདུན་པ་གཉིས་ལས་འཛོགས་མེད་པ་མ་ཟད་དགེ་འདུན་༣༩༠༠ བར་ཉུང་
 འཕྲི་བྱས་ཡོད། རྩ་བུ་རྒྱུ་མའི་དགོན་པ་དང་དེའི་མཐའ་བསྐྱོར་གྱི་རིའི་སྤྱི་དུ་ཉེན་རྟོག་པས་སྤང་
 བྱའི་ལྷ་སྤང་ནན་པོའི་འོག་སྤང་བས་དམ་པའི་དང་ལྷ་སྤང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བྱེད་ཐབས་འདི་དག་
 གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གལ་གནད་ཆེ་བའི་རིག་གཞུང་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་སྐབས་
 ལུ་མཐུད་ནས་ཆོད་འཛིན་དང་དམ་པའི་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མཆོན་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ལྔ་ཆེས་ཉེན་རྟོག་ཁབ་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་གཅིག་ལྷ་སར་སྤེལ་འབྲེན་ལས་མི་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པ། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་
 ཞེ་གེ་ཡ་རང་དབང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཁང།

༣། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་ཆགས།

ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མགོ་ལོག་ཁུལ་གྱི་ཅ་ཆེའི་གནས་མཆོག་གཉན་པོ་གཡུ་
ཅིར་འགོ་བསྐྱོད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་བཏང་ཡོད་ཅིང། བཀའ་རྒྱའི་ནང་མི་སྐྱེར་དང་ཆོག་ས་པ་
སུ་རུང་གིས་ཆོག་མཆན་མེད་པར་རང་གར་འཇུལ་བའམ་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་མི་ཆོག་པའི་ནན་བརྗོད་
བྱས་ཡོད། གཉན་པོ་གཡུ་ཅི་ནི་བོད་རྒྱུད་ནང་པའི་རྗེས་འཇུག་ཆོས་དད་མོས་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཅ་ཆེའི་
གནས་མཆོག་ཞིག་ཡིན་ཞིང། བཀའ་རྒྱ་དེས་ཁོ་ཆོའི་སྒོལ་རྒྱུ་གྱི་ལམ་སྒོལ་ཁག་ལ་བྱག་ས་
རྒྱུན་ཐེབས་ཡོད། ས་གནས་བོད་མི་ཆོས་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་དང་
དུས་སྟོན་ཁག་བཀག་འགོག་གི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་
ཁོར་ཡུག་སྤངས་སྐྱོབ་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་སྒོལ་རྒྱུ་གྱི་རིག་གཞུང་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁག་
བཀག་སྡོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་འགའ་སྤངས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བཀའ་རྒྱ་དེས་ཁྲིམས་དང་འགལ་ཆེ་ཉེས་ཆད་བྱག་པོ་གཙོད་རྒྱའི་འཇིགས་སྐྱུལ་བྱས་ཏེ་འཇིགས་
སྤང་དང་བཅན་གཞོན་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་བསྐྱུན་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གི་ཆོག་མཆན་མེད་པར་
རང་དབང་གིས་འཇུལ་ཞུགས་བཀག་སྡོམ་བྱས་པ་དེས་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཆོར་
དགོངས་ངེས་ཀྱི་ཆོག་སྐྱབ་པར་འགོག་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བཙོས་ཡོད། དཔེར་ན། བསང་གཏོང་བ་དང་
རྒྱུང་དར་འཇུགས་པ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ལམ་སྒོལ་ཞིག་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྩ་པ་ཁུལ་དུ་བྱ་སྐྱོད་སྤེལ་ནས་བོད་མིའི་བྲིམ་ཆང་ནང་གི་ཆོས་རྗེས་དང་
མཆོན་ཏྲགས་རྣམས་མེད་པ་བཙོས་ཡོད། འདི་ནི་མི་སེར་གྱི་བྲིམ་ཆང་ནང་བྱ་སྐྱོད་སྤེལ་བ་ཐོག་
མ་ཡིན་པ་དང། སྤོན་ཆད་ཀྱི་བྱ་སྐྱོད་ཡོད་ཆད་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་དམིགས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤
ཟླ་ ༧ ཉིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྩ་པ་ཁུལ་གྱི་གྲོང་གསེབ་ཆང་མའི་ཁང་པ་སྤོག་བཞེར་གྱིས་
ཆོས་དད་རང་དབང་དང་མི་སྐྱེར་གྱི་ཁེ་དབང་བཅན་འཕྲོག་བྱས་ཡོད། གྲོང་མི་ཆོར་རྒྱུང་དར་དང་
སྤོས་སོགས་མཆོད་རྗེས་དང་མཆོན་ཏྲགས་རྣམས་མེད་པ་བཙོ་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བ་དང།

ད་དུང་བོད་མི་ཚོས་ཐོག་ནས་སློན་ལམ་གོ་སློག་དང་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུར་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཏེ་
 བོད་མིའི་ཚོས་ལུགས་དད་མོས་ལ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་དམ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་བོད་རིགས་རྒྱ་སྤྱོད་དང་། བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་དང་གྲུང་ཁམ་ཏང་གི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་
 གཅིག་མཐུན་དགོས་པའི་བྱ་ཐབས་དེ་དག་གིས་བོད་མིའི་ཚོས་དད་རང་དབང་དང་རིག་གཞུང་ལ་
 ལུགས་རྒྱུན་ལྔ་བ་ཐེབས་ཡོད་པ་དང་། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སློལ་ལ་སྤངས་འཛིན་དང་ཚོད་
 འཛིན་བྱེད་ལུགས་ཆེ་རུ་བཏང་བ་དེས་ཚོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་གི་རང་དབང་ལ་ལུགས་རྒྱུན་
 ལྔ་བ་ཐེབས་ཡོད།

果洛州年保玉则景区保护管理局
 关于禁止在年保玉则自然保护区开展
 旅游、探险、穿越等活动的通告

一、一切组织或个人未经许可不得擅自进入果洛州年保玉则自然保护区辖区内。对违反规定的单位或个人，将严格依照相关法律法规予以处罚；对因违法组织旅游、探险、穿越等活动造成核心保护区自然资源、生态环境严重破坏的单位或个人，根据有关法律法规交由公安机关处理，直至追究刑事责任；因擅自进入造成人员伤亡等事故，由组织活动的单位或个人承担相关责任。

二、因科学研究需要，必须进入保护区从事科学研究观测、调查活动的，必须事先向果洛州年保玉则景区保护管理局提交申请和活动计划。经管理局核准备案后，可根据批准的计划和路线从事相关活动。

三、未经果洛州年保玉则景区保护管理局核准，任何组织和个人不得擅自组织开展生态体验和自然教育等活动，一经查处将严格依照相关法律法规予以处罚。

四、未经果洛州年保玉则景区保护管理机构批准，任何组织和个人不得在网络、报纸、杂志等各类媒体平台发布招募或组织人员到保护区开展旅游、科考、生态体验等相关信息。对擅自编造虚假信息，兜售旅游、探险、穿越线路造成不良影响的单位和个人，严格依照相关法律法规追究其法律责任。

五、果洛州年保玉则自然保护区自然资源属于国家所有，一切单位和个人均有自觉遵守相关规定、保护国家公园资源环境安全的义务。对擅自组织进保护区核心区、破坏当地生态环境和野生动物栖息地的行为，任何单位和个人都有举报、制止的权利。

果洛州年保玉则景区保护管理局

མགོ་ལོག་གཉན་པོ་གཡུ་ཅིའི་ཁྲལ་དུ་རང་བྱུང་སྤྱད་སྤྱོད་ཁྲལ་གྱི་གསལ་བསྒྲགས། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་
 གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྷེ་གནས་ཁང།

གཉིས་པ། གང་བྱང་འཇུ་བཟུང་དང་ཁེར་རྒྱུ་གི་བཀག་ཉར།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་གངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལ་རྒྱ་མཚན་ཁ་གསལ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་བཀག་ཉར་བྱས་དང་བྱེད་ཐུས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་རྣམས་གསང་བའི་བཀག་ཉར་བྱེད་བཞིན་པ་དང་རྒྱ་ལྷན་ཁྲིམས་བཤེར་མི་བྱེད་པ། ལྷག་དོན་གང་བྱང་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཇེས་རྟུང་རྟེན་མནར་གཅོད་དང་བཅན་ཤེད་ཀྱི་ལས་ཀར་འཇུག་པ་སོགས་སྤྱད་སྤྱོད་མནར་གཅོད་ཆེས་ཆེར་གཏོང་གི་ཡོད་ལ་ཐ་ན་སྤྱད་སྤྱོད་མནར་གཅོད་འོག་ལ་ཆེ་སློག་ཤོར་བའང་མང་པོ་ཡོད། བྱེད་ལས་འདི་དག་ནི་རྒྱ་ལྷན་ཁྲིམས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཅ་འཛིན་དང་འགལ་ཡོད་ལ་གང་བྱང་འཇུ་བཟུང་བཀག་ཉར་ལ་སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཅ་ཁྲིམས་དང་ཉེས་ཁྲིམས་ཁྲིམས་བཤེར་ཡིག་ཆ་དང་འགལ་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༣༧ པར། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་སེར་གྱི་རང་དབང་ལ་གཏོར་བཤེག་གཏོང་མི་རུང་ཞེས་དང་། ཁྲིམས་འགལ་བཀག་ཉར་དང་མི་སེར་གྱི་རང་དབང་བཅན་འཕྲོག་དང་དམ་བྱ་བྱེད་མི་ཆོག་ཅེས་འཁོད་ཡོད་ལ། ཅ་ཁྲིམས་དང་ཉེས་ཁྲིམས་ཁྲིམས་བཤེར་ཡིག་ཆའི་དོན་ཚན་༣༧ར་བཀག་ཉར་འཁོད་དོན། དང་བདེན་ཁྲིམས་ལག་ལེན་བྱ་རྒྱུ་དང་ཉེས་མེད་མི་སེར་ལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཁྲིམས་ཆད་མི་གཅོད་པ། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྩེ་སྤང་ནན་ཏན་བྱེད་རྒྱ། མི་སེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་བཅས་བཀོད་ཡོད་ལ། ཅ་ཁྲིམས་དང་ཉེས་ཁྲིམས་ཁྲིམས་བཤེར་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་སྤྱད་སྤྱོད་མནར་གཅོད་བྱས་ནས་ནག་ཉེས་ཁས་ལེན་བྱེད་དུ་འཇུག་མི་ཆོག་པ་དང་། དོགས་ཡོད་ཉེས་ཅན་གྱི་ཁེ་དབང་སྤང་སྤྱོད་ཆེད་དུ་ཁྲིམས་ཅོད་པ་གདན་འདྲན་ཆོག་པ་གཏན་འབེབ་བྱས་ཡོད་ལ་ནང་མི་ལ་བཀག་ཉར་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་བརྒྱུ་མཁོ་སྤྱོད་བྱེད་པ་བཅས་འཁོད་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་སྒྲུབ་འདི་དག་དང་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྤང་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་བོད་མི་རྣམས་གང་བྱང་འཇུ་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྟོག་རྩལ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞི་ལྟོས་ཀྱི་སྤྱོད་འདི་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩ་ཁྲིམས་ལེ་ཅིང་མེད་གི་སྒྲུབ་

གཙོད་དབང་འཛིན་ལམ་ལུགས་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཁྲིམས་
 ལུགས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་མི་པོ་ཞི་བའི་སློན་མཉམ་ཐེངས་འདོན་བྱེད་མཁན་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་
 རྒྱ་ཉེས་ཁྲིམས་འགལ་དུ་བཅི་བཞིན་ཡོད། གངས་ཉུང་མི་རིགས་དང་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་མི་འདྲ་
 བའི་དབང་གིས་དམིགས་བསལ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་གསོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་ལག་བསྟར་དེ་དག་
 གིས་བོད་མི་རྣམས་ལ་མནར་གཙོད་གཏོང་གི་ཡོད།

༢༠༡༤ ལོའི་ཟླ ༡ ཆོས ༤ ཉིན། རང་ལོ་ ༣༥ ཡིན་པའི་རྟ་མགིན་ལགས་ཀྱིས་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་
 ས་མཆམས་སྒྲོར་གྱི་གནས་ཚུལ་བྱི་ལོགས་སུ་བསྒྲགས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་འཇུ་བཟུང་བྱས་པ་དང་
 གསང་བའི་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་དང་ཁོང་འཇུ་བཟུང་བྱས་རྗེས་ཁོང་གི་ནང་མི་ལ་ཐུག་འཕྲད་གྱི་
 ཐོབ་ཐང་སོགས་གང་ཡང་སྤྲད་མེད། རྟ་མགིན་ལགས་ནི་མཆོ་སྤྱོད་མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
 ཁུལ་མདོ་ལ་རྫོང་ནས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་དང་བཟུང་བྱས་པའི་ཉེས་ལ་ལོ་ ༡ ཅན་གྱི་བྱ་མོ་ཞིག་དང་ལོ་ ༤༤
 ཅན་གྱི་ཨ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

མདོ་ལ་རྫོང་ཨ་རུག་གོང་ནས་བྱི་རྟ་མགིན་། པར་གྱི་འབྱུང་ཁུངས། བོད་གྲིཊལ་ལོངས་

ཟླ ༣ ཚེས ༥ ཉིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རང་ལོ་ ༧༧ ཡིན་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ལ་གསང་
 བའི་ཡིག་ཆ་སྤྲི་ལོག་ལ་བཀའ་པའི་ཉེས་མིང་འོག་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཡོད། ཁོང་གི་ནང་མིས་ཁོང་
 ག་རེ་བྱས་ནས་འཇུ་བཟུང་བྱས་པ་དང་ཁོང་ག་པར་ཡོད་སྟོར་ཡར་ཁྱུ་བྱས་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་དེ་ལ་ཁ་ཡ་བྱས་མེད། ཁོང་ནི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷན་ཁྲུབ་རྫོང་མཆོ་སྟོད་གོང་ཚོ་ནས་
 རེད། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ནས་བོད་མིའི་བདེ་སྤྱད་ལ་འགན་ལག་པོ་
 ཁུར་གྱི་མེད་པ་གསལ་པོར་མཆོན་བྱས།

ཟླ ༣ ཚེས ༡༩ ཉིན། རྒྱ་བ་ཀི་ཏི་དགོན་ནས་ཡིན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བསྐྱེ་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་བ་རྫོང་
 རོག་གི་དཔའ་བོའི་སྤང་ལན་ནས་འགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་ལག་ཏུ་བཟུང་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་
 གཞུག་རྒྱུ་ཆེ་བའི་སྲིད་ཁྲུས་ལ་ངོ་ཚྏ་སྒྲིག་འབོད་གནང་རྗེས་འཇུ་བཟུང་བཀའ་ཉར་བྱས་ཡོད།
 ཁོང་འཇུ་བཟུང་བྱས་རྗེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཀི་ཏི་དགོན་དང་རྒྱ་བ་རྫོང་ཡོངས་ལ་དམ་བྲག་ཤྱགས་
 ཆེན་བྱས་ཡོད། ད་ལྟ་བསྐྱེ་ལགས་གང་དུ་ཡོད་པ་དང་གནས་སྐྱདས་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་ཤེས་
 ཏོགས་བྱུང་ཐབས་མེད་པ་དང་ཁོང་གི་ནང་མིས་ཡང་ཁོང་གི་སྟོར་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་ཤེས་
 ཏོགས་བྱུང་གི་མེད།

རྩ་བ་ཀྱི་རྟེན་དགོན་གྱི་དགེ་འདུན་པ་པད་མ། པར་གྱི་འབྲུང་ཁྱེད་ཀྱི་དུས་བབ།

ཟླ ༥ ཚེས ༡༩ ཉིན། བོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་དཔལ་ལོང་རྫས་ཡིན་པ་རབ་སྐྱང་བསྟན་འཛིན་ལགས་ཀྱིས་ཁང་སྟོན་ཆེད་དུ་མཆན་མོ་རང་གི་ཁང་པའི་ཐོག་ཀར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་བསྐྱེད་མཁའ་ལྔ་གསུམ་གྱི་ཐོག་པ་མར་པ་བ་རྒྱ་བྱ་བ་བརྟེན་ཅང་ཁོང་རྒྱ་གཞུང་ཉེན་རྟོག་པས་འབྲུ་བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟ་ཁོང་གི་གནས་སྡོད་ཁེའི་རྟོག་རྒྱུད་ཐུབ་ཀྱི་མེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡུལ་མི་ཚོ་ལ་ཁོང་གི་སྐོར་སྐྱད་ཆ་བཤད་མི་ཆོག་པའི་བཅན་བཀའ་བཏང་ཡོད་པ་དང་གལ་ཏེ་ཁོང་གི་སྐོར་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་ལོག་ལ་གྱུར་ཆེ་འབྲུ་བཟུང་རྒྱུའི་ཉེན་བརྟེན་བཏང་ཡོད།

མགོ་ལོག་ནས་ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་གནས་པ་དཔལ་ལྔ་ལགས་ཀྱིས་ལ་རྒྱའི་སྤྱི་གནས་བཏང་པར་བརྟེན། ༢༠༡༣ ཟླ ༡༡ རང་འབྲུ་བཟུང་བྱས་ནས་པར་རྒྱ་རྫོང་བཀག་ཉར་ཁང་དུ་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་དང་ ༢༠༡༤ ལོའི་ཟླ ༩ ཚེས ༡༥ ཉིན་གསང་བའི་སྐོར་སྐྱོད་གྲོལ་བཏང་ཡོད། དེ་སྟོན་ཁོང་ལ་བྱང་བདེན་སྤྱི་མཐུན་བཞུགས་པའི་ཐོབ་ཐང་གང་ཡང་སྤྱད་མེད་པ་དང་ནང་མི་ཚོ་ཁོང་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་བཅུག་མེད། དེ་མ་ཟད་ཁོང་ལ་ལོ་ ༣ ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟ་སྤྱི་མཐུན་ཆད་

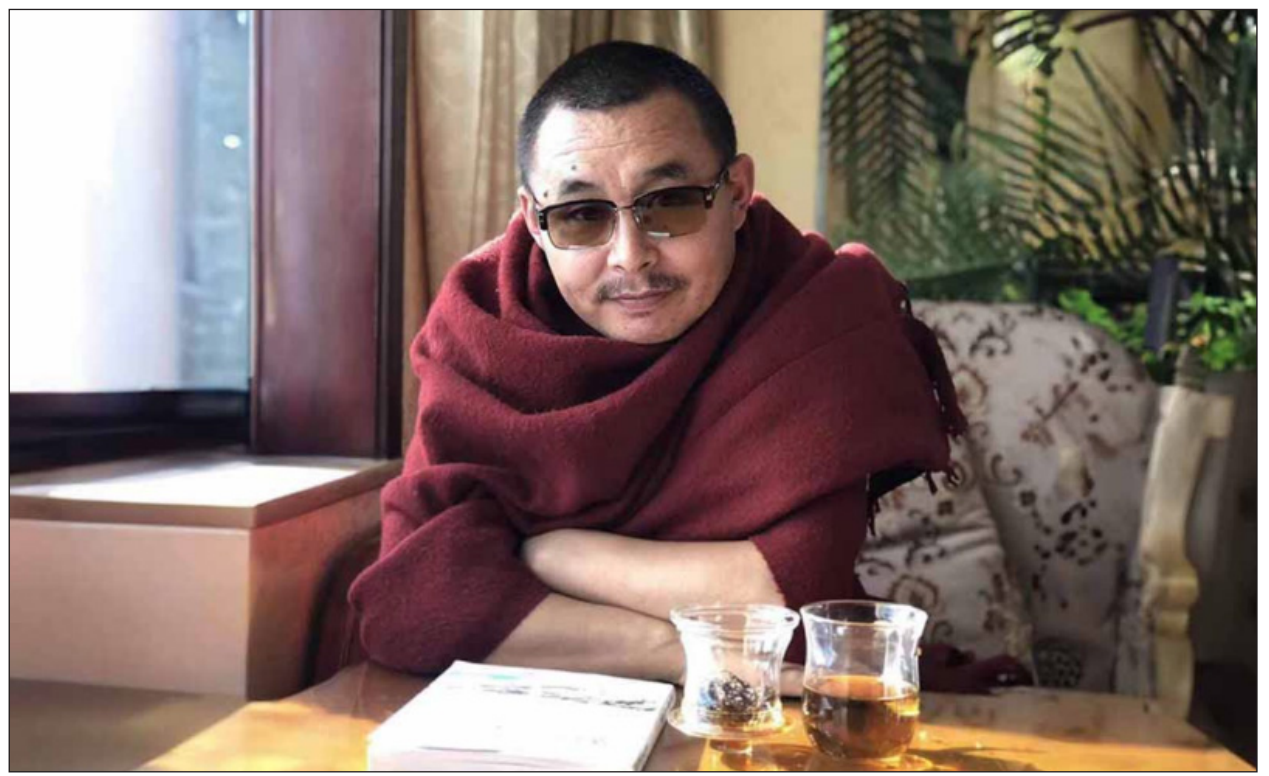
དུས་ཡུན་མ་རྫོགས་སྒོན་ལ་ཁོང་སྒྲོན་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ན་ཡང་། ཁོང་གི་འགྲོ་སྤྱོད་ལ་ཐུ་མཐུད་ནས་
 དམ་བཅག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་ལ་ཁོང་གིས་ལ་རྒྱའི་སྤྱ་གཞས་གཏོང་མི་ཆོག་པ་དང་གང་འདོད་
 སྤྱ་གཞས་འབྲུག་བསྐྱར་དང་དགོང་ཆོག་ལ་ཞུགས་མི་ཆོག་ཅེས་བཀའ་བྲུབ་བཏང་ཡོད་པ་དང་དེ་
 འདྲ་བྱུང་པ་ཡིན་ན་ཐུ་མཐུད་འཇུ་བཟུང་བྱེད་ཡ་ཡིན་ཅེས་ཉེན་བརྟུང་ཡོད་རེད།

དཔལ་ལྷན་དང་ཁོང་གི་ཨ་ལགས། བར་གྱི་འབྱུང་ཁུངས། བོད་གྱི་བཟོ་ཞིབ།

མཆོ་སྤྱན་རིས་གོང་ནས་ཡིན་པ་རིང་པོ་དགེ་འདུན་ལྷན་གྲུབ་ལགས་ ༡༠༡༩ ལྷ ༡༡ ཆེས ༤ ཉིན་
 སྤོང་གྲོལ་ཐོབ་པ་རེད། ཁོང་༡༠༡༠ ལྷ ༡༡ ཆེས ༡ ཉིན་འཇུ་བཟུང་བཅོན་འཇུག་བྱས་ནས་ལོ་
 ༩ ཡི་ཁྱིམ་ས་ཆད་དུས་ཡུན་ཟིན་རྗེས་སྤོང་གྲོལ་ཐོབ་ཡོད་ན་ཡང་ཁོང་ལ་ཟུ་མཐུད་དམ་པ་བྱ་བྱེད་
 བཞིན་ཡོད། ཁོང་འཇུ་བཟུང་སྐབས་སུ་ཁོང་ལ་བྱང་བདེན་ཁྱིམ་ས་བཞེར་གང་ཡང་རག་མེད་པ་མ་
 ཟེད་ཁོང་གི་ནང་མི་ལ་ཁོང་གང་དུ་ཡོད་མེད་དང་ཁོང་གི་གནས་སྐབས་སོགས་གང་ཡང་མཁོ་སྤོང་
 བྱས་མེད་པ་རེད། ཁོང་གི་བརྩམས་ཆས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་དང་ལྷ་ཆེན་པོའི་སྤྱན་དག་གི་སྤོང་བྱ་བྱེད་
 པོ། མི་ཆེའི་དབྱངས་རྒྱ། སྤྱོད་ས་བཅ་དཀར་པོ་སོགས་ལ་བོད་མི་ཆང་མས་དགའ་མོས་ཆེན་པོ་
 གནང་གི་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོང་གི་བརྩམས་ཆས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་ཆོག་པའི་དམ་
 བྱ་གྲུང་བྱེད་ཟུས་རེད། རྒྱ་ནག་ཉིན་རྒྱུ་པས་ཁོང་ལ་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པ་ཡིན་པའི་དོགས་
 གཞི་དང་རང་དབང་འཐབ་ཆོད་པའི་ཉེས་མིང་འོག་ཟུ་མཐུད་དམ་པ་བྱ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཆོས་པ་པོ་དགེ་འདུན་ལྷན་གྲུབ། པར་གྱི་འབྱུང་ཁུངས། བོད་གནས་བསྐྱར་ཞིབ་

༢༠༢༣ ལོའི་ལྷོ་ ༡ རང་དུ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉན་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་ནས་ཡིན་
 པའི་རང་ལོ་ ༣༠ ཡིན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བསྟན་འཛིན་མཁྱེན་རབ་བཅ་མིར་མིང་སྟོང་རང་ལྷགས་
 ལགས་ཀྱི་ཁ་པར་ནང་དུ་༡༧ལོ་ས་མཆོག་གི་སྐྱེ་པར་ཡོད་པ་དང་རྒྱ་གར་ནས་དཔེ་བསྟར་བྱས་
 པའི་དཔེ་དེབ་ཡོད་པར་བཞེན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འཇུ་བཟུང་བྱས་རྗེས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་
 བ་ཁོང་ ༢༠༢༤ ལྷོ་ ༡༡ རང་སྐྱོང་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ན་ཡང་། ཁོང་གསང་བའི་བཀག་ཉར་སྐབས་སུ་
 ཁོང་གི་ཨ་མ་སྟོན་ཏེ་ལགས་ལ་ཁོང་གི་སྐྱོར་གྱི་སྐྱོར་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཐབས་
 མ་བྱུང་ཅང་ཁོང་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷོ་ ༩ ཆེས་ ༡༧ ཉན་སྙིང་རྒྱུང་ན་ཆའི་རྒྱུ་གྱི་འདས་གྲོངས་སུ་བྱིན་
 ཡོད་ཅང་། མ་བྱུ་གཉིས་དོ་ཐུག་ཐུབ་མེད་པ་དང་བསྟན་འཛིན་མཁྱེན་རབ་བཙོན་གྲོལ་ཐོབ་པ་ཙམ་
 མ་གཏོགས་སུ་མཐུད་ལྷ་སྐྱུང་དམ་བྲག་འོག་ཡོད་ཅང་ཁོང་གི་ལུས་སེམས་བདེ་ཐང་གང་འདྲ་ཡོད་
 མེད་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་ཐབས་མེད། ༢༠༢༤ ལོའི་ལྷོ་ ༡༡ རང་ཁོང་སྐྱོང་གྲོལ་ཐོབ་ཡོད་ན་ཡང་ཁོང་གི་
 ཨ་མ་ལགས་རྒྱུ་འདས་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོང་དང་ཁོང་འདྲ་བའི་བོད་མི་
 རྣམས་ལ་བྲག་གཞོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

བསྟན་འཛིན་མཁྱེན་རབ། པར་གྱི་འབྱུང་ཁུངས། བོད་གྱི་བཟུ་ཞེས།

༡། བྱེད་མཁུ་མིའི་བྱིས་པ་ཆད་དང་བྱིས་པ་བཞེས།

འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཁྲབ་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐང་ UDHR གི་དོན་ཚན་ ༡༠ དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་མང་
དང་ཆབ་སྲིད་ཐོབ་ཐང་བཅའ་ཡིག་ ICCPR དོན་ཚན་ ༡༥ ནང་དུ་གསལ་འདོད། བྱེད་མཁུ་བྱིས་པ་
བཞེས་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐང་ཡིན་ཞེས་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་ཡང་ནས་བསྐྱར་དུ་བྱིས་པ་བཞེས་བརྒྱུད་རིམ་བྱེད་མཁུ་མིའི་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་
རེད།

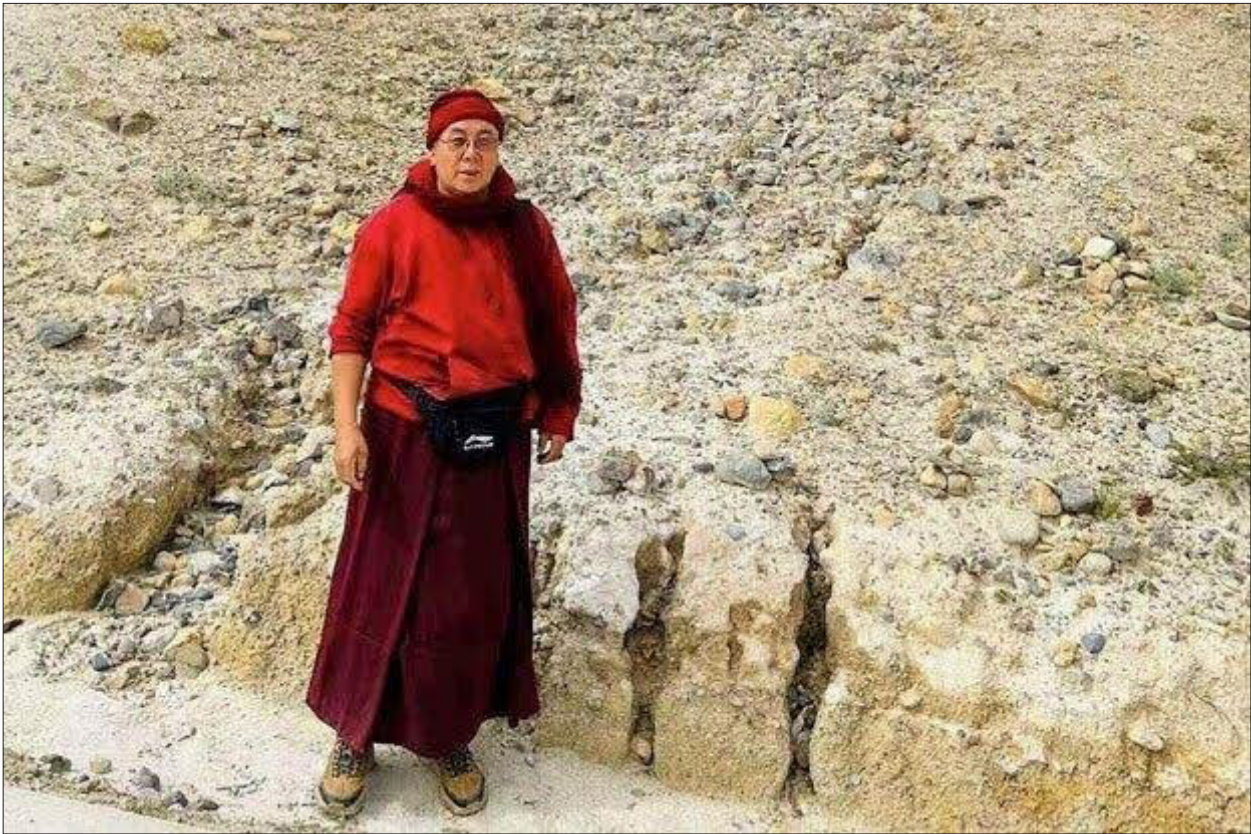
༢༠༢༥ ལོའི་ལྷོ་ ༥ ཚེས་ ༩ ཉིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་མཆོ་ཆེན་རྫོང་རྒྱ་ལྷོ་གྲོང་
ཆོན་མ་ཡིན་པའི་རང་ལོ་ ༣༦ བོད་རིགས་བསམ་གཏན་ལགས་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལོ་ ༣
ཁྱི་གསང་བའི་བྱིས་པ་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གི་གཞུང་མོ་དཔལ་སྐྱོན་ལགས་མཆོ་ཆེན་རྫོང་ཉེན་
རྒྱུ་ཁང་དུ་སོང་ནས་ཁོང་ལ་ག་རེ་བྱས་ནས་བྱིས་པ་ཐག་བཅད་དགོས་པ་དང་གང་དུ་ཡོད་པ་སོགས་
རེ་ཞུ་བྱེད་སྐབས་མཆོ་ཆེན་རྫོང་ཉེན་རྒྱུ་ཁང་གིས་ཁོང་མོར་གཙང་རྩེ་ཆབ་ཆེན་བཏང་ནས་མཆོ་ཆེན་རྫོང་
སྐྱེ་ཁང་དུ་སྐྱོན་བཅོས་བྱས་ནས་སྤྲོད་དགོས་བྱུང་ཡོད། བསམ་གཏན་ལགས་ད་ལྟ་བཅོན་ཁང་གང་དུ་
བཅུག་ཡོད་པ་དང་ཁོང་གི་གཞུགས་གཞིའི་གནས་སྟངས་སོགས་ཤེས་ཤིང་གང་ཡང་མ་སྟེན་པར་
སྤྱག་ཡོད།

བསམ་གཏན་དང་ཁོང་གི་བཟའ་ཚང་དཔལ་སྐྱོན། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་གྱི་དུས་བབ

མཚོ་སྡོན་ཞིང་ཆེན་སྤེན་དཀར་ཐང་དགོན་པ་ནས་ཡིན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བྱས་པ་ཚོས་འཕེལ་
 ལགས་ཀྱིས་གསུམ་བཅུའི་དུས་བློ་སྒྲུབ་སུ་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་བཀའ་སློབ་ཐུང་ཐུང་ཞིག་བ་
 ཐོག་ནས་བརྒྱད་བསྐྱར་བྱས་པར་བརྟེན་དེབ་གོང་རྫོང་ཉེན་རྟོག་པས་ཁོང་ཟླ ༣ ཟླ་དྲུལ་ཙམ་ལ་
 རང་ལག་ནས་འདུ་བཟུང་བཅན་འཁྲིད་བྱས་རྗེས་ཟླ ༦ ལྷག་ལ་གསང་བའི་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་
 པ་དང་ཟླ ༩ ཚེས ༡༡ ཉེན་ཁོང་ལ་ཁྲིམས་ཐག་ཟླབ ༡༥ བཅད་ཡོད། ཆབ་སྲིད་གནད་དོན་ཡིན་
 ཅང་ཁོང་གི་ཁྲིམས་བཤེར་བརྒྱད་རིམ་གསང་བ་བྱས་ཡོད་པ་དང་ཁོང་གི་ནང་མི་ལ་ཁོང་གི་སྐྱོར་
 གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མཁོ་སློད་བྱས་མེད་པ་དེ།

དགེ་འདུན་པ་བྱས་པ་ཚོས་འཕེལ་

རང་ལོ་ ༥༥ ཡིན་པ་རྩ་བ་ཀྱི་དགོན་གྱི་དཔེ་མཛོད་དགེ་ཆེན་ཟུར་བ་དགེ་འདུན་པ་སློབ་ཐང་
 ཐབས་མཁས་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་གདན་ས་ཁག་ནས་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་དཔར་
 བསྐྱར་གནང་བ་ཁག་ཅིག་དང་ཀྱི་ཕྱོགས་བ་བྲལ་ཆང་གི་བསྐྱབ་དེབ་བཅས་ཐོད་ནང་ལ་ལེན་ཐབས་
 བྱས་པར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁ་བྲལ་ལས་དོན་གཉེར་བའི་ཉེས་མིང་འོག་ ༢༠༡༣་ཟླ ༦

ནང་འཇུ་བཟུང་བཅན་འཁྲིད་བྱས་ཇེས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བ་དང་། ༡༠༡༣ ཟླ ༩ ནང་གསང་
བའི་ཁྲིམས་བཞེར་འོག་ནས་བཏོན་ཏེ་སྤར་ཡང་བཅོན་ཁང་དུ་ལོ་ ༣ ཁྲིམས་ཐག་བཅད་ཡོད།
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་བོད་མིས་བཅན་སྤྱོད་བོད་མིར་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་ནི་ཁ་བྲལ་ལས་
དོན་གཉེར་མཁན་ཡིན་པའི་ནག་ཉེས་འཇུགས་བཞིན་ཡོད།

ཀེ་རི་དགོན་གྱི་དགེ་འདུན་པ་སློ་བཟང་ཐབས་མཁས། སར་གྱི་འབྲུང་ཁྱུངས། ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཁང་།

༡༠༡༣ ཟླ ༩ ཚེས ༡༣ ཉིན། མགོན་པོ་སྤྱིད་ལགས་ཀྱིས་ལྷ་ས་གྲོང་སྡེར་ཁྲིན་བཀོན་ཆུས་མི་
དམངས་ཁྲིམས་ཁང་མདུན་ནས་ཁོང་མོའི་གཙུང་པོ་དོ་རྩེ་བྱ་ཤེས་ལགས་ལ་བྲང་བདེན་མེན་
པའི་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པར་བྲང་བདེན་ཁྲིམས་བཞེར་དགོས་པའི་རེ་འབོད་ཞི་བའི་ངོ་རྒྱལ་གནང་
བའི་བརྟན་ཐུང་བ་ལས་ཁག་ཏུ་ཐོན་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་མོས་ལོ་མང་རིང་གཙུང་པོ་དོ་རྩེ་བྱ་ཤེས་
ལགས་ལ་བྲང་བདེན་མེན་པའི་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པར་བྱ་བུགས་རྒྱུན་འབྲུངས་གནང་ཐུས་ཡིན་
ན་ཡང་། ཁོང་མོའི་བྱ་བུགས་ལ་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་དུ་ལན་ལྟ་ཅི། ཁོང་མོར་ཐེངས་མང་པོར་རྒྱ་
ནག་གཞུང་འབྲེལ་བདེ་འཇག་མི་སྣས་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁོང་མོའི་གཙུགས་གཞིའི་

གནས་སྐབས་སློ་རུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཁོང་མོས་རྩོམ་སྒྲིག་གིས་ལགས་སློང་གྲོལ་དགོས་པའི་ནི་
 འབོད་བྱས་ཀྱིན་ཉིན་བཅུ་ཡི་སྤྱི་འཛིན་བཀག་ཉར་བྱས་ནས་ཕྱི་ལ་བཏང་མ་ཐག་ཡིན་པ་སོགས་
 གྱི་བརྒྱན་རིས་གསལ་བཤད་བཅས་ཐོན་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཁོང་མོའི་ཞུ་གཏུགས་ལ་ཁྲིམས་ཁང་
 ནས་འོས་འཚམས་ངོས་ལེན་གང་ཡང་བྱས་མེད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ཟླ་༣ ཚེས་༢༠ ཉིན་མགོན་པོ་སློང་ལགས་ནས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲེར་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་མདུན་ནི་བའི་ངོ་རྒོལ་གནང་བཞིན་
 ལ། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་གྱི་བཟུ་ཞིབ།

མགོན་པོ་སློང་ལགས་ཀྱིས་ཐེངས་མང་པོར་རྩོམ་སྒྲིག་གིས་ལགས་ལ་བྱང་བདེན་ཁྲིམས་བཤེར་
 དགོས་པའི་ཞུ་གཏུགས་ལ་ངོས་མ་བྱས་པ་མ་ཟད་བྱང་བདེན་ཚྱོད་ལེན་བྱེད་སའི་ཞུ་གཏུགས་ཁོར་
 ཡུག་མེད་ན་ཡང་ཁོང་མོས་ཟུ་མཐུད་ནས་འབད་བཅོམ་གནང་ཟུས་རེད། ཁོང་མོས་ཞུ་མ་མེད་
 པའི་ཞུ་གཏུགས་རྒྱུ་འབྲིངས་ཀྱིས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོར་ཁྲིམས་ཁང་གི་བྱང་བདེན་མིན་པའི་
 ཁྲིམས་ཐག་གཅོད་པ་དང་གང་རྒྱུད་གསང་བའི་བཀག་ཉར་བྱེད་བཞིན་པ་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད།

མགོན་པོ་སྤྲིད། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་གྱི་བལྟ་ཞེས།

༡༠༡༣ ལྷ ༡༡ ཆེས ༡༤ ཉིན། ར་བ་གེརྟེན་དགོན་ནས་ཡིན་པ་དག་བཤེས་རྒྱུ་དག་འདུན་
 ལགས་གྱི་ལོ་གསུམ་དང་བྱེད་གྱི་བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཐག་དུས་ཡུན་རྫོགས་ནས་སློད་གྲོལ་བཏང་
 ཡོད་ན་ཡང་ཁོང་གི་གཞུགས་གཞིའི་གནས་སྟངས་ཞན་པོ་ཆགས་ནས་ཁྲིན་དུའུ་ཉུ་ཉི་ལྔ་ཁང་དུ་
 སྤོར་བཅོས་བཏག་དབྱེད་བྱས་ཡོད་ལ། ཁོང་གི་ཨ་མ་ལགས་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྩལ་གཅོར་
 དམ་པ་བྱས་པ་དང་དུས་ཐོག་སྤོར་བཅོས་ཆད་ལྡན་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་སོང་ཅང་ཁོང་ལྷ ༤ ཆེས
 ༡༠ ཉིན་འདས་གོངས་སུ་བྱེན་ཡོད་ཅང་མ་བྱ་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་མེད་པ་རེད། རྒྱུ་དག་འདུན་
 ལགས་གྱིས་ ༡ བོང་ས་མཆོག་དང་གེརྟེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྐྱབས་བསྐྱོ་ཞུ་རྟེན་ཕུལ་བར་བཏེན་
 ཁོང་འཇུ་བཟུང་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པ་རེད།

རུ་ཚུང་དགོ་འདུན་ལགས། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རྒྱུད་འཕྲིན་ཁང།

རུ་ཚུང་དགོ་འདུན་ལགས་ཀྱི་ནང་མི་ལ་འཕྲད་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་དག་ནི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོམ་པ་
 ཚོར་འཕྲད་བཞིན་པའི་དཀའ་ངལ་གྱི་མཚོན་བྱེད་ཅིག་རེད། ༡༠༡༡ ཟླ ༣ ནང་ཁོང་གི་ཨ་ཞང་བཟ་
 སུན་ལགས་ཀྱིས་རང་ལུས་མེ་བསྐྱེད་གནང་རྗེས་ཁོང་གི་ཨ་མ་ཞོར་པོ་ལགས་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་བཟ་སུན་ལགས་ཀྱི་ཞི་བའི་རང་ལུས་མེ་བསྐྱེད་ལས་འགྲུལ་ལ་རྒྱབ་བསྐྱོར་བྱས་ཡོད་པའི་
 རྟགས་གཞི་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ལོ་གཅིག་ཤིས་པོ་ལ་ཁོང་མོའི་འགྲོ་སྤྱོད་ལ་དམ་པོ་བྱས་པ་དང་
 རྒྱ་དུ་ལྷ་བ་ནག་པོ་གྱོན་མཁན་གྱི་མི་རེ་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་མོ་བསྐྱུང་ནས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་སོགས་
 ཁོང་མོར་གཞི་ཅའི་འགྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཆ་ཆང་འཕྲོག་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཁོང་མོར་རྒྱ་ལྷན་སྐྱེད་
 ཁང་དུ་སྐྱོན་བཅོས་བརྟག་དབྱུང་ལ་འགྲོ་མི་ཚོགས་པ་དང་ཐ་ན་བྱུག་དང་སྐྱོར་བ་བྱེད་དུ་འགྲོ་མི་ཚོགས་
 པ་བཅོས་ཡོད་པ་རེད།

ཁྱིམས་ཚད་པ་ཞིག་གིས་མཆོ་སྡོན་ཞིང་ཆེན་དུ་ཁྱིམས་བཞེར་སྐབས་སྒྲངས་པའི་པར་རིས། པར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས།
 ལྷོ་རྒྱ་ནག་ཞོགས་པའི་ཆགས་པར།

༢༠༢༤ སྤེའི་ཟླ ༥ ཆོས ༡༡ ཉིན། རྒྱ་ནང་གི་ཁྱིམས་ཁང་ལས་བྱེད་པའི་སྐད་འཕྲིན་བརྒྱུད་ནས་
 ཡུལ་དངོས་ཁྱིམས་གཙུག་ལྷན་ཁྲིམས་སྐབས་རྒྱ་ནག་གིས་ཁྱིམས་བཞེར་བྱང་བདེན་མིན་པའི་
 ཁྱིམས་བཞེར་དོན་རྒྱུད་ཡུལ་ནི་མཆོ་སྡོན་སོག་རིགས་དང་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཐེན་ཅོན་
 རྫོང་མི་དམངས་ཁྱིམས་ཁང་རེད།

༡། བཅན་དབང་གིས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བ།

ཟླ ༩ རང་དུ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་རྫོང་བོད་རིགས་ཆའང་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁུངས་མཆུ་རྫོང་ནས་
 ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་གཞས་པ་བགོགས་འཛུམས་ལགས་ཀྱིས་“སྤྱོད་མཆི་མ་དགུ་འབྲེལ”ཞེས་པ་
 ཞིག་སྒྲངས་པར་བརྟེན་ཁོང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཉན་རྟོག་པས་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཤིང་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་
 གྱུར། ཁོང་གི་བཏང་པའི་སྤྱོད་མཆི་མ་དགུ་འབྲེལ་གྱི་ནང་དོན་ནི། ༡ རྒྱལ་བ་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ན། མགོ་
 བྲིད་ཡོད་ཅུང་རྒྱུན་མ་རེད་འདུག ། སོགས་ད་ལྟོ་བོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་སྐབས་གསལ་

སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ལ་ཁོང་གིས་སྐྱ་གཞས་དེ་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་དགོང་ཚོགས་སྐབས་སུ་བཏང་
 ཡོད་པ་དང་ལྷན་མོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་དགའ་བསུ་གནང་ཡོད་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོང་
 གི་གཞས་ཚིག་ལ་ཆབ་སྲིད་གནད་དོན་ཡོད་པ་དང་ཁ་བྲལ་རིང་ལས་འགྲུལ་བར་ངོས་འཛིན་བྱས་
 བས་འདྲུ་བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ལ་ད་ལྟ་ཁོང་གང་དུ་ཡོད་པ་དང་གཟུགས་གཞིའི་གནས་སྟངས་
 སོགས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཐབས་མེད་པར་གྱུར་ཡོད།

བོད་ཀྱི་གཞས་པ་བཞགས་འཛོམས། འབྲུང་ཁུངས། youtube

༢༠༢༣ ལྷ ༡༡ རང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་རྟོག་དཔྱད་པ་ཟུག་དང་
 དམིགས་བསལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དོན་རྒྱུ་གི་ལས་དོན་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཚུང་གསུམ་གྱི་
 སྐྱ་ཆབ་བཅས་ཀྱིས། འདྲུ་བཟུང་བཅན་ཁྲིད་བྱས་ནས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་ཡོད་པའི་གསེར་
 རྟ་ནས་ཡིན་པའི་བོད་མི་ཟུག་དང་། དགོ་ལོ། ཆེ་དོ། འབའ་ལོ། གོ་རིས་བཅས་བོད་མི་ལྔ་དང་། ར་
 བ་ནས་ཡིན་པའི་དགོ་འདུན་པ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན། སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། ཆེ་རིང་བཟ་ཤིས།
 དབང་སྐྱིད་བཅས་ཁྱོད་བོད་མི་དགུ་ཡི་ད་ལྟ་གར་ཡོད་དང་བདེ་འཇགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 མཁོ་སྟོན་བྱེད་དགོས་པའི་དགོས་འདུན་བཏོན། ༢༠༢༣ ལྷ ༡ ཟུག་དང་སོགས་གོང་བཟོད་བོད་

མི་ལུ་སོས་བསང་གསོལ་དང་ཞབས་རིམ་བསྐྱབ་བ་སོགས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བའི་ཉེས་
 མིང་འོག་གསེར་རྟ་རྫོང་གི་བཙོན་ཁང་དུ་ཁྲིད་རྗེས་བོད་མི་སྤྱུག་དར་ལགས་སུ་རྒྱ་གཞུང་ཉེན་རྟོག་
 བས་གཙུག་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་རྗེས་ཀྱི་དམར་གསོད་བཏང་ཡོད་ལ་གཞན་དགེ་ལོ་དང་འབའ་མོ།
 ཀོ་རིས། ཆེ་རྫོ་བཙས་ད་བར་གང་ཡོད་དང་བདེ་འཇགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་ཤེས་
 རྟོགས་སྟུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ར་བ་ནས་ཡིན་པའི་དགེ་འདུན་པ་སློ་བཟང་བསམ་གཏན་བཙས་བོད་
 མི་བཞི་ ༡༠༡༥ ཟླ་ ༩ ཉེན་རྒྱ་རྒྱུ་གང་ཡིན་གསལ་ཁ་མེད་པར་གང་བྱུང་འཛིན་བཟུང་བཙོན་
 ཁྲིད་བྱས་པ་ནས་ད་བར་ཁོང་ཆོ་བདེ་འཇགས་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་ཤེས་
 རྟོགས་སྟུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད།

འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་མཁས་པ་རྣམ་ནས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་བཏང་བའི་བོད་མི་རྣམས་དང་
 ཁོང་ཆོའི་ནང་མི་རྣམས་ལ་དཀའ་སྤྱུག་ཆད་མེད་སྤྱད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་བརྗོད་ཡོད་པ་
 དང་སྤྱུག་དོན་བྱུང་མེད་དང་སྤྱ་གུ་ཆོ་ཡི་ནང་མི་ཁ་བྱལ་དང་སྤྱི་ཆོགས་ནས་ཕྱིར་བྱུང་ཀྱི་སྤྱུག་
 བསྐྱལ་ཆད་ལས་བཀལ་བ་བྱུང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་བརྗོད་ཡོད། ཁོང་རྣམ་ནས་སྤྱ་མཐུད་
 བརྗོད་དོན། རྒྱ་ནག་གཞུང་འབྲེལ་མི་སྣས་བོད་མི་རྣམས་ག་རེ་བྱས་ནས་འཇུ་བཟུང་བྱས་པ་དང་
 གང་དུ་ཡོད་པ། དུས་ལུན་ག་ཆོད་ལ་བཀག་ཉར་བྱེད་མིན་སོགས་གསང་རྒྱ་བྱས་ནས་བཙོན་
 དབང་གིས་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གཏོང་བཞིན་པ་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྲོལ་གཏན་འབེབ་ལ་ཅིས་
 མེད་རྟོག་རོལ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་འདུག

༣། སྤྱུག་སྤྱིང་མནར་གཅོད་དང་བཙོན་དབང་གིས་བྱུགས་ལས།

རྒྱ་ནག་གསང་བའི་ལས་བྱེད་པས་རྒྱུ་དུ་ཁྲིམས་སྲོལ་ཁ་གསལ་མེད་པའི་སྤྱི་འཛིན་བཀག་ཉར་
 ཞེས་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་ལ་ཁོ་ཆོ་ལ་ཁྲིམས་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆ་
 ཆང་ཡོད།

བྱ་སྤྱིང་ཕྱིན་ལོག་པའི་སྤྱི་འཛིན་བཀག་ཉར་ལག་བསྟར་ལ་དམིགས་བསལ་ལྟ་རྟོག་ཆོད་འཛིན་
 གང་ཡང་མེད་སོང་ཅང་དེའི་འོག་ནས་སྤྱུག་སྤྱིང་མནར་གཅོད་ཆད་བཀལ་བྱེད་བཞིན་འདུག ཆེས་

མཐོའི་དཔོན་རིགས་ཆོས་རྒྱ་གཞུང་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྷ་བ་འབྲེལ་མཁན་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་
བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་རྣམས་ལ་བཅན་གཞོན་ལག་བསྟར་ལ་སྐྱལ་མ་བྱེད་བཞིན་པ་ནི་རྒྱ་ནག་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་སྲོལ་ཨང་ ༣༧ པའི་མི་དམངས་ཀྱི་རང་དབང་འགན་
སྲུང་ཁྲིམས་སྲོལ་དང་འགལ་ཡོད་པ་རེད།

རང་ལོ་ ༣༩ ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་འབྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་མཁན་ཆེ་རིང་མཆོ་ལགས་ཀྱིས་
བོད་མི་རྣམས་ལ་མི་རིགས་དབྱེད་འབྱེད་བྱེད་བཞིན་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐེར་འདོན་བྱས་
པར་བརྟེན་ལོ་ལྔའི་རིང་ལ་སྲིད་འཛིན་བཀའ་ཉར་དང་སྤྱག་སྦྱོང་ལྷ་ཆོགས་སྲུང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་སྲིད་རྒྱུས་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་། དུས་རྒྱུན་འཆོ་བའི་ནང་དུ་
བོད་མི་རྣམས་ལ་མི་རིགས་དབྱེད་འབྱེད་ལྷ་ཆོགས་བྱེད་བཞིན་པ་དང་ཁྲིམས་མཐུན་རང་དབང་
ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པར་སྤྱག་སྦྱོང་ལྷ་ཆོགས་གཏོང་བཞིན་པ་ཐེར་འདོན་གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད།

ཆེ་རིང་མཆོ། ༢༠༢༣ ལྷ་ ༩ པ། པར་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས། ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཁང་།

ཆེ་རིང་མཆོ་ལགས་ནི་ཡུལ་སྐོར་སྤེལ་གྱི་བྱ་བ་བསྐྱབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ཁོང་མོས་རང་
དབང་འཐབ་ཅོད་གནང་བར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་ཉེན་རྟོག་པས་ཁོང་མོ་ཐེངས་མང་འཇུ་བཟུང་བཀའ་
ཉར་བྱས་པ་དང་འདྲི་ཅད་ལྷ་ཆོགས་བྱས་པ། སྤྱག་སྦྱོང་གཙུག་རྒྱུང་བྱས་ཡོད། ཁོང་མོས་རྒྱ་ནག་
ཉེན་རྟོག་པས་བོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་དབྱེད་འབྱེད་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐེར་འདོན་བྱས་
པར་བརྟེན་སྤྱི་ཆོགས་ཐེངས་སྦོང་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༩ ཆོས་ ༢༩ ཉིན་ཁོང་མོ་གང་

བྱང་འདུ་བཟུང་བྱས་ནས་ཉིན་ ༡༠ རིང་ལ་སྲིད་འཛིན་བཀའ་ཉར་བྱས་འདུག དེ་བཞིན་ཁོང་མོས་
 བྱི་སྦྱོད་ཐོངས་མཆན་ཁུ་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཉིན་རྟེན་པ་ཞིག་གིས་ཁོང་མོར་ཐོངས་མཆན་མ་
 གཏོག་པར་དཀའ་ངལ་སྤྲད་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་སྤེལ་བར་བརྟེན་ ༢༠༢༤ ལྷ ༡༡ ཚེས ༢༩ རས་
 ལྷ ༡༢ ཚེས ༡༣ བཅོམ་ཏུ་གནས་ཚུལ་རྒྱ་མ་སྤེལ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཟིང་སྦྱོང་གི་ཉེས་མིང་འོག་
 གཟུང་འཁོར་གཉིས་རིང་ལ་བཀའ་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་མོར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཛིགས་
 སྤྱི་ལ་སྤྱུག་སྦྱོང་སྤྱི་ཚོགས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་ཁོང་མོས་ཁུ་པ་མེད་པར་བོད་མིར་བྱང་བཞེན་
 དང་རང་དབང་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་དགོས་ཞེས་འཛིན་སྤྱི་ཚུད་ལེན་གནང་ཐུས་རེད།

བོད་ཀྱི་རང་དབང་ལས་འགྲུལ་བ་ཨ་ཉག་སེང་སྤྱི་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བྲིམས་མེད་
 ལུགས་མེད་སྒོ་ནས་གཏེར་ཁ་སྡོག་འདོན་དང་རི་དྲགས་རྩོན་པ་དང་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་
 སྒོགས་ཟ་རུལ་སྤངས་ཐེར་འདོན་བྱས་པར་བརྟེན་ ༢༠༡༩ ལོར་སྤྱི་ཚོགས་ཟིང་སྦྱོང་དང་སྤྱི་
 ཚོགས་དཀྱུག་རྒྱུན་བཟོས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་འདུ་བཟུང་བཅོན་འདུག་བྲིམས་ཐག་ལོ ༡ བཅད་
 ཡོད་པ་དང་ད་ལྟ་ལོ ༤ འགོར་བེན་ཡོད། ཁོང་གི་བྲིམས་རྩོད་པ་ལིན་ཆི་ལིས་ཡིས་གང་ཐུབ་ཏུ་
 གཏུག་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པ་རེད།

ཨ་ཉ་སེང་སྒྲ། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་གྱི་འཕྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕཉལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང།

ཨ་ཉ་སེང་སྒྲ་ལགས་དགའ་བདེ་རྫོང་བཀག་ཉར་ཁང་དུ་བཀག་ཉར་སྐབས་སུ་ཚད་ལས་བཞུལ་བའི་སྤྱག་སྒྲིང་མནར་གཙོད་བཏང་ཡོད་པ་རེད་ལ། ༢༠༡༩ལོར་མགོ་ལོག་འབྲིང་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཁོང་ལ་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་བཙོན་འཇུག་བྱས་ནས་དུས་ལུན་ལོ་ ༤ འགོར་རྗེས་གཞི་ནས་ཁོང་དང་ནང་མི་སྤྱག་འཕྲད་སྐར་མ་འགའ་ཤས་སྤྱད་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཁོང་གི་གཟུགས་གཞིའི་གནས་སྐབས་ཏ་ཅང་སྒྲོ་བོ་ཡིན་པར་བརྟེན་ནང་མི་དང་ཁྲིམས་ཚོད་བའི་ཡང་བསྐྱར་སྤྱག་འཕྲད་ཆོག་པ་དང་ཁོང་ལ་སྤྲོ་བཙོན་ལྟ་སྒྲིང་ཡག་པོ་དགོས་པའི་ཁྱེད་གཉེན་གྱིས་ཡོད་

ཀྲུང་དེ་དག་ངོས་ལེན་བྱས་མེད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱོད་ཐང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་ཚུང་
 ངོས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གང་བྱུང་འདྲུ་བཟུང་བཀག་ཉར་དང་བྱང་བཞུག་མིན་པའི་ཁྲིམས་ཐག་
 བཅད་པའི་དཔེ་མཆོན་དུ་བྱངས་ཡོད་པ་རེད། ཟླ ༡༡ ཚེས ༡ ཉིན། ཁྲིམས་ཚུད་པ་ལིན་ཆི་ལིས་
 ཡིས་བཞུག་ནས་བཞོན་དོན། ཁོང་གིས་ཨ་ཉག་སེང་སྤྱོད་ལགས་ལ་བསྐྱར་དུ་ཁྲིམས་བཞེད་དགོས་
 པའི་ཞུ་བ་ཀླུ་ག་ཐེངས་གསུམ་བྱས་ཀྲུང་ངོས་ལེན་མ་བྱས་པ་མ་ཟད་ཁྲིམས་དཔོན་གྱིས་ཁོང་གིས་
 ལུ་མཐུད་ཞུ་བ་ཀླུ་ག་མི་ཚོགས་པའི་ཉེན་བརྒྱུ་ཡང་བཏང་སོང་ཞེས་བཞོན་སོང་།

༢༠༡༤ ལོའི་ཟླ ༡ ཚེས ༡ ཉིན། ར་བ་སྤང་ཞིག་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་
 ལགས་ ༢༠༡༤ ལོར་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྱལ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཟིང་སྤོང་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་མེན་ཡང་
 བཅོམ་ཁང་དུ་ལོ་ ༤ བྱེད་ཀའི་བཅོམ་འདུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པར་ ༢༠༡༤ ཟླ ༡ ཚེས ༡ ཉིན་
 བཅོམ་འདུག་དུས་ལུན་བཀལ་ནས་སྤོང་གྲོལ་བཏང་ཡོད། ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྐོབ་ཐང་
 སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་འགེམ་སྤེལ་བྱས་པ་དང་། གཤམ་ཆེན་སྤྱི་མེད་བཙུ་བ་མཆོག་གི་སྐོར་ལ་གཏམ་
 བཤད་གནང་བ་བཅས་ཡིན་པ་རེད།

རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ལོའི་ཟླ་༡། ཨ་ཤེ་ཡ་རང་དབང་རྒྱུ་འཕྲིན་ཁང་།

༢༠༢༡ ལོའི་ཟླ ༩ ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་
 མཁས་ཚོགས་ཚུང་ལ་ལན་འདེབས་ཡིག་ཆ་བཏོན་པའི་བར་ཁོང་གང་དུ་ཡོད་མེད་དང་ཁོང་ལ་
 བྲིམས་བཤེར་བརྒྱུད་རིམ་ག་འདྲ་བྱས་མིན་སོགས་ཤེས་རྟོགས་གང་ཡང་ཐུབ་མེད། ཁོང་བཙོན་
 ཁང་དུ་ཡོད་སྐབས་ནང་མི་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་བཅུག་མེད་པ་དང་ཁོང་ལ་ཐུག་སྐྱོང་མནར་གཅོད་
 དང་བཙན་དབང་གིས་ཆབ་སྲིད་སློབ་གསོ་དང་། བཙན་དབང་གིས་ལས་ཤུགས་ངལ་ཚུལ་བྱེད་
 བཅུག་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད།

༢༠༢༢ ལོའི་ཟླ ༩ ནང་། རང་ལོ ༥༢ ཡིན་པའི་བོད་མི་སྤྱ་སྒྲུབ་ལགས་ལོ ༣ དང་བྱེད་ཀའི་བཙོན་
 འཇུག་དུས་ཡུན་རྫོགས་ནས་སློད་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ན་ཡང་བཙོན་ཁང་ནང་ཁོང་ལ་བཙན་དབང་
 གིས་ཤུགས་ལས་བྱེད་བཅུག་པར་བརྟེན་རྒྱུ་ལྡན་གཅིག་ནད་པ་ཆགས་ཡོད། ཁོང་གིས་ ༢༠༠༩
 ལོར་ས་བྱི་ཞི་ཁོལ་ཆེན་མོའི་ནང་འཇུག་ཞུགས་གནང་ཡོད་པར་བརྟེན་༢༠༢༠ ཟླ ༧ ནང་རྒྱ་ནག་
 གཞུང་གིས་འཇུ་བཟུང་བཙོན་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ལ་ད་ལྟ་ཡང་ཁོང་ལ་སྤྱ་སྒྲུབ་ལྟ་སྤྱད་ནན་
 མོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ་སྤྱ་བཙོན་ལྟ་སྤྱོད་ཐོབ་ཐང་འཕྲོག་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་
 ཡོད་པ་རེད།

བཙན་དབང་ཤུགས་ལས་བྱེད་བཅུག་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆབ་སྲིད་སློབ་གསོ་སྤེལ་ཐབས་
 ཤིག་རེད། སྤྱ་སྒྲུབ་ལགས་སློད་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་ཉན་རྟོག་པས་སྤྱ་སྒྲུབ་བལྟ་རྟོག་
 ནན་མོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་རང་དབང་འཐབ་ཚུད་པ་ཆོར་དམ་བྲག་བྱེད་
 ཐབས་སྤྱ་ཚོགས་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་ཁོང་ལ་དམ་བྲག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གི་
 གནས་སྐྱདས་དེ་ཡིས་བཀག་ཉར་ཁང་དང་བཙོན་ཁང་ནས་བཙོན་པ་ཆོར་བཙན་དབང་ཤུགས་
 ལས་ཆད་བརྒྱལ་བྱེད་བཅུག་གི་ཡོད་པའི་ཡ་ང་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་སྐྱདས་དང་གཞི་རྩའི་འགོ་
 བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་པ་གསལ་ཐོར་བསྟན་ཡོད།

བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལས་འགྲུལ་བ་ཐུབ་བསྟན་ཆོ་གོས། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རྒྱུ་འཕྲིན་ཁང།

ཁོང་དར་ཅེ་མདོ་བཙོན་ཁང་དུ་བཅུག་ཡོད་ལ་ཁོང་ལ་བཙོན་དབང་ཤུགས་ལས་དང་ཁ་ལག་ལ་
ཟས་བཅུད་མི་འདང་བ། བཙོན་ཁང་གི་མཐུན་ཆུན་ཏུ་ཅང་སྐྱོ་པོ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་གྱིས་
ཁོང་གི་གཟུགས་གཞིའི་གནས་སྐྱེད་ཀྱང་སྐྱོ་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ༢༠༡༤ ཟླ ༤ རང་ཁོང་སྤྲོད་
ཁང་དུ་སྡོད་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དོས་ནས་ཁོང་གི་ནད་གཞི་དང་སྤྲོད་ཁང་
གང་དུ་ཡོད་མེད་སོགས་གང་ཡང་བརྗོད་མེད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་སྤངས་སྐྱོབ་པ་དང་སྤྱི་ཅུ་དངོས་ཚོང་པ་ཀླུ་བསམ་གྲུབ་ལགས་ཀྱི་བཙོན་
འཇུག་དུས་ཡུན་ལོ་ ༡༥ རྗེས་ནས་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྤོད་གྲོལ་བཏང་ཡོད།
༢༠༡༠རང་ཁོང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འཇུ་བཟུང་བཙོན་འཁྲིད་བྱས་རྗེས་དུར་ཁྲོད་བསྐྱོགས་ནས་
རིག་དངོས་རྒྱ་འབྲེལ་བྱས་ཡོད་པའི་ནག་ཉེས་འོག་བཙོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་ཡོད་ན་
ཡང་། དོན་དངོས་ནི་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དང་སྤངས་ཁོར་ཕྱག་སྤངས་སྐྱོབ་ཚོགས་པ་བཅུགས་
ནས་ཁོར་ཕྱག་སྤངས་སྐྱོབ་ལས་འགྲུལ་སྤེལ་བར་བཞེན་འཇུ་བཟུང་བཙོན་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་
དང་། བཙོན་ཁང་ནང་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་སྤྲོད་ཁང་གཉིས་སྤོད་གྲོལ་ཆེད་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་

ཁྱུ་གཉེན་གསུམ་གྱི་ཡིན་པ་རེད། ཀམ་བསམ་གྱི་ལགས་ལ་བཅོན་ཁང་ནང་ནས་སྤྱད་སྤྱོད་
མནར་གཅོད་ཆེས་ཆེར་བཏང་ཡོད་སྟབས་ཁོང་གི་ཀལ་ཆེགས་དང་སྐྱེད་པ་ནད་པར་གྱུར་ཡོད་
པ་རེད་ལ་ཁོང་ལ་ལོ་ལྔ་ཡི་ཆབ་སྲིད་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཡོད་པ་དང་ཕྱ་མཐུད་དམ་བྲག་འོག་ཡོད་པ་
རེད།

ཀམ་བསམ་གྱི་ཁྱུ་གཉེན་གསུམ་། གླུ་ལོ་༢༠༡༤ཟླ་༡༡ཆེས་༡༩ཉིན། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་། ཨེ་ལི་ཡ་རང་དབང་རྒྱུད་འཕྲིན་ཁང་

༤། བཀག་ཉར་འོག་ནས་འདས་གྲོངས་གྱུར་བ།

༢༠༡༣ ཟླ ༡༢ ཆེས་༢༤ཉིན། སྤྱི་མོ་རི་ཆོ་གྲོང་ཆོ་ནས་ཡིན་པ་ལྷ་ས་བོད་རྫོང་ས་མི་རིགས་སློབ་
གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་མ་ཆེ་སློབ་ལགས་སྤྱི་མོ་རི་ཆོ་གྲོང་ཆོ་ནས་པ་དང་ས་བཀག་ཉར་འོག་ནས་འདས་གྲོངས་
བཅོན་འཁྲིད་བྱས་ཡོད་ལ་འདྲུ་བཟུང་བྱེད་དོན་ག་རེ་ཡིན་མིན་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མེད། ༢༠༡༤ ཟླ ༡
ཆེས་ ༡༥ ཉིན་ཁོང་མོའི་ནང་མི་ལ་ཁོང་མོ་སྤྱི་མོ་རི་ཆོ་གྲོང་ཆོ་ནས་པ་དང་ས་བཀག་ཉར་འོག་ནས་འདས་གྲོངས་སོང་ཡོད་
པའི་བརྗེ་ལན་ཅམ་སྤྱད་ཡོད་ན་ཡང་ནང་མིས་རེ་ཁྱུ་གཉེན་གསུམ་གྱི་ཁྱུ་གཉེན་གསུམ་གྱི་ཁྱུ་གཉེན་གསུམ་ཁོང་མོའི་

ཕུང་པོ་ཕྱིར་སྒྲོད་བྱས་པ་མེད་པ་རེད། འཇུ་བཟུང་མ་བྱས་སྟོན་ལ་ཁོང་མོའི་གཟུགས་གཞི་བདེ་
 བར་ཡིན་ཅང་རྒྱ་ནག་ཉེན་རྟོག་པས་ཁོང་མོར་སྤྱག་སྒྲོང་མནར་གཅོད་ཆད་བཞུལ་བྱས་ནས་འདས་
 གྲོངས་སོང་ཡོད་པའི་དོགས་པ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

ལྷ་སའི་བོད་སྡེངས་སྒྲོབ་ཆེན་གྱི་སྒྲོབ་མ་ཆེ་སྒྲོན། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་ཀྱི་དུས་བབ།

༢༠༡༥ ཟླ ༥ ནང་འཕན་པོ་མཆོ་སྟོན་ནས་ཡིན་པ་དང་རང་ལོ་ ༣༩ ཡིན་པའི་སེ་ར་དགོན་གྱི་
 དགེ་འདུན་པ་སྒྲོ་གསལ་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྲེལ་བ་བྱས་པར་བརྟེན་འཇུ་བཟུང་བཅོན་
 བྱིང་བྱས་ཡོད་པ་དང་། བཀག་ཉར་ཁང་ནས་དུས་ལུན་རིང་པོར་ཉེས་རྒྱུ་སྒྲོང་མནར་གཅོད་
 ཆད་མེད་བྱས་པ་དང་སྒྲན་བཅོས་གོ་སྐབས་མ་སྤྱད་བཅས་ལ་བརྟེན་རྒྱ་ནག་གི་བཅོན་ཁང་ནས་
 འདས་གྲོངས་སུ་སྤྱར་ཡོད། ཟླ ༡༠ ཆེས་ ༢༡ ཉིན་ཁོང་ལྷ་ས་ཉེན་རྟོག་པས་ཁོང་གི་སྤྱ་ཕུང་ནང་ལ་
 བསྐྱལ་ཡོང་པའི་བར་དུ་ཁོང་གི་ནང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་དང་གང་དུ་ཡོད་
 མེད་སོགས་ཞེས་རྟོགས་གང་ཡང་བྱུང་མུ་མེད་པ་རེད།

༡༠༡༣ ཟླ ༥ རང་མགོ་ལོག་དཔོན་སྐོར་སྡེ་བའི་ནང་གི་མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་
 སྐད་ཡིག་སྤྱད་སྐྱོབ་དང་པ་སྐད་གཙང་མའི་ལས་འགུལ་སྡེར་བར་བཏེན་བོད་མི་ ༡༠ ལྷག་འདྲེ་
 བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཟླ ༡༡ ཚེས ༡༩ ཉིན་སྡེ་དཔོན་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་ལ་ཟླ་ལྷག་
 གི་རིང་བཀག་ཉར་ཁང་ནས་སློབ་ཆས་སོགས་བཀོལ་ནས་སྤྱག་སྐྱོང་མནར་གཅོད་ཆད་བཀལ་
 བྱས་རྒྱུ་ནད་པ་ཆགས་ནས་སློབ་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ཀྱང་ཉིན་ ༣ རེས་སྤྱ་འདས་གྲོངས་སྤྱ་སོང་
 ཡོད། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་ནི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱད་སྐྱོབ་ལ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་
 ཞབས་ཁུ་བསྐྱབ་མཁན་ཞིག་རེད།

མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་བཙོན་འདྲུག་མནར་གཅོད་འོག་འདས་གྲོངས་བྱུང་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུ་རིག་གནས་རྒྱུད་འཛིན་མཁན་དང་གཞུང་དང་མི་མཐུན་པའི་
 བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་རྣམས་ལ་དག་གཞོན་སྤྱག་སྐྱོང་མནར་གཅོད་ཆད་བཀལ་གཏོང་བཞིན་
 པ་གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད། ཟླ་བྱང་སྐར་དང་མཐུབས་རྗེ་འཛིགས་མེད་ལུ་ཆོག་མཆོག་ནས་
 ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོ་གནང་ཡུལ་མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ལགས་གཙོ་བྱས་པའི་འཛིགས་མེད་
 བསྟན་འཛིན་དང་རྩ་བཟུང་དཔལ་ལྷན། བསོད་ཆོས། དབང་ཆེན་སྐྱབས། སློ་ཆོས། མི་སྐྱ། འོར་
 འདུས། ལུ་ཆོ། རྣམ་རྒྱལ། རི་དར་སོགས་བོད་མི་ ༡༠ ལྷག་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་གནས་སྤངས་
 གང་འདྲ་ཡིན་མིན་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག

Khenpo Tenpa Dhargye

Gonpo Namgyal

མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས། པར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་ཀྱི་འཕྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ཁག་ཁག་

གསུམ་པ། གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་དང་བཟླ་སྤང་།

ཁྱེ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དམ་པ་དང་བཟླ་སྤང་གི་སྲིད་ཁྲིམས་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་།
དེ་ནི་ཁྱེ་ནག་གི་མངའ་ཁུལ་ཞན་དག་ལ་དམ་པ་བྱས་པའི་ཆད་གཞི་ལས་ཀྱང་བཞུལ་ཡོད།
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བླ་ལམ་དང་རྒྱུད་ལམ་ཆ་ཆད་དབང་འཛིན་པས་སྤངས་འཛིན་བྱས་ཡོད་ཅིང་།
མི་སྐྱེར་གྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོར་རྒྱུན་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་མཉམ་སྦྲེད་བྱས་ཆེ་རང་གར་འཇུ་བཟུང་
བཅོན་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དབང་འཛིན་པས་བསམ་གཞིན་དུ་བྱ་བ་གསལ་སྤོང་དང་། ལྷག་པར་དུ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཞི་ཚོལ་
དང་རང་བྱུང་གི་གཞོད་འཆའི་སྐབས་ཕྱི་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་བཅོས་ནས་རང་དབང་གི་
གནས་ཚུལ་འཕྲོ་འོང་ལ་བཀག་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་ལམ་ཡོད་ཆད་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བཀག་སྤོང་དང་། མི་སྐྱེར་གྱི་རྒྱུད་ལམ་ཡོ་ཆས་བཅོན་འཕྲོག་གིས་ཆོར་རྒྱུན་ཆེ་བའི་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོད་མེད་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བྱ་བའི་སྤྲེགས་བྱ་ཁག་ལ་དམ་པ་བྱུགས་ཆེ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་ནང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་བའི་སྤྲེགས་
བྱ་མང་པོར་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུར་བཀག་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དབང་འཛིན་པས་ལག་རྩལ་
ཀྱི་ལྷ་ཞིབ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་དོན་དང་གནས་ཚུལ་བཟུ་རྒྱུ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དེས་གཞི་རྩའི་
ཐོབ་ཐང་སྤར་བས་དོག་འོལ་དུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད། བྱ་སྤྱོད་འདི་དག་ནི་<<རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་དམངས་
ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་>>གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེད་ཀྱི་འགན་ཁི་ལས་འགན་འཛོལ་
བྱས་པ་ཞིག་རེད། ལྷག་པར་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་ལ་འགན་སྤང་བྱེད་པའི་དོན་ཆན་ ༡༩ དང་
མི་སྐྱེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་སྤང་སྤྱོད་པའི་ཆོན་ ༡༩ བཅས་དང་འགལ་ཡོད། ཁྱེ་ནག་གཞུང་གིས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེད་ཁག་ཁས་ལེན་ས་རྟགས་བཀོད་ཡོད་ཀྱང་། ཁས་ལེན་དེ་དག་སྤང་མེད་ཀྱིས་
བོད་མིར་ཡང་སྤང་རྒྱུ་མེད་པའི་པོ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཕྱི་རྒྱལ་བ་བོད་ནང་འགྲོ་འོང་བྱ་རྒྱུར་དམ་བྱ་གཤམ་ཆེ་ཡོད་པར་བརྟེན། བོད་དེ་སྤར་བཞིན་
 འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་ཁེར་རྒྱུད་གི་གས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། བོད་རང་སྐྱོར་སྒྲོལ་མེ་རྒྱ་ནག་ནང་ཕྱི་མི་
 ཡོང་བར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོག་མཆན་དགོས་པའི་ས་གནས་གཅིག་ཕྱེད་དེ་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་
 གསར་འགོད་པ་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆོག་ས་པ་ཁག་ལུགས་མཐུན་ངང་བོད་དུ་འཛུལ་
 རྒྱུར་བཀག་སྡོམ་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཐ་ན་བོད་རང་སྐྱོར་སྒྲོལ་མེ་ཡིན་པའི་ཟི་ཁྲོན་དང་ཀན་སུལ།
 ལུན་ནན། མཆོ་སྒྲོན་བཅས་གྱི་ནང་དུ་འང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གསར་འགོད་པ་འགྲོ་འོང་བྱ་རྒྱུར་ཆད་
 བཀག་ཡོད། ཆོག་མཆན་མེད་པར་ཕྱི་རྒྱལ་གསར་འགོད་པ་དང་སྒྲིང་མོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་
 མིར་ཁྲིམས་འགལ་ཉེས་འཛུགས་གྱིས་དུས་ལུན་རིང་པོར་བཙོན་འཇུག་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དང་།
 ད་ཐོག་དུ་ས་གནས་གྱི་གནས་ཚུལ་མཉམ་སྦྲེད་བྱས་པར་ཆད་གཅོད་ནན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་དེ་དམ་བྱ་ཆེ་བའི་ཉེན་རྟོག་པའི་བཟླ་སྤང་འོག་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་དུ་
 བསྒྱུར་ཡོད་པ་དང་། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་དབུ་བའི་བདེ་འཇགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མི་རྣམས་ལ་བཟླ་
 སྤང་དང་ཆོད་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད། འུ་ཐབས་དེ་དག་གི་ནང་དོ་བཤེར་པར་ཆས་དང་། རྗེས་འདེད་
 རོས་འཛིན་ཐུབ་པའི་རིག་རྒྱས་ཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁུར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ། དེ་བཞིན་རིག་རྒྱས་
 ལ་བརྟེན་པའི་བཟླ་སྤང་མ་ལག་གིས་དབང་འཛིན་པས་དུས་ཐོག་དུ་ཕྱི་རྒྱལ་བ་དང་བོད་མི་ཆོར་
 བཟླ་སྤང་ཐུབ་གྱི་ཡོད།

ས་གནས་ཁྲོན་ཡོངས་ལ་བདེ་འཇགས་སྤང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་སྟབས་བདེའི་ས་ཆོག་བརྒྱ་ཕྲག་མང་
 པོ་བཙུགས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཞི་གློལ་བྱེད་མཁན་ཆོར་བྱ་གཞོན་བྱེད་པའི་ལྷོ་གནས་ཤིག་ཆགས་
 ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ས་གཅིག་ཕྱེད་དེ་ལྷ་བུའི་ཉེན་རྟོག་ས་ཆོག་༡༣༠ ལྷག་ཅུ་ཡོད། བོད་རང་བཙན་
 ལ་རྒྱུ་སྐྱོར་དང་ཡང་ན། རྟོག་ས་མཆོག་གི་སྤྱི་པར་ཉར་ཆགས་གྱི་དོག་གཞི་ཡོད་པའི་བོད་མི་
 ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་གསལ་ཁ་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཉེས་འཛུགས་འོག་ནས་འཇུ་བཟུང་
 བྱེད་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཏུན་སྡེ་ཡིན་ཞེས་འགྲེལ་བཞིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་བོད་
ནང་མུ་མཐུད་ནས་དམ་བྱ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་ལྟ་སྤང་
དམ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་བོད་མི་ཞི་ཁྱོལ་བ་ ༡༠༠༠ ལྷག་ཙམ་འཇུ་བཟུང་བྱས་
པ་དང་། བོད་རྒྱུད་ནང་བཏུན་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་མི་སྤྱི་ཐོག་མུ་མཐུད་ནས་དམ་བྱ་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་
འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

བོད་མི་དང་ཡུ་གུར་བ་ནམས་རྒྱུན་དུ་རྟོག་བསྐྱོང་མཁན་དང་། ཡང་ན་ཁ་བྲལ་བའི་ངལ་སྤྱལ་
སོགས་གསལ་ཁ་མེད་པའི་ཉེས་འཇུགས་ཐོག་ནས་འཇུ་བཟུང་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤
ལོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་རང་དབང་གི་ཨ་རིམ་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ ༡༩༠ ཡོད་པའི་ནང་རྒྱ་ནག་དེ་
ཨང་རིམ་ ༡༧༩ པར་ལུས་ཡོད། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་རྒྱ་ནག་ནི་གསར་འགོད་པ་དང་ཅོ་མ་
པ་པོ་བཙོན་འཇུག་མང་ཞོས་བྱེད་མཁན་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། རང་དབང་ཆོན་
པས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པར་གཞིགས་ན། བོད་དེ་གོ་ལ་ཕྱི་ལོ་པོའི་རང་དབང་གི་གནས་སྟངས་ཁྲད་
གོར་ཡིན་པ་གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་གཏམ་བཞིན་རང་དབང་
དང་གནས་ཚུལ་རང་དབང་ལ་བཀག་སྡོམ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མཚོན་ཡོད།

༡། ཞི་བའི་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་།

འཇམ་སྤིང་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་བསྐྱགས་གཏམ་ཀྱི་དོན་ཆོན་ ༢༠ དང་། སྤྱི་དམངས་ཐོབ་ཐང་
དང་ཆབ་སྲིད་ཐོབ་ཐང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེངས་དོན་ཆོན་ ༢༡ བཅས་ཀྱི་ནང་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་རང་
དབང་ཡོད་པ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། མི་སྐྱེར་གྱིས་རང་དབང་ཐོག་ནས་འདུ་འཛོམས་དང་
ཐུན་མོང་གི་ལྟ་ཚུལ་དང་བསམ་ཚུལ་གསལ་སྟོན་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས། ཐོབ་
ཐང་འདི་དག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཐེ་གཏོགས་དང་བཙན་གཞོན་མེད་པར་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲིམ་གཞིའི་ནང་ཞི་
བའི་ཐོག་ནས་ངོ་ཁྱོལ་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ལ་འགན་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཆེ་ ༡ ཆེས་ ༡༣ ཉིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁམས་ཁུལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་སྟོན་རྒྱུ་དེ་གླུ་མ་ཐོག་ཆུ་
 རྒྱལ་སློབ་ཁང་གསར་རྒྱལ་བྱས་པར་ས་གནས་ལུལ་མི་དང་དགེ་འདུན་ཆོས་རོ་རྒྱལ་བྱས་པའི་
 དབང་གིས་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་ལྷག་འཇུ་བཟུང་བྱས་པ་མ་ཟད། བོད་མི་ཆོས་རོ་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་ཐུང་
 ཕྱིར་བསྐྱལ་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད། ལྷ་སྤང་དང་དམག་མི་
 བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་དག་གཞོན་བྱེད་རྒྱལ་སྐྱེ་རུ་བཏང་བ་དང་། འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་བོད་མི་
 རྣམས་དམ་བྲག་ཆེན་པོའི་འོག་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་ཅིང་། སྤེ་དགེ་རྫོང་གི་གནས་སྤངས་དེ་སྟོ་བྱེ་
 བའི་བཙོན་ཁང་ལྷ་བྱ་ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད་པན་ཚུན་འགྲོ་འོངས་བྱ་རྒྱུར་ཡང་དམ་བྲག་བྱེད་ཐུས་
 རེད།

འཇུ་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱེད་རིང་མནར་གཅོད་ཆ་བས་ཆེའི་སྤངས་པའི་དབང་གིས་བོད་མི་མང་
 པོའི་སེམས་ཁམས་ལ་དཀའ་ངལ་བཟོས་ཡོད་ཅིང་། དཔོན་སྟོན་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་ཞིག་
 ཉེས་རྒྱུང་གིས་རྒྱུན་པས་སྐད་ཆ་བཤད་མི་ཐུབ་པ་ཆག་ནས་སྤོང་བཙོན་བྱེད་དགོས་བྱུང་། བོད་
 མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་ད་དུང་ཁ་ལག་དང་ཆུ་འདར་ངེས་བྱུང་མེད་ཅིང་། ཆེ་བ་གསུམ་པའི་ནང་བོད་མི་
 མང་ཆེ་བ་སྟོན་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ཀྱང་། དཔོན་སྟོན་དགོན་པའི་དོ་དམ་པ་བརྟན་འཛིན་བཟང་པོ་
 དང་གྲོང་ཆོའི་འགོ་བློན་བརྟན་འཛིན་རྣམས་གཉིས་ནས་རོ་རྒྱལ་གྱི་འགོ་བློན་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་
 འོག་སྤེ་མཐུད་ནས་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད།

རིག་འཛིན་དང་། ཐུབ་ཐུང་། བདེ་ཆེན་སྟོལ་མ། གཡང་སྦྱིད། བསམ་བློ་སོགས་བོད་མི་བརྟུ་
 གས་ཤིག་རོ་རྒྱལ་བྱས་པའི་དབང་གིས་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཏེ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་བྱུང་ཡོད།

ཆེ་གཉིས་པར་རོ་རྒྱལ་བྱུང་རྗེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྫོ་མདའ་ཁུལ་དུ་སྤར་བས་དམ་བྲག་བྱེད་
 རྒྱལ་སྐྱེ་རུ་བཏང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྐུ་མ་ཐོག་ཆུ་སློབ་གི་ལས་གཞིས་རྒྱུན་པས་དེ་ཁུལ་
 གྱི་གྲོང་ཆོ་ཁག་གནས་སྟོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཆེ་གསུམ་པར་གྲོང་མི་ཆོར་བལྟ་སྤང་ནན་པོ་བྱས་པ་
 དང་། ཆབ་མདོ་གྲོང་གྲོང་བྱིར་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་ཏང་ཅུ་ཡི་རྒྱུ་ཆེ་རྒྱུ་ཚུན་པའི་གྲོང་
 ཡོད།

ཆོའི་ལས་བྱེད་དང་འགོ་བཟོ་ཆོས་ཁང་པ་རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་བཞེར་བྱས་ཡོད། ལས་བྱེད་དེ་དག་གིས་སྤྱི་ཚང་གཅིག་ལ་ཡིག་ཆ་གཅིག་གི་སྤྱི་གཞི་བཅོས་ནས་གྲོང་མིའི་ཞིབ་པའི་གནས་ཚུལ་བསྐྱུ་བྱས་ཏེ་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་གཞུང་གི་བཀའ་ལ་བཙེ་སྤྱད་བྱེད་འཇུག་གི་ཡོད།

སྤྱི་དགོ་ཇོང་མེར་སྐྱེ་མི་དམངས་ནས་བཅན་ཤེད་ཀྱི་ཡུལ་སྤོས་མཚམས་འཛོག་དགོས་པའི་ཁྱ་འཁོད་བྱེད་བཞིན་པ། པར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས།
 བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྷན་ཁག་གི་གནས་ཁང་།

༡། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བལྟ་སྤྱད་དང་མི་སྐྱེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྱི་ཚོགས་བརྟན་ལྷིང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་གལ་ཆེར་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་གལ་ཆེར་ངོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེའི་དོན་དུ་ཁོ་ཆོས་ལྷ་སྤྱད་དང་སྤངས་འཛིན་བྱེད་ཤུག་ཆེ་བྱ་བཏང་ནས་བལྟ་སྤྱོད་མི་མཐུན་པའི་རིགས་བཀག་སྡོམ་གྱིས་གྲུང་ཁུན་ཏང་ལ་ཤུ་ཞེན་ཡོང་ཐབས་བྱེད་གྱི་ཡོད།

བྱ་ཐབས་འདི་དག་གི་ཁྲོད་དཔེ་མཆོན་ཡག་ཤོས་ནི་<<རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གསང་སྤྱད་སྤྱི་ཚོགས་ཡིག>>བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་པ་དེ་རེད། སྤྱི་ཚོགས་ཡིག་དེ་གྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༡ ཉིན་ནས་ལག་སྤྱད་བྱ་རྒྱུ་རེད། སྤྱི་ཚོགས་ཡིག་དེའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིག་ཆེར་གནས་ཚུལ་གང་རུང་ཞིག་རྒྱལ་

ཁབ་ཀྱི་གསང་བ་ཡིན་མིན་དབྱེ་འབྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་སྤྲད་ཡོད། ཁྱིམ་ས་ཡིག་དེའི་ནང་དོན་
རྒྱ་ཆེ་བ་དང་གཏན་འབེབས་ཁ་གསལ་མེད་པ། ལྷག་པར་དུ་ལས་ཀའི་གསང་བ་ཞེས་པའི་ནང་ཁ་
གསལ་མེད་པར་སྒྲིག་ལམ་ལ་སྦྱར་དགོས་པའི་དཀའ་ངལ་བཅོས་ཡོད། གསལ་ཁ་མེད་པ་འདིས་
རང་འདོད་ལྟར་ལག་སྟར་བྱེད་པ་དང་། དབང་འཛིན་པས་ཁྱིམ་ས་ལུགས་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་བོད་
མིའི་གཏམ་བཟོད་རང་དབང་བཅོན་འཕྲོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཁྱིམ་གས་ཡིག་འདིས་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་དང་འབྲེལ་ལམ། བ་ན་སྤྱིར་བཏང་གི་སྐད་ཆ་ད་
བཞད་ཀྱང་བལྟ་སྤང་ནན་པོ་བྱེད་མིད།

ཁྱིམ་ས་ལུགས་འགན་འཛིན་ལ་འདིགས་སྤང་གིས་རྒྱུན་པས་བོད་མི་ཆོས་རང་ཉིད་ཞིབ་དབྱེད་
བཞག་རྒྱ་ཐེབ་མིད་པར་བརྟེན། ཁོ་ཆོས་སྤྱི་ཆོགས་ལ་སྐད་ཆ་ཞོད་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་ཆད་
བཞག་བཅོ་ངེས་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ཁྱིམ་ས་ཡིག་ཁ་གསལ་མེད་པར་བརྟེན། དེས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
གསང་བ་སྤྱི་གྲུ་མཁན་ལ་གང་སྤང་གི་བཞག་ཉར་དང་ཉེས་ཆད་གཏོང་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེ་རུ་སོང་
ཡོད། དེར་བརྟེན། བསྐྱར་བཅོས་བྱས་པའི་ཁྱིམ་ས་ཡིག་དེས་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་བརྟན་སྤྱིར་
རྒྱུན་འབྲོངས་བྱ་རྒྱུར་ཁ་གཡར་བ་བརྒྱད་བོད་མི་བཞག་ཉར་དང་དོ་དམ་བྱ་རྒྱུ་སྟབས་བདེ་རུ་སོང་
ཡོད།

ཉེ་བའི་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ང་རྒྱའི་ལྷ་སྤང་དང་རིག་རྒྱས་བསྐྱུ་རུབ་ཀྱི་ལམ་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་
ཆོགས་ནང་ལྷ་སྤང་དང་དམ་འབྲེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། བོད་ནང་ང་རྒྱའི་ལྷ་ཞིབ་ལག་རྩལ་ལ་བརྟེན་
ནས་ས་གནས་ཁག་ལ་དམ་འབྲེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་དང་། ལྷ་ཞིབ་མ་ལག་གི་ང་རྒྱའི་ནང་
གངས་ཀའི་དབྱེ་ཞིབ་དང་། བརྟག་དབྱེད་མཉམ་ཆས། རིག་རྒྱས་བསྐྱུ་ལེན་དང་གནས་ཚུལ་རྒྱས་
འདེད། རིག་རྒྱས་ངོ་བཤེར་སོགས་དེ་དག་ཆང་མར་རྒྱས་འདེད་གཏོང་བའི་རུས་པ་ཡོད།

ལས་དོན་འདི་དག་གི་གཙོ་བོ་གནད་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བསྐྱུས་ངོ་ཚྏ་ལ་ལྷོ་གནས་ཞེས་པའི་མཉམ་ཆས་
དེ་བོད་མི་ཆོས་ལག་ཐོག་ཁ་པར་ཐོག་པའི་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལྷ་སྤང་

བྱེད་ཐུབ་པས་མགོ་སྐྱོར་སྒྲིལ་འགོག་ལས་ལྷག་པའི་མི་སྒྲིལ་གྱི་གནས་ཚུལ་བསྐྱུ་རུབ་བྱེད་གྱི་
ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོར་བཅན་བྱོལ་དུ་བྱོས་བྱོལ་ཡོང་བའི་ཆབ་སྲིད་བཅོམ་བྱུར་ནམ་སྐྱིད་ལགས་ནས་
མཉེན་ཆས་དེ་བཅན་ཤེད་གིས་པབ་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་ཡོད། ང་ཡང་
པབ་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་། དེའི་ནང་བྱེད་གྱི་མིང་དང་ཁ་པར་ཨང་གྲགས་སྒྲུག་དགོས་པས་དབང་
འཛིན་པས་བྱེད་རང་གང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་མེད་དང་སྐྱེད་འབྲེལ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད་མེད་ཤེས་ཐུབ་
གྱི་ཡོད། ང་གཅིག་ཕྱ་མ་ཡིན་པར་ང་ཚོའི་ནང་མི་ཚང་མས་མཉེན་ཆས་འདི་པབ་ལེན་བྱེད་དགོས།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ནས་བཟུང་བོད་མི་ཚང་མས་མཉེན་ཆས་འདི་པབ་ལེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་།
ང་རྒྱའི་བདེ་འཇགས་གྱི་བྱེད་ཐབས་དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོ་ ༡ ཆེས་ ༢༤ ཉིན་གསལ་
བསྐྱགས་བྱས་པའི་<<རྒྱལ་ཁབ་ང་རྒྱའི་ངོས་འཛིན་བདེན་དཔང་སྤྱི་སྤྱོད་ཞབས་ཞུའི་དོ་དམ་བྱེད་
ཐབས>>ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདིས་ང་རྒྱའི་སྟེགས་བུའི་ཐོག་ང་ཐོག་ཐོབ་ཐང་ལག་ཁྲེར་ཨང་གྲངས་
དང་ང་རྒྱའི་ཐོབ་ཐང་གི་དཔང་ཡིག་ཐོ་འགོད་བྱ་ཆེད་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་བདེ་འཇགས་གྱི་ཆོད་གཞི་
མཐོ་རུ་གཏོང་ཆེད་ཡིན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་དེས་འགལ་འཛོལ་དང་དཀའ་ངལ་ཆབས་ཆེན་བཙོ་
སྲིད། ང་རྒྱའི་བར་སྟོང་ལ་སྦངས་འཛིན་བྱ་ཆེད་བོད་མི་ཚོའི་ང་རྒྱའི་ཁ་བྱང་བསྐྱར་དུ་ཐོ་འགོག་
བྱེད་དགོས་པ་དང་། སྐར་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཁ་པར་དང་ཡང་ན་སྒྲོང་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལག་ཁྲེར་ལ་
བཞེན་ནས་གཞུང་གི་སྦངས་འཛིན་བྱེད་པའི་རུས་པ་མཐོ་རུ་གཏོང་བ་དང་། གཞུང་གི་བཟླ་སྤང་གི་
རུས་པ་ཆེ་རུ་བཏང་ནས་སྐར་གྱི་ང་གནས་ལ་གཏོར་སྐྱོན་གཏོང་གི་ཡོད། དབང་འཛིན་པས་ད་དུང་
(VPN) བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྦངས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བཞིན་པ་དང་། (VPN)
ནི་རྒྱ་ནག་ནང་ཁྲིམས་འགལ་དུ་ཅིས་བཞིན་ཡོད།

ཡོངས་ཁྲབ་གིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་གཞན་ཞིག་ནི་བོད་ཀྱི་ནག་ཆོགས་སྤྱོགས་བསྐྱུས་
གསང་འཕྲིན་སྟེགས་བུ་དང་། འདི་ནི་ཨ་རིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་པའི་ Oracle ཟེར་བའི་
གྲངས་མཛོད་གྱི་སྟེགས་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྟེགས་བུ་དེ་ཉེན་རྟོག་པའི་ཁྲབ་ཁོངས་གྱི་གནས་

ཚུལ་སྒྲ་ཚོགས་ལ་དུས་ཐོག་ཏུ་བལྟ་སྤང་དང་ཚོད་འཛིན་བྱ་ཆེད་ Oracle ཞེས་པ་དེའི་ནང་བསྟུ་
 རུབ་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེས་གངས་འབོར་ལ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་ནས་ཚོད་འཛིན་དང་བལྟ་སྤང་བྱེད་ཐུབ་
 པ་དང་། སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་རིག་གནས་དང་ཚོས་ལུགས། སྐད་ཡིག་གི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ལེན་དང་
 བྱིས་ལ་འགལ་གྱི་སྤྱོད་པ་གྱི་ལས་ཀར་རུས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་བཞིན་ཡོད།

བོད་དོན་ལས་འགུལ་བ་ཚོས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པའི་དབང་གིས་ Thermo Fisher ཟེར་བའི་བཟོ་
 ཚོང་ཁང་དེས་བོད་ནང་རིག་རྩལ་བསྟུ་རུབ་གྱི་ཡོད་ཀྱི་ཚོང་འཚམས་བཞག་ཡོད། ཐག་གཅོད་དེ་
 བྱི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིག་རྩལ་བསྟུ་ལེན་བྱེད་པའི་རྩིས་སྤྱད་བ་དང་། འདིས་
 འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྩོག་རྩལ་གཏོང་བར་དེ་བས་སེམས་ཚབ་དང་བལྟ་རྟོག་བྱེད་ལུགས་ཆེ་
 རུ་སོང་ཡོད།

ཚུལ་ཁབ་ཁ་བསྟུས་ལྟེ་གནས་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོར་རྒྱ་ནག་ཉེན་རྒྱུ་ལས་ལོ་དྲུག་གི་ནང་ཚུད་དུ་བོད་རང་སྤྱོད་སྡེ་རྒྱུ་ལས་ཐེངས་བཞི་
 རང་རིག་རྒྱུ་ལས་བསྐྱུ་ལེན་བྱས་པའི་ཚད་གྲངས་ནི་ ༤༢ རྒྱུ་ལས་ ༡༢༠ བར་བསྐྱུ་བྱས་པའི་
 གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད་པ་དང་། དབང་འཛིན་ལས་ད་དུང་པ་མའི་མོས་མཐུན་མེད་པར་བྱས་པ་ལོ་
 ལྷ་ཙམ་གྱི་ས་ནས་ཀྱང་རིག་རྒྱུ་ལས་བསྐྱུ་ལེན་བྱས་ཡོད། མི་སྤྱོད་གྱིས་མོས་མཐུན་མེད་པར་རིག་
 རྒྱུ་ལས་བསྐྱུ་ལེན་བྱེད་པ་དེ་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྟོག་རོལ་བཏང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། བྱ་ཐབས་
 དེ་དག་ལ་གཞུང་སྲོལ་ས་ནས་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལག་ལེན་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་
 ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལུགས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རོན་དངོས་ཐོག་བསམ་ཚུལ་མི་གཅིག་
 བར་སྤངས་འཛིན་དང་གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱི་དབང་ཆར་སྤྱི་བཏུན་བཟོ་རྒྱུ་དེ་རེད། དམ་བྱ་དང་བཏུ་
 སྤང་བྱེད་ལུགས་ཆེ་བྱ་གཏོང་བཞིན་པ་དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མའི་གཞི་རྒྱའི་འགྲོ་བ་མའི་
 ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་ལ་བཙན་གཞོན་གཏོང་བའི་བྱ་ཐབས་ལ་ལུགས་སྒྲོན་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པ་
 གསལ་པོ་མཆོན་ཡོད།

མཆོ་སྤྱོད་སྤྱི་རྒྱ་མདོ་ཁྱལ་དུ་ཉེན་རྒྱུ་ལས་ས་གནས་མི་དམངས་ཀྱི་རིག་རྒྱུ་ལས་བསྐྱུ་ལེན་བྱེད་བཞིན་པ། ཕྱི་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༤ ཉིན། བར་གྱི་
 འབྲུང་ཁུངས། འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་བཏུ་ཞིབ།

༣། ཞིབ་བཤེར་དང་རྩིས་བསྒྲགས་ལས་འགུལ།

ཁྱེད་ཀྱི་གཞུང་གིས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་དྲ་གཞི་འཛིན་བཅོམ་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་ཆོས་དད་རང་
དབང་དང་རིག་གནས་ཀྱི་མོས་སེམས་ལ་ཆབ་ཆེད་བཀག་འགོག་བྱས་ཡོད། གཞུང་གིས་དྲ་ཁྱེད་
དྲ་འཕྲིན་ལ་ཆོད་འཛིན་དང་གསར་འགྱུར་ཞིབ་བཤེར། བཟླ་སྟོན་མི་མཐུན་པའི་མི་སྣ་མནར་
གཅོད་གཏོང་བ། སྤྱི་དམངས་ལ་ཡང་དག་པའི་ཆ་འཕྲིན་ཐོབ་རྒྱུར་བཀག་སྟོམ། གསར་འགྱུར་དང་
རང་དབང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞི་ཆེ་གཏོང་བ། དྲ་འཕྲིན་བཀག་སྟོམ་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱིས་མི་
སྤེལ་གྱི་བསམ་ཚུལ་བརྒྱུ་རེས་དང་མཉམ་སྦྲེད་ཀྱི་རྒྱས་པར་ཆད་བཀག་བཟོ་བ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་
སྤྱི་ཚོགས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གི་ཆབ་སྲིད་རང་བཞིན་ལ་རྒྱུད་ལོན་བྱེད་པར་བཀག་འགོག་
བྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཏམ་སྐྱེད་དང་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཁྱེད་ཀྱི་གི་བཟོ་ཆོང་ཁང་ ByteDanc ཁེ་གཉེར་འོག་གི་ TikTok ཡིས་གཡོ་ཐབས་ལ་བརྟེན་
ནས། ཁྱེད་ཀྱི་ལ་སྤྱོད་པ་པའི་ནང་དོན་ཁྲབ་སྤྲོད་དང་སྤྱོད་བཟོ་བྱེད་མཁན་ནམས་བཀག་སྟོམ་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཡོ་ཐབས་འདིས་སྤྱི་དམངས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་གཞི་སྤྱོད་ཆོར་ལྷགས་རྒྱུ་
ངན་པ་ཐེབས་སྤྱིད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད། བོད་དང་ཡུ་གུར་ལྷ་བུའི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་
ཆོར་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། སྤྱོད་པ་ལྷང་འདི་དག་གིས་སྤྲོ་ལས་ལྷག་
པའི་ལྷགས་རྒྱུ་ངན་པ་ཐེབས་ངེས་ཤིང་། ཚོགས་པ་དེ་དག་གི་ལས་འགུལ་སྤྲོ་ལ་མཁན་ཆོས་
TikTok ཡིས་ཁྱེད་ཀྱི་ལ་རྒྱུར་གྱི་ནང་དོན་ཁྲབ་བསྒྲགས་བྱེད་པ་དེས་ཁོ་ཆོད་འཛིན་འཐབ་ཅོད་
དང་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱུད་དེ་གཏོང་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བཟླ་སྟོན་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་
སེམས་ཁུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཉེགས་བྱ་དེས་ཁྱེད་ཀྱི་ལ་སྤྱོད་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ནང་དོན་ཁྲབ་སྤྲོད་དང་སྤྱོད་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ནང་དོན་ཁྲབ་
བསྒྲགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཐབས་རྒྱས་འདིས་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་ཁེ་ཕན་ལ་ཞབས་ཞུ་སྤྲོ་བ་
དང་། གཏམ་བཟོ་དང་དབང་ལ་གཏོར་བཤེད་གསར་དང་ནང་ཁུལ་ནས་བརྟེན་ལྷིང་མེད་པ་བཟོ་བའི་
ནམ་པའི་ཐོག་ནས་དམངས་གཙོར་ཉེན་ཁ་བཟོ་གི་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱི་དམར་ཤོག་དང་འབྲེལ་བའི་ནང་

དོན་གསར་གཏོང་མཁན་ཆོས་བཅད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཐབ་ཏུས་ནི་རིགས་རྒྱུད་ཅ་མེད་དང་འགྲོ་བ་
 མའི་ཐོབ་ཐང་དོན་རྒྱུ་ལ་གཏོང་བའི་བསྐྱེད་ལ་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཏེ་གཞོན་སྤྱོད་མི་རབས་ཆོར་
 ལྷགས་རྒྱུན་ཐེབས་སུ་འཇུག་རྒྱུ་དེ་རེད། བཟན་གྱི་སྤྱོད་ལ་བྱ་དེས་རང་དབག་གི་བསམ་ཚུལ་
 བཀག་མི་ཐུབ་པ་དང་། རྩོགས་ལྷུང་ཅན་གྱི་གཏམ་སྤྱོད་བཀག་མི་ཐུབ་པའི་ཆེད་ཁྲིམས་འཛིན་
 རོས་འཛིན་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུ་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་ཡོད། དབང་འཛིན་པ་ཆོས་རྒྱ་ནག་ལ་
 རྩོགས་པའི་ནང་དོན་ཁྲབ་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དང་རྩོགས་མཚུངས་དཔལ་འབྱོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་
 གསར་འགྱུར་རན་པའི་རིགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་ལས་ཁུངས་
 ནས་དཔལ་འབྱོར་སྒྲོར་གྱི་གསར་འགྱུར་རྒྱུན་མ་རྒྱུས་སྤང་མེད་དང་། ཞི་ཅིང་ཕིང་གི་ཕྱགས་རྒྱུང་
 རིང་པོའི་དགོངས་པར་ཡིད་ཆེས་དགོས་ལྷགས་ནན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དཔལ་འབྱོར་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ་ཅམ་མ་ཟད། ད་དུང་གལ་ཆེའི་དོན་རྒྱུན་གྱི་གནས་ཚུལ་
 གཞན་དག་ལ་དམ་ཅག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། ཟླ་ ༣ པའི་ནང་ནག་ཏུ་ཁུལ་དུ་མེ་སློན་བྱུང་ནས་
 མི་གངས་ ༣༣༠༠ ལྷག་ཅམ་ས་གནས་གཞན་ལ་གནས་སྤོ་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་དང་། མེ་སློན་
 སྤུང་དུ་མཆེད་ནས་སྤྱོད་ཁང་མེས་འཆོགས་པ་དང་སེམས་ཅན་འཕོར་ཆེན་སློག་ཤོར་ཡོད། ཡིན་
 བཤང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མེ་སློན་བྱུང་བའི་པར་རིས་དང་བརྟན་བྱུང་སོགས་ཕྱི་རྩོགས་སུ་རྒྱུད་
 སྤེལ་མི་ཆོག་པའི་ཉེན་བརྒྱབ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་འཇུག་བཟུང་རྒྱུ་འཛིན་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།
 ར་འཕྲིན་བཀག་སྡོམ་བྱས་པ་དེས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནས་གཞོད་འཆའི་ཁྲབ་ཁོངས་དང་དེས་
 སྤྱི་ཆོགས་ལ་ལྷགས་རྒྱུན་གང་འདྲ་ཐེབས་མིན་གྱི་ཆ་ཆང་བའི་གནས་ཚུལ་རྒྱུད་ལོན་ཐུབ་ཀྱི་མེད།

ཁམས་ཁལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་དང་མེ་སློན་གྱི་གནས་ཚུལ་བཀག་སྡོམ་བྱས་པ་
 དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐབས་བརྒྱུས་སྤོང་གི་སྒོ་ནས་ཁོ་ཆོའི་གཞུགས་བརྟན་རྒྱུན་འབྱོར་ས་
 དང་མང་ཆོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་གསལ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

གཞན་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཏེ་རྒྱུར་དམ་ཅག་བྱས་ཏེ་ཟླ་ ༧ ཆོས་ ༤ ཉིན་
 ལ་གོང་ས་མཆོག་དགྲུང་གངས་ ༡༤ ཐེབས་པའི་སྤྱིའི་འཁུངས་སྐར་སྤང་ཅི་བྱ་རྒྱུར་བཀག་སྡོམ་

བྱས་ཡོད། ད་དུང་ལག་ཐོག་ཁ་པར་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་ཡོད་མེད་ཞེས་བཤེར་དང་
དོག་ཡོད་མི་སྒྲར་དེ་བ་གཏོང་བ། ཐོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཡོད་པའི་ནང་མི་དང་འབྲེལ་
གཏུགས་མི་ཆོག་པ་བཅོས་ཡོད། ཐབས་ཤེས་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཐོད་མི་ཆོས་ལུ་མཐུད་ནས་སྒྲན་
ཆོག་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་སྐུ་ན་ཅུང་དུས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་། དེ་བཞིན་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་གསང་གསལ་གྱི་
ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འཁྲུངས་སྐར་སྤང་ཅི་ཞུ་གི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁམས་ཁུལ་གྱི་ཐོད་རྒྱུད་ནང་བསྐྱབ་ཀྱི་བྲ་བཅུན་ཆོས་རང་ཁོངས་དགོན་སྡེ་
དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་བྲ་སློབ་བརྒྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཁྲབ་བསྒྲགས་བྱས་པར་ཉེས་འཇུགས་ཀྱིས་
ཁོ་ཆོའི་ཁ་པར་གཞུང་བཞེས་བཏང་བ་དང་། ཟླ་ ༡༠ ཆོས་ ༡ ཉིན་ནས་བཟུང་དབང་འཛིན་པས་
བྲ་བཅུན་ཆོའི་ལག་ཐོག་ཁ་པར་ལ་ཞེས་བཤེར་བྱེད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་མཉམ་སྦྲུང་བྱེད་མཁན་
ཡོད་ཆེ་གཞུང་བཞེས་བཏང་ཡོད། སློབ་བྲ་སློབ་བརྒྱབ་པ་དེས་སློབ་བྲལ་ ༤༠༠ ལྷག་ཙམ་ལ་བྲགས་
རྒྱུན་ཐེབས་པ་དང་། མཐར་ཁོ་ཆོ་གཞུང་འབྲེལ་གཏན་འཇགས་སློབ་བྲར་བསྐྱོད་དགོས་བྱུང་ཡོད།

ཁ་པར་སློབ་རྒྱག་པ་དང་གཞུང་བཞེས་གཏོང་བ་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གནས་ཚུལ་ལ་སྤངས་
འཛིན་དང་བཟླ་སྦྲུང་མི་མཐུན་མཁན་ཆོར་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བཅན་གཞོན་དམ་འགྲེལ་བའི་ཆ་ཤས་
ཞེས་ཆགས་ཡོད།

བཞི་པ། འེས་ཡོན་དང་སྐད་ཡིག་བཅན་གཞོན།

ཀྱལ་སྤྱིའི་དབལ་འབྱོར་ཁྲིམས་སྲོལ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིམས་སྲོལ། རིག་གཞུང་ཁྲིམས་སྲོལ་
(ICESCR) རྟོག་ཚུན་ ༡༣ པར། འེས་ཡོན་སྤྱད་པའི་ཐོབ་ཐང་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་
ཡིན་ཞེས་འགོད་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོར་བོད་མི་རིགས་
ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལམ་ནས་འེས་ཡོན་སྤྱད་མི་ཚོགས་པའི་སྲིད་བྱས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
རྒྱ་ནང་གཞུང་གིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱིས་རང་གི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་གཙོ་བོར་འཛིན་མི་
ཚོགས་པར་རྒྱའི་སྐད་ཡིག་ཡུམ་སྐད་བྱེད་དགོས་པ་དང་རྒྱའི་རིག་གཞུང་གྲང་རྩ་མི་རིགས་རིག་
གཞུང་ཡིན་པ། གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལོག་གར་མེད་པར་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གྲང་རྩ་མི་
རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་བཅས་གྲང་རྩ་མི་རིགས་གཅིག་སྤྱད་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་བྱས་གཙོ་འཛིན་
ལག་བསྟར་ལོག་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་དང་ས་གནས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་སྲིད་བྱས་སྤྱད་སྐྱོབ་ལ་
རྟོག་རྩལ་གཏོང་བཞིན་ཡོད། སྲིད་བྱས་ལག་བསྟར་འདིའི་ལོག་ནས་སྐད་རིག་རིག་པ་དང་རིག་
གཞུང་ཐོབ་ཐང་རྟོག་རྩལ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་ལ་བོད་ཀྱི་བྱིས་པ་ཚོར་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
རིག་གནས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་པར་དམ་བྱ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཁྲིམས་སྲོལ་རྟོག་རྩལ་གཏོང་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་མི་
རིགས་ཀྱི་རིགས་གཞུང་གཅིག་སྤྱད་སློབ་གསོའི་ལམ་ལུགས་ལག་བསྟར་འདིས་བོད་ཀྱི་རིག་
གཞུང་ཡང་རྩ་མེད་བཟོ་བཞིན་ཡོད་ལ་རིག་གཞུང་བཅན་བསྟར་སློབ་གསོ་འདིས་གངས་ཉུང་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྒྱ་འཛིན་རྩ་མེད་བཟོ་བཞིན་ཡོད།

༡། ལྷ་བ་སྤྱད་ཐབས་ཀྱི་སློབ་གསོ།

༢༠༡༥ ལྷ་ ༡ ཆེས་ ༡ ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་པ་དང་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ལྷ་བ་ཁོ་ན་གཙུག་འཛིན་བྱེད་པའི་“རྒྱལ་གཅིས་རང་ལུགས་སློབ་གསོའི་སྲིད་བྱས་”ཆེས་ཆེར་རྒྱ་
བསྐྱེད་སློབ་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད། སྲིད་བྱས་འདི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་ནང་དུ་སློབ་གསོའི་བྱ་བཞག་

ནང་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒྲིལ་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཆོགས་སྡེ་དང་སྤྱིག་
འཛུགས་ཆང་མར་ལག་བསྟར་ཆོས་ཆེར་བྱས་ནས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་རྒྱ་ནག་གཅིག་སྟུང་
རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། སློབ་གྲུའི་སློབ་
ཆོན་ནང་དུ་ཆབ་སྲིད་སློབ་གསལ་སློབ་ཆོན་བཞེད་བསྤྱིག་བྱས་ཡོད་པ་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་སོགས་
སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལྟ་བུ་ལངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་ཤར་སྤྱོད་དགོས་པའི་ལམ་ལུགས་བཙུགས་ཡོད་
ལ། ས་མ་རྣམས་ལ་བྲིམ་ཀྱི་སློབ་གསལ་སྤྱད་པར་དང་པོ་“མེས་རྒྱལ་ལ་དགའ་ཞེན་སློབ་གསལ་”སྤྱད་
དགོས་པ་བཟོས་ཡོད།

གངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོས་ལུགས། རིག་གཞུང་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲིལ་ནང་དུ་རྒྱལ་
གཅིས་རང་ལུགས་ཁྲིམས་སློབ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ལག་བསྟར་དེ་
དག་གིས་མང་གཙོའི་རང་དབང་དང་འགྲོ་བ་མིའི་སྐོབ་ཐང་ལ་ཐད་ཀར་རྒྱུ་རྒྱུ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་
རེད། རྒྱ་ནག་གི་ལྟ་བུ་ལངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཅིག་སྟུང་གཞུང་ཉུང་མི་རིགས་ལ་ལས་ལྟ་བུ་གཞན་དང་བསམ་
ཚུལ་གཞན་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་བཅན་གཞོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་གཅིས་རང་
ལུགས་དེ་ཡིས་རྒྱ་ནག་སློབ་མ་རྣམས་ལ་རང་དབང་གི་དབྱུང་ཞིབ་བསམ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་མོ་བརྒྱབ་ཡོད་
པ་དང་། རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ལ་དམའ་འབེབ་བྱེད་གསོད་བྱས་པ་དང་
གཅིག་མཚུངས་རེད་ཅེས་དབྱུང་ཞིབ་གནང་མཁན་ཡང་ཡོད། གོང་དུ་བརྗོད་པ་ནང་བཞིན་སློབ་
ཆོན་ཁག་ཅིག་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དབྱུང་ཞིབ་ཅིང་མིང་ལོག་ནས་སློབ་དེབ་གསར་པ་ཞིག་
བཟོས་ཡོད་པ་དེས་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་ནི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གཞན་དང་མ་འདྲ་བའི་ངོ་
བོ་གཏོར་བརྒྱགས་དང་ཀྱང་ཉུང་མི་རིགས་ལྟ་བུར་སློབ་སྤྱོད་བྱེད་ཆེད་རེད།

དེབ་མིང་ལ་“རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཆེད་དུ་སྤྱི་ཆོགས་ལ་གནང་བའི་འགྲེལ་བརྗོད”ཅེས་པ་དེ་ ༢༠༡༤
ཟླ ༡ ནང་དཔར་བསྟར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། སློབ་དེབ་དེའི་ནང་དུ་ལུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དོན་རྒྱུན་
ཁག་ལུང་འདྲན་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ༢༠༡༡ ལ་རིའི་གྲོས་ཆོགས་ཁང་པར་འགྲུག་རྗེས་གཏོར་
གྲོལ་དོན་རྒྱུན་སོགས་བཞེད་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཆང་མ་གཅིག་སྟུང་གིས་

གྲུང་རྩ་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་མོ་བསྐྱུན་པའི་སྲིད་བྱུས་ལ་བསྟུགས་ཐབས་བྱས་ཡོད། སློབ་དེབ་དེའི་ནང་
 དུ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མིན་བྱུང་ཆོས་ཟུར་དུ་བཞག་ནས་དེང་རབས་གྲུང་རྩ་མི་རིགས་ཀྱི་
 བྱུང་ཆོས་ཆང་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་གཙོ་བོར་བརྗོད་ཡོད།

སློབ་དེབ་འདི་ནི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཡོངས་ཚྡགས་གྲུང་རྩ་མི་རིགས་གཅིག་གི་ཁྱད་སྟངས་སུ་བསྟུ་
 ཐབས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལག་ལེན་ལྟན་ཐབས་ཤིག་རེད་ལ་སློབ་ཆེན་ཁག་མང་པོའི་ནང་དུ་སློབ་དེབ་དེ་
 གཏན་འབེབ་བྱས་ནས་མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་དང་ཞི་ཅིང་ཕིང་གི་དགོངས་པ་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་
 འཇུག་གི་ཡོད་པ་རེད། སློབ་གསལ་ལག་ཆ་གསར་པ་འདི་དང་ཁྱིམ་སློལ་གསར་པ་འདི་ཡིས་ལྟ་
 བ་བཅན་བསྐྱར་སློབ་གསལ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསྐྱར་བཅོས། རིག་གཞུང་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཉན་
 ཆབ་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བཅོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་སྦྱད་ལམ་ལུགས་
 ཀྱིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མིན་ངོ་བོ་བསྐྱུགས་པ་དང་ཤུལ་བཞག་རིག་གཞུང་ཅ་མེད་བཅོ་
 བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

གྲུང་རྩ་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་ཆོགས་པའི་རྣམ་བཤད། བར་གྱི་འབྲུང་ཁྱད་སྟངས། xu Liu liu /GT

༡། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཙམ་མེད་བཅོ་བཞིན་པ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་ཡིག་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་བྱེད་ཐབས་སྒྲ་ཆོག་གས་ཤིག་བཀོལ་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་ཙམ་མེད་བཅོ་བཞིན་ཡོད། ༢༠༡༤ལོའི་ནང་གཅིག་ཕུར་ཡང་གནད་དོན་འདིའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཏུ་བོད་ཡིག་སློབ་ཆན་མེད་པར་བཅོ་བ་དང་བྲ་ཐོག་ནས་བོད་ཡིག་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་མི་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་རེད།

༢༠༡༤ ལོའི་ཟླ ༣ ནང་། མེ་རུ་མ་ཡུལ་ཆོའི་དགེ་ལྡན་དོན་ཡོན་ལགས་ཀྱི་མེ་རུ་མ་སློབ་རྒྱུ་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སློབ་ཁྲིད་གནང་བར་བཞུགས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོང་སློབ་གྲྭ་ནས་ཕྱིར་ཕུད་བཏང་པ་མ་ཟད། ཁོང་ལ་རྗེས་སྤྱོད་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་གཉེར་མི་ཆོག་པ་དང་སློབ་ཁྲིད་ཐོབ་ཐང་མེད་པ་བཅོས་ཡོད། ཁོང་གིས་མི་ལོ ༡༥ ལྷག་ལ་སློབ་ཁྲིད་བྱས་ནས་ཡོང་པ་དང་དགེ་ལྡན་དང་སློབ་མ་ནམས་ཀྱིས་བཅི་བཀྱར་ཁུ་ཡུལ་ཞིག་རེད།

མེ་རུ་མ་ཡུལ་ཆོའི་དགེ་ལྡན་དོན་ཡོན་ལགས་ཀྱི་མེ་རུ་མ་སློབ་རྒྱུ་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སློབ་ཁྲིད་གནང་བ།

༢༠༢༤ ལྷ ༩ རང་རྒྱལ་གཞུང་གིས་མིང་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་ལུག་ཆང་དཔལ་ཡོན་སློབ་རྒྱུ་ཡོད། བརྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་ལུག་ཀྱི་ ༢༠༡༣ ལོར་གསར་བཙུག་པའི་ ༢༠༢༤ དཔལ་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་རྒྱུད་སྤེལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ཆེན་པོ་ཞུས་ཡོད་དེ། ཤེས་ཡོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་རིག་དང་། གཞས་ཆོག་སྒྱུར་ཆོས། གསུང་བཤའ་དང་སྤྱད་གཞས་སྤྱོད་མཛོད་སོགས་ ༡༠༠༠༠ ལྷག་སྤེལ་ཡོད། བརྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་ལུག་གིས་བརྒྱུད་གསོ་ཆོག་པའི་ཞུ་གཏུག་བྱས་ཡོད་ཀྱང་རེ་བ་མེད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་བོད་ཡིག་ཁོ་ན་བཅུ་ལྷུང་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཞབས་ཞུ་བ་མང་པོས་མགྲོགས་འཕྲིན་དང་འབྲེལ་དབྱངས་ནང་ལ་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་ལུག་ལ་ཐད་གཏོང་བྱེད་སྐབས་བོད་སྐད་བོད་ཡིག་བཅུ་ལྷུང་བྱེད་མི་ཆོག་པར་བསམ་འཆར་མང་པོ་འདོན་བཞིན་འདུག དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོགས་ལ་འབྲེལ་བྱས་སྤྱི་ཆོགས་མཁན། དེ་མིན་ཉིན་རེའི་འཆོ་བ་བྱེད་པའི་ནས་ཆོང་ལ་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་ལུག་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ནས་སྐད་ཡིག་དམ་བྱས་ནས་བོད་སྐད་བོད་ཡིག་བཀོལ་སྤྱོད་བྱས་ན་ལམ་སང་བློ་རྒྱུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་འདུག

ཡུག་ཆང་དཔལ་ཡོན།

敬告各位羊兄乐园的订阅者：

我们获悉羊兄乐园微信公众平台于2024年4月2日被微信官方屏蔽所有内容。鉴于羊兄乐园存量文章数量较多（4060天累计发布文章不少于一万篇），在过往推送文章中已存在不少的版权争议，也曾受到微信官方的提醒，我们无力一一核实并按微信官方的整改要求做调整，因此违反了微信官方的相关规定。由于微信公众平台文章发布的原创和版权规定，近来经常能收到被投诉的消息，平台已作出对应的整改与删除。为了挽回羊兄乐园的声誉和账号价值，我们会根据微信申诉渠道和对应的申诉理由，于近期开展账号申诉工作。倘若申诉成功账号恢复，我们届时会严格尊重每一位创作者的原创权益。当然，倘若账号最终无法恢复，考虑到现如今也有众多优质的藏文平台，我们会完全接受微信官方的处理结果。敬请大家不要肆意揣测账号命运，我们希望大家对此做过分解读。

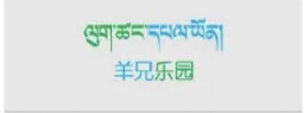
作为一直倡导保护版权和原创价值的账号主体，我们知道版权对于创作者的重要意义。为此我们也呼吁各账号主体积极履行保护原创和版权保护的义务，切勿重蹈羊兄乐园平台的覆辙。作为账号受益人，我们非常感谢微信公众平台再过去的11年25天中给予我们积极传播藏文化的宝贵机会，也感谢所有订阅者和关注者在过去11年内对羊兄乐园平台始终不渝的支持。

羊兄乐园：2013年3月9日-2024年4月2日下午。

执行主编：尼玛斯塔
2024年4月2日

ཡུག་ཆང་དཔལ་ཡོན་གྱི་ཁྱིམ་གཞིས། 羊兄乐园的家园 བོད་སྐད་ཡིག་ལས་ནས་བྱེད་གཏོང་འཆོ་བ་ལེགས་པོ་ཞིག་བསྐྱར་ཆེད་དུ་མཁུ་བར་གསུམ་དུ་འབད་བཞིན་ཡོད། 致力于创建更美好的藏文网络生活

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ ༩ ཆོས་ ༩ ཉིན་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཡུག་ཆང་དཔལ་ཡོན་སློབ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་གསལ་བསྐྱགས་དང་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་ལུག་གསོ་དགོས་པའི་འབོད་སྤྱོད་ཡིག་རིས། པར་གྱི་འབྲུད་ཁུངས། བོད་ཀྱི་དུས་བབ།

71 | སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོའི་ལོ་འཁོར་སྟུན་ཐོ།

བཅོམ་ནས་བོད་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མི་ཆོག་པའི་དམ་བཅའ་གི་ཆོད་དེ་ག་ཆོད་ཅིག་ལ་སླེབས་
 འདུག་གམ་ཞེས་ན། བཅོམ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ནས་བོད་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བཏང་བ་དང་
 བོད་སྐད་ཡིག་ལས་འགྲུལ་སླེལ་བར་བཏེན་འདུ་བཟུང་ཡང་བྱེད་བཞིན་འདུག། སྐད་ལྟ་བུའམ་བཟུ་
 ཤེས་ཉི་མ་འབོད་པའི་བྲ་གསལ་ཤིག་གིས་བཅོམ་ཐད་གཏོང་བཟུད་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱང་
 སྐྱོབ་དང་རིག་གཞུང་འབྲི་རྩལ་ལས་འགྲུལ་སླེལ་བར་བཏེན་ཁོང་གི་ཐད་གཏོང་བསྐྱོ་བཟུབ་ཡོད་པ་
 དང་ས་གནས་ཉེ་ཏྲོག་པས་ཁོང་གི་ལས་གཞི་མཆམས་འཛོག་དགོས་པའི་བཀའ་པལ། ཟླ ༩ ཆེས་
 ༡ ཉིན་ཁོང་གང་བྱུང་འདུ་བཟུང་བྱས་ནས་ཉིན་ ༣ རིང་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད། ཁོང་གི་བོད་སྐད་
 ཡིག་སྤྱང་སྐྱོབ་ལས་གཞིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོག་ས་ནང་ཤུགས་སྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད་པ་བཞིན་ཁོང་ལ་
 དམ་བཅའ་ཤུགས་ཆེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཟླ ༩ ཆེས་ ༥ ཉིན་ཁོང་གིས་བཅོམ་ཏུ་བརྟན་ཐུང་ཞིག་
 སླེལ་ནས་ཁོང་ལ་དངོས་ཡོད་དཀའ་ངལ་རིམ་ཅམ་འབྲུད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་གཞོན་ཤུགས་དང་སློ་པམ་
 ཆེན་པོ་བྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་བཤད་འདུག།

སྐད་ལྟ་བུ། པར་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས། བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འབེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང།

བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུང་བཟ་ཤེས་དབང་ཕྱག་ནི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཐོབ་ཐང་ཚུད་ལེན་མཁན་
 ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ཟླ་ ༡༠ ཆེས་ ༣༠ ཉིན་ཁོང་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཟིང་སློང་དང་བཅོམ་ནས་དཀྲོག་
 གཏམ་སྤེལ་བའི་ཉིས་མིང་འོག་ཉིན་ ༡༥ ཡི་བཀག་ཉར་ཉིས་ཆད་བཅད་ཡོད། ཁོང་ཟླ་ ༡༡ ཆེས་
 ༩ ཉིན་སློད་གྲོལ་བཏང་ཡོད་ན་ཡང་ཕྱ་མཐུད་ལྷ་རྟོག་ནན་མོ་དང་དམ་བཅའ་འོག་ཡོད་པ་རེད།
 བཟ་ཤེས་དབང་ཕྱག་ལགས་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཐོབ་ཐང་སྤང་སྟོབ་མཁན་
 རྣམས་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཅོན་དབང་གཅིག་སྟུང་ལམ་ལུགས་དང་རྒྱབ་འགལ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

སྐད་ཡིག་ལས་འགལ་བ་བཅིས་དབང་ཕྱག་ བོད་ཀྱི་དུས་བབ།

བོད་ཀྱི་ཚུམ་པ་པོ་རོང་བོ་དག་འདུན་སྐྱེན་གྱུ་བ་ལགས་ ༢༠༡༩ ལྷ ༡༡ ཆེས ༤ ཉིན་ལོ་བཞི་ཡི་
 བཅོན་འདུག་དུས་ཡུན་རྫོགས་ནས་སློང་གོལ་བཏང་ཡོད་ན་ཡང་མུ་མཐུད་ལྟ་རྟོག་དང་དམ་ཅག་
 འོག་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁོང་གི་གཟུགས་གཞིའི་བདེ་ཐང་གནས་སྐྱབས་སོགས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་
 ཐབས་མེད། ༢༠༡༠ ལོའི་ལྷ ༡༡ རང་རྒྱ་ནག་གིས་དེ་བུ་ལོང་དུ་ནང་བསྟན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ཐབས་སློང་
 ཞིག་གོ་སློག་བྱེད་སྐབས། དག་འདུན་སྐྱེན་འགྱུ་བ་ལགས་ཀྱིས་ནང་བསྟན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ཐབས་ཁྲིད་
 པ་རྣམས་ལ་དོན་དངོས་སུ་ནང་བསྟན་རྒྱ་བསྐྱར་ཐེར་བ་དེ་གང་འདྲ་ཡིན་སོགས་ངེས་ཏེ་ཆོག་ཅོད་
 ཞེས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་ཉིན་ཤིང་རྗེས་གསང་བའི་ཐོག་ནས་བཅོན་འཁྲིད་བྱས་པ་དང་། ༢༠༡༡
 ལོའི་ལྷ ༡༢ ཆེས ༡ ཉིན་ཟླ་ལོང་འབྲིང་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྲལ་ལ་
 ངན་སྐྱལ་བྱས་པའི་ཉིས་མིང་འོག་ལོ་བཞི་ཡི་བཅོན་འདུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པ་རེད། ཁོང་ནི་མི་
 མང་གིས་དགའ་མོས་ཆེས་ཆེར་བྱ་སའི་སྟན་ངག་པ་དང་དག་ཀན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་སྟན་
 དེབ་འཁོར་བ་དང་སྟན་ཚུམ་“རྒྱ་སྤྱི་ལོ་ལོ་”སོགས་བྱུང་འབགས་བརྩམས་ཆོས་མང་པོ་ཡོད།

༢༠༡༡ རང་རྒྱ་ནག་གིས་རིག་སློབ་ཆེན་གྱིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་གནས་ཀྱི་བྱ་བཅོལ་ཁང་
 དང་སློབ་རྒྱུ་ཆ་ཆ་མར་རྒྱུ་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་སློབ་གསོའི་བྱ་བཞག་བསྐྱབ་དགོས་པ་
 ནི་བྱས་པའི་ཐོག་མའི་སློབ་གསོའི་ལས་འཆར་ཡིན་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྐྱགས་ཡོད་པ་
 རེད། སྤྱི་བྱས་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་ནག་གཅིག་སྟེད་ལམ་ལུགས་སྤྱི་བཟོན་གཏོང་
 ཆེད་ཡིན་དང་། ༢༠༡༡ ལོ་ནས་ ༢༠༡༥ ལོའི་བར་གྱི་དག་ཀན་གསོ་སྦྱོང་ལས་འཆར་ནང་དུ་ཡང་
 རྒྱུ་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་སློབ་གསོའི་ལས་ལུགས་ལ་ངེས་པར་སྦྱང་དགོས་པ་བཞེས་
 ཡོད། ལས་འགུལ་འདི་ནི་ཆེས་ ༡༩ ལོ་ལྷའི་ལས་འཆར་ ༡༩༡༡ནས་༢༠༡༥༽ སྤྱི་བྱས་དོན་
 ཆེན་ ༩༣ རང་དོན་ལྟར་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་གནས་སློབ་གསོའི་ནང་དུ་རྒྱུ་སྐད་ཡིག་གཙོ་
 གནད་གནད་དུ་འཛིན་པའི་ལས་འགུལ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་མི་རིགས་རྒྱ་སྐྱེད་གྱི་
 ལས་འགུལ་འདིས་བོད་ཡིག་གཙོ་བོར་སློབ་ཁྲིད་གནང་སའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་བཟོན་སློབ་གྲྭ་ཁག་
 སྟོ་རྒྱག་པ་དང་བོད་སྐད་ཡིག་སློབ་གསོར་དམ་ཅག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་སྐད་ཡིག་དང་རིག་
 གནས་ཐོབ་ཐང་ཉམས་དམས་སུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་ངོས་ནས་བྱིས་པ་ཚོ་པ་མ་དང་ཁ་བྲལ་བྱས་ནས་བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲུའི་
 བང་དུ་བཅུག་པ་དང་། སློབ་གྲུའི་གྲང་སེང་ཉུང་དུ་བཏང་ནས་པ་མ་བྱ་བྲུག་མཉམ་འཛོམས་དུས་
 ཚོད་ཉུང་དུ་བཏང་ནས་བྱིས་པ་ཚོར་རང་གི་མ་སྐད་སློབ་སྦྱང་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་བཙོ་
 བཞིན་ཡོད་རེད། དུས་རྒྱུན་དེའི་ཀ་དང་དབྱང་ཁའི་གྲང་སེང་མེད་པ་བཙོས་ནས་སློབ་མ་རྣམས་
 བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲུའི་བང་ཡུན་རིང་བཅུག་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་
 གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་སློབ་མ་ཚོའི་མཐོ་རྒྱལ་སྐབས་སུ་བོད་ཡིག་ཡིག་རྒྱལ་སྐད་མི་དགོས་པ་
 བཙོས་ཡོད་པར་བརྟེན། སྤྱ་གུ་ཚོས་རང་གི་པ་མ་བྲིམ་བདག་རྣམས་ལ་སྤྱ་མཐུད་བོད་སྐད་ཡིག་
 སྦྱང་དགོས་མིན་དོགས་འདི་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད། བོད་ཀྱི་སློབ་གྲུ་ཁག་མང་པོ་
 བྱས་བོད་ཡིག་སློབ་བྲིད་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་ཆགས་བཞིན་ཡོད་པ་དང་བོད་ཀྱི་བྱིས་པ་ཚོར་བོད་
 སྐད་ཡིག་སློབ་གསོ་རག་མིན་དེ་བོད་ཀྱི་པ་མ་ཚོ་ཁོ་ནར་རག་ལས་དགོས་པའི་གནས་སྤངས་
 ཆགས་ཡོད།

ཟླ ༡༩ བང་བཏང་པའི་མཐོ་རྒྱལ་སྐབས་ལ་བོད་ཡིག་ཡིག་རྒྱལ་སྐད་མི་དགོས་པའི་གཏན་འབེབ་གསལ་
 བསྐྲགས་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་གཏོར་བཞིག་གི་བྱེད་ཐབས་ཡིན་པར་བརྗོད་མཁན་མང་པོ་
 འདུག་ལ། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ལམ་ཁ་ཞིག་རེད་འདོད་མཁན་ཁག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད། གང་ལྟར་
 བཙོས་བསྐྱར་འདི་ཡིས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དར་སྤེལ་དང་སྐད་ཡིག་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་གོ་སྐབས་བད་
 དེ་བཅད་ཡོད་པའི་སེམས་བྲལ་གནང་མཁན་ཏེ་ཅང་མང་པོ་འདུག།

བོད་སྐད་ཡིག་སློབ་ཆེན་ཅ་མེད་བཙོ་བའི་སྤྱི་བྱས་དེ་ཡི་སྐང་ལ་བོད་ཀྱི་སློབ་མ་ཚོར་དཀའ་
 རལ་ལྟག་མ་ཞིག་སྤྱད་བཞིན་པ་ནི་སློབ་ཆེན་ཡིག་རྒྱལ་སྐད་སྐབས་སློབ་མའི་བྲིམ་བདག་ངོས་
 བྱས་སློབ་གྲུ་དེར་མ་མཐའ་ཡང་རྒྱ་སྐོར་བྲི་ ༣ ལྟག་གི་མ་ཅ་བཅུགས་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་གང་
 འདོད་ལྟར་སློབ་ཆེན་གདམས་ཚོག་པའམ་མཐོ་རྒྱལ་སྐབས་ལེན་མི་དགོས་པའི་སྤྱི་བྱས་ཞིག་ཀྱང་
 ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་འདུག། བོད་མི་མང་པོས་སྤྱི་བྱས་དེ་ནི་མི་རིགས་གཞན་གྱི་སློབ་མར་གོ་
 སྐབས་ཡག་ཏུ་བཏང་པ་དང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སློབ་གསོའི་མདུན་ལམ་འཕྲོག་པའི་ཐབས་ལམ་

ཞིག་རེད་ཅེས་བསམ་འཆར་བཏོན་བཞིན་འདུག་པ་ཐོག་ཏུ་གནད་དོན་དེ་ཡི་སྐོར་ནས་བོད་མིའི་
ཐོབ་ཐང་ཚད་ལེན་མཁན་རྣམས་ནས་བསམ་འཆར་དང་ཚད་སྒྲིང་སྣ་ཆོག་ས་བྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་
དང་ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཡོད་སྐོར་བརྗོད་ཡོད།

ཐུ་ནག་གཞུང་གིས་སློབ་གྲྭ་མང་པོའི་ནང་དུ་རྒྱུ་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱས་ལག་
བསྟར་གྱིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་མེད་པར་བཟོ་བཞིན་ཡོད། སྲིད་
བྱས་འདི་ཡིས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་བོད་སྐད་བོད་ཡིག་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་
ས་མེད་པ་བཟོས་ཡོད་ལ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སློབ་གསོ་འཆི་ལམ་ཏུ་དེད་ཡོད། མདོར་བསྟུས་ན།
ཐུ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱུ་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་སློབ་གསོ་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་
སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་སློབ་གསོ་མེད་པ་བཟོ་བ་དང་བོད་ཀྱི་བླ་བྱ་རྣམས་བཅའ་སྤྱོད་སློབ་གྲུའི་ནང་
བཅུག་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཡུལ་མེད་པ་བཟོས་ཡོད་ལ། བོད་སྐད་བོད་
ཡིག་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པ་དང་འཁྲེལ་མ་
མེད་པ། འཆོ་ཐབས་མེད་པ་སྟེ་བྱུར་བསྐྱར་ཡོད། དེ་འདྲའི་དཀའ་སྤྱད་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད་དང་
འཕྲད་མུས་ཡིན་ན་ཡང་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་མཐུན་ནས་སྐད་ཡིག་སྤྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལ་འབད་
བཞིན་ཡོད།

༣། བཅོམ་ཤེད་གྱིས་བོད་སྤྱུག་རྒྱ་སྐྱར།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་གངས་ལྗོངས་ཤེས་རིག་ཁོར་བུའི་སྤྱིང་སོགས་སློབ་གྲྭ་ཁག་གཅིག་སློབ་རྒྱུ་
པ་དེས་བོད་མིའི་འཁྲེལ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སེམས་ཁུལ་ཆེན་པོ་བྱ་གཞི་ཆགས་ཡོད། དེས་ཐུ་ནག་
གཞུང་གིས་བོད་སྤྱུག་ཆོ་དང་ཁོ་ཆོའི་རིག་གཞུང་དང་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་བཅོམ་
ཤེད་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་སྐྱར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་བྱིས་པའི་<<ཐོབ་ཐང་གི་སྤྱི་ཆེད་ས་
>>དང་འགལ་བ་ཞིག་རེད།

མགོ་ལོག་གངས་ལྗོངས་ཤེས་རིག་འོར་བུའི་སྒྲིང་ངམ། ཡང་ན་འཛིགས་མེད་རྒྱལ་མཆོན་མི་
 རིགས་ལག་ཤེས་སློབ་གྲྭ་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད། ར་རྒྱ་འཛིགས་མེད་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསར་
 འཛུགས་གནང་བ་དང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་སྤྱད་སློབ་བྱེད་པའི་མིང་གྲགས་ཆེ་བའི་
 སློབ་གྲྭ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱ་སྤྱད་ཀྱི་དམིགས་འབེན་གཙོ་བོ་ཆགས་ཡོད།
 སློབ་གྲྭ་སློབ་རྒྱུ་པ་དེས་དགེ་སློབ་ ༡༩༠༠ ལྷག་ཙམ་ཞིག་དེ་ནས་ཁ་བྲལ་དགོས་བྱུང་བ་དང་།
 མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐག་གཅོད་དེ་ནི་མགོ་ལོག་མི་རིགས་རང་སློབ་ཁུལ་གྱི་བྱང་ཆེ་བུར་བ་གྲང་
 ཞེ་ཅུན་ལ་སློན་བཞེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སློབ་རྒྱུ་པའི་སློབ་གྲྭའི་རྒྱལ་སློབ་སྤྱད་དགེ་སློབ་ཆོས་མཇུག་དར་གྱིས་རྒྱན་པ།

གཞན་ཡང་ནང་བསྟན་རིག་པའི་གྲགས་ཅན་སློབ་བྲལ་གཉིས་སྟེ། ར་པ་ཀེ་རྟི་དགོན་དང་མངོན་དགོ་
 ལྷག་ཆང་དགོན་པའི་སློབ་བྲལ་སློབ་རྒྱུ་པ་དེས་བོད་སྤྱུག་ཆོའི་ཤེས་ཡོན་དང་རིག་གནས་ཀྱི་མོས་
 སེམས་ལ་ཤུགས་རྒྱན་ངན་པ་ཐེབས་པ་རེད། ར་པ་ཀེ་རྟི་དགོན་པའི་ལོ་ན་ ༤ ལྷན་ ༡༧ བར་གྱི་
 ལོ་གཞོན་དགོ་འདུན་ ༡༠༠༠ ལྷག་ཙམ་དགོན་པ་ནས་ཁ་བྲལ་ཏེ་གཞུང་གཉེར་གཏན་འཇགས་སློབ་
 གྲར་བསྐྱོད་དགོས་བྱུང་བ་དང་། སློབ་བྲལ་དེ་དག་གི་ཆ་རྒྱུན་ཏ་ཅང་ནན་པོ་ཡིན་པ་དང་བཙོན་ཁང་
 དང་གཅིག་མཚུངས་ཆག་ཡོད། སློབ་བྲལ་རྒྱ་སྐད་ཁོ་ནས་སློབ་བྲིད་བྱེད་པ་དང་། རང་བྲིས་དུ་པ་
 མ་ཐུག་འཕྲད་སོགས་ལ་བཀག་སྡོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དབང་འཛིན་པས་ས་གནས་བོད་མིར་དམ་
 བླ་དང་བཟུ་སྤྱང་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་བྱ་གཏོང་བ། རྩོས་བྱོལ་འགྲོ་མཁན་སློབ་མ་རྣམས་བྲིས་ལ་འགལ་
 དུ་རོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་སྤྱུག་ཆོར་རྒྱལ་གཅིས་རིང་ཤུགས་ཀྱི་
 སློབ་གསོ་སྤེལ་ནས་བོད་མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་མོས་སེམས་མེད་པ་བཟོ་བའི་བྱ་སྤྱོད་གཅིག་རེད།

མགོ་ལོག་འཛིགས་མེད་རྒྱན་མཚན་མི་རིགས་སློབ་བྲལ་སློབ་རྒྱུ་པའི་མཁུག་མཐའི་མངའ་སྡོད་སློབ་མ་རྣམས་མིག་ཚུ་ཤོར་བཞིན་པ་

སློབ་གྲ་དེ་དག་སློབ་བྱུང་རྗེས་སྐྱོན་ག་གཞུང་གིས་ཆེ་ ༩ ཆེ་སློབ་དུ་རྩ་པ་རྗེས་ཁུལ་ནས་བོད་མི་
 བཞི་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད། བཀག་ཉར་བྱས་པའི་བོད་མི་བཞི་ཉི་རང་ལོ་ ༩༡ ཡིན་པའི་ཆེ་རིང་
 བཀྲིས་དང་། རང་ལོ་ ༩༣ ཡིན་པའི་དབང་སྦྱིད། རང་ལོ་ ༥༣ ཡིན་པའི་སློབ་བཟང་བསམ་གཏན།
 རང་ལོ་ ༩༠ ལྷག་ཙམ་ཡིན་པའི་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་བཅས་རེད། རྗེས་མ་དེ་གཉིས་ཉི་ཀའི་
 དགོན་པའི་གྲ་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གཉིས་འདྲ་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་གང་དུ་ཡོད་པ་དང་ཉིས་
 འདྲུགས་གང་འདྲ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་ཤེས་ཉོགས་སྟབས་མེད།

མཛོད་དགོ་རྗེས་སྐྱུག་ཆང་ལྷ་མོ་དགོན་གྱི་དགོ་འདུན་པ་ ༩༠༠ ལྷག་ཙམ་དགོན་པ་ནས་ཁུལ་ཏེ་
 གཞུང་གཉེར་གཏན་འཇགས་སློབ་གྲ་བསྐྱོད་དགོས་བྱུང་ཡོད། པ་མ་གཉིས་པོས་སྤྱ་གྲ་དགོན་པར་
 འཛོག་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ཁས་མ་སྒྲངས་པར་དེ་ལས་སྤྱ་གཏེ་ཁྱིམ་ས་འགལ་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་
 ཉན་བཅ་བཏང་ཡོད། སློབ་གྲ་ཆེ་ ༡ པར་སློབ་བྱུང་ནས་སློབ་སྤྱུག་ ༣༠༠ ཙམ་གཞུང་གི་སློབ་
 གྲ་བཏང་ཡོད་པ་དང་། ཆེ་ ༡༠ པའི་ནང་ལྷག་མ་དེ་དག་གྲང་བཅན་ཤེད་གྱིས་སློབ་གྲ་བསྤྱས་
 པ་དང་དེ་དག་ལ་བོད་ཡིག་འཛིན་གྲ་འཆོགས་མི་སྟབས་པ་དང་སློབ་ཁིད་ཡོ་བྱད་དག་གྲང་སྐྱོད་སློ་
 མེད་པ་བཅོས་ཡོད།

ཆེ་ ༡༠ ཆེས་ ༣ ཉན་སློབ་གྲ་སློབ་པར་ངོ་རྒྱལ་བྱེད་མཁན་རང་ལོ་ ༡༥ ནས་ ༡༩ པར་གྱི་ན་གཞོན་
 བཞི་བཀག་ཉར་བྱས་ཏེ་ཉན་ཤས་རིང་ཆབ་སྲིད་སློབ་སྦྱང་སྤྱད་པ་དང་། ཉན་ཤེས་རྗེས་སློབ་གྲོལ་
 གྱིས་བཅན་ཤེད་གྱིས་གཞུང་གཉེར་སློབ་གྲ་བསྐྱོད་དུ་བཅུག་ཡོད། རྗེས་མཐའ་མེད་པའི་རྒྱལ་
 གཅེས་རིང་ལུགས་གྱི་སློབ་གསོས་བོད་སྤྱུག་ན་གཞོན་ནམས་བཅན་གཞོན་གྱི་གནས་སྤངས་འོག་
 བཅུག་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་ཆོའི་སློབ་རྒྱན་དང་རིག་གཞུང་གི་ཅ་བར་གཏོར་བཞུག་གཏོར་བའི་ལམ་
 ལུགས་ཤིག་གི་འོག་དུ་ཚུད་ཡོད།

རང་ལོ་བཅུ་བདུན་ཡིན་པའི་དགོ་འདུན་པ་ཀུན་བཟང་ལོང་གཡང་དགོན་པ་ནས་ཁ་བྲལ་ཏེ་གཞུང་
 གཉེར་སློབ་གྲ་བསྐྱོད་དགོའི་དབང་གིས་རང་ཤེ་བྱུང་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོ་ནས་བཟུང་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རང་ལོ་ ༡༩ མན་གྱི་ན་གཞོན་དག་འདུན་ནམས་རང་ཚུགས་གྱི་བསམ་སྒོ་
 གཏོང་མི་ཐུབ་པར་ཁ་གཡར་ནས་དགོན་པ་ནས་ཁ་བྲལ་དུ་བཅུག་ཡོད། མི་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་དུ་
 ལོ་དབྱང་ལགས་ཁྱིམ་སྡིག་འདི་ལ་བཞེན་ནས་བྲག་དཀར་རྫོང་གཡུ་ལུང་དགོན་པ་ནས་བྲལ་
 དགོས་བྱུང་ཡོད། སློབ་གྲུའི་ཁོར་ལུག་གིས་ཁོང་གི་སེམས་ཁམས་ལ་ཕོག་ཐུག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་
 དང་། ཉིན་གངས་མང་པོའི་རིང་ཁ་ལག་ཀྱང་བ་མི་ཐུབ་པར་ནད་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་དང་། གནས་
 སྤངས་རེ་ཞན་རེ་ཐུག་དུ་སོང་ནས་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ ལྷ་ ༥ པར་རང་གིས་དུ་ལོག་ནས་རང་
 ཞི་རྒྱུ་རྒྱུའི་སྒྲི་གཏུང་གི་ཐག་གཅོད་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གནང་ཡོད།

དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་ལོ་ན་ལྷ་བྲུག་ལ་སླེབས་པའི་བོད་ཐུག་ཆོས་དགོན་པའི་ནང་ཤེས་ཡོན་
 དང་ཆོས་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱས་ཏེ་དེ་གར་བོད་ཡིག་བཅད་སྦྱོང་བྱེད་གྱི་ཡོད། གཞུང་གིས་གསར་
 འཛུགས་བྱས་པའི་སློབ་གྲུའི་ནང་ཐུན་ཆོགས་སུམ་པའི་སྒོ་ལ་རྒྱན་གྱི་རིག་གནས་འདི་དག་ལ་སྤང་
 མེད་གཏོང་གི་ཡོད། ལྷ་ ༥ པའི་ལྷ་སྦོད་དུ་བོད་པའི་དགོ་འདུན་པ་ལྷ་གཏན་འཇགས་སློབ་གྲུར་བཅོན་
 བཅུག་བྱས་རྗེས་རང་ཞི་རྒྱུ་ཅིས་བྱས་ཡོད། རང་ལོ་ ༡༣ ནས་ ༡༥ པར་གྱི་བྲ་གཞོན་དེ་དག་
 རང་ཁོངས་དགོན་སྡེ་ནས་ཁ་བྲལ་དེ་རྩ་བ་རྫོང་བུར་ཆུ་སློབ་གྲུར་བསྦྱོད་དགོས་བྱུང་། ཁོང་ཆོས་
 དེ་གའི་ཆ་རྒྱུན་ནམས་ཏ་ཅང་ཡ་ང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཏོགས་བྱུང་ནས་བཙོན་ཁང་དང་གཅིག་
 མཚུངས་མཐོང་ཡོད། ཁ་ལག་སློབ་དང་ཉེས་དུང་གཏོང་བ་སོགས་སློབ་སྦྱོང་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
 རེ་བ་བྲལ་བའི་གནས་སྤངས་དེ་འདྲའི་འོག་ཁོ་ཆོས་ཚུ་ལ་མཆོངས་ནས་ཐུག་བསྐྱེད་པའི་མཐུག་
 གིལ་རྒྱུའི་འབད་བཙོན་བྱས་ཀྱང་ས་གནས་མི་མང་གིས་བཀག་འགོག་བྱས་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་དགོན་པ་ནས་ཁ་གྲུ་ཉེ་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་དགོས་བྱུང་བས་དགེ་འདུན་པ་གསུམ་ཅན་གྱིས་
རང་ལུས་མེར་སྲེག་གཏོང་ཅིས་བྱས་པ།

རྒྱ་གཞུང་གི་སློབ་གྲྭའི་ནང་ལོ་གཞོན་དགེ་འདུན་པ་ཚོའི་དཀའ་སྡུག་གི་འཆོ་བའི་གནས་སྟངས། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་ཨེ་ཡི་རང་དབང་རྒྱུད་འཕྲིན་ཁང།

ཕྱིན་པ་གཞུང་གིས་རང་ལོ་ ༡༩ མན་གྱི་དགོ་འདུན་རྣམས་དགོན་པ་ནས་ཁ་བྱལ་ཏེ་གཞུང་གཉེར་
སློབ་གྲུང་འགོ་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་ཡོད་པ་དང་། གཞུང་གཉེར་སློབ་གྲུང་འཇུག་ཞུགས་བྱེད་དུ་
བཅུག་པ་དེས་གྲུ་གཞོན་ཆོའི་ཆོས་ཀྱི་མང་གཞི་མེད་པ་བཟོས་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཆོའི་སེམས་ཁམས་
ལའང་དཀའ་བཟོ་སྤྱིད་པ་རེད།

ལྷ་བ། ཁོར་ཡུག་གཏོར་བཞིག་དང་ཡུལ་མི་གནས་སྟོན།

ཀྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་སྲིད་རྒྱུས་དེས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གཏོར་སྐྱོན་
 དང་ས་གནས་ཡུལ་མི་ས་ཡ་གཅིག་ཙམ་གནས་སྟོན་བྱེད་དགོས་བྱུང་། རྒྱ་སྟོག་དང་གཏོར་ཁ་སྟོག་
 འདོན། རྒྱ་དོ་དམ་སོགས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་གཞི་མང་པོས་ས་གནས་མང་ཆོགས་
 ལ་དཀའ་ངལ་དང་རིག་གཞུང་གི་མཆོན་རྟགས་གཏོར་བརྒྱབ། མིའི་བདེ་ཐང་དང་ཁོར་ཡུག་ལ་
 གནོད་འཚེ་བཏང་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འཚོ་གནས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་དེས་ཀྱ་ནག་
 གཞུང་གིས་རྩ་བ་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆད་གཞི་དང་མཐུན་དགོས་པ་དང་།
 རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་སྟོན་ཡུལ་མིའི་ཆད་གཞི་ལྡན་པའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྤྱད་སྟོབ་བྱེད་དགོས།

གོ་ཤོ་རྫོང་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་བྱང་ཆེས་ས་ངན་ཁུལ་གྱི་བྱིམ་ནང་བསྟོད་དེ་གྲོ་ཆོ་གནས་སྟོན་བྱེད་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་གཏོར་བཞིན་པ།
 བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བལྟ་ཞིབ།

༡། བཅོམ་ཤིང་གིས་ཕྱིར་འབྱུང་དང་ནང་ཁུལ་གནས་སྟོན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་ཁོར་ལུག་སྤྱད་སྟོབ་གི་མིང་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་གི་མི་མང་གནས་སྟོན་བྱེད་ལུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད། ཉམས་ཞིབ་ལས་གསལ་སྟོན་བྱས་པར་། རང་དབང་གི་གནས་སྟོན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་། རོན་དངོས་ཐོག་གཞོན་ལུག་དང་མགོ་སྐོར་རང་བཞིན་གི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་ཡོད། བོད་མི་ཁྱི་ཆེ་ ༡༠ ལྷག་ཙམ་སོ་སོའི་པ་མེས་གི་ཁྱིམ་གཞིས་དོར་དགོས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར་ཁོ་ཆོའི་འཆོ་ཐབས་ཤོར་བ་དང་དཔལ་འབྱོར་གི་དཀའ་ངལ། སྤྱི་ཆོག་གས་གི་མཐའ་ལ་ལྷུངས་བའི་དཀའ་ངལ་འབྱུང་ཡོད།

ལུལ་མི་གནས་སྟོན་བྱ་ཐབས་དེས་བོད་མིའི་སྟོལ་རྒྱུན་གི་རིག་གཞུང་དང་འཆོ་བར་གཏོར་སྟོན་ཐེབས་པ་དང་མི་མང་པོ་ཞིག་སྟོལ་རྒྱུན་གི་ཞིང་ལས་དང་སྤྲུག་ལས་རྒྱུན་འབྲུངས་མི་བྱུང་བ་ཆགས་ཡོད། ལས་འཆར་དེས་རྒྱུན་པས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ ལོ་བར་བོད་རིགས་འབྲོག་པ་ཁྱི་ ༢༣༩ ལྷག་ཙམ་དཀའ་ངལ་བཅོས་པ་དང་། ཁོ་ཆོ་གཏན་སྟོན་གཞིས་ཆགས་གི་འཆོ་བ་སྟོལ་ནས་ཁྱིམ་གཞི་གསར་པ་སྐྱུན་རྒྱུའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད།

དབང་འཛིན་པས་ཁས་ལེན་བྱས་ཀྱང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ས་གནས་གསར་པར་ལས་ཞུགས་དང་གོམས་འདྲིས་བྱ་རྒྱུར་སེམས་ཁུལ་གིས་ཐོག་མར་ཁས་ལེན་བྱས་མེད། ས་གནས་དཔོན་རིག་ཆོས་ཁྱིམ་ཆང་ནང་ཡང་ཡང་ཡོང་ནས་དཔལ་འབྱོར་གི་ཁེ་ཕན་ཡོད་ལུགས་དང་། ཁོ་ཆོའི་སྟོ་སྒྲ་བསྐྱར་ཐབས་བྱས་ཏེ་གོང་ཆོ་སྡིལ་པོ་གནས་སྟོན་ལས་འཆར་ནང་འཇུག་རྒྱུར་བཅོམ་ཤིང་གི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་ཡོད། བོད་མི་ ༡༩༠༠༠ ལྷག་ཙམ་གོང་ཆོ་སྡིལ་པོ་གནས་སྟོན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ ༥༩༠༠༠ ལྷག་ཙམ་ཁག་སོ་སོ་བྱས་ཏེ་གནས་སྟོན་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡོད། དཔལ་འབྱོར་གི་དཀའ་ངལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མའི་ཁས་ལེན་ངེ་བཞིན་མ་བྱུང་བར་བརྟེན། མི་མང་པོ་ཞིག་ནོར་འཁྲུལ་ཅན་གི་དཔལ་འབྱོར་ཁེ་ཕན་སྐོར་ལ་འདོད་སྟོལ་མ་ཁེངས་པ་བྱུང་ཡོད། ད་དུང་གནས་སྟོན་ལུལ་མི་རྣམས་ཁོ་ཆོའི་སྤར་ཡོད་གི་ཁང་པར་ཕྱིར་ལོག་བྱ་རྒྱུ་བཀག་འགོག་གི་ཆེད་དེ་སྤེལ་པ་རྣམས་གཏོར་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་ཡོད་པས། དེ་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགོ་ལུགས་དང་འགལ་བའི་བྱ་སྟོན་གཅིག་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ས་གནས་དེ་གར་དབང་བསྐྱར་ཆེད་ཡུལ་མི་མང་པོ་
བཅན་ཞེད་ཀྱིས་གནས་སྡོད་དུ་བཅུག་ཡོད་ཅིང། གཙོ་བོའི་ལས་གཞིའི་ཁོངས་སུ་རྒྱ་གྲོང་
རྒལ་གྱི་ཚུ་སློག་དང་འབྲི་ཚུའི་ཚུ་རག་སོགས་ཚུད་ཡོད། དེ་མིན་ཡུལ་མི་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་གནས་
སྡོད་དུ་བཅུག་པ་དང་། སྒྲག་དཀར་གཙང་བོའི་སྟེང་གི་མ་ཚུའི་ཚུ་སློག་འཛུགས་སྐྱོན་ལ་སྟབས་
བདེ་ཡོང་ཆེད་གྲོང་མི་ ༤༢༣༩ གནས་སྡོད་དུ་འཛུགས་རྒྱ་དེ།

སྐར་ཁམས་རྫོང་དུ་བོད་མི་ཆོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོ་ཆོའི་རྩ་ས་བཅན་འཕྲོག་བྱས་པར་ངོ་རྒོལ་
བྱས་པ་དང་། ཁྱིམ་ཆང་རེ་ལ་ཁ་གསལ་བྱ་སྟོར་ ༣༠༠༠ ལས་སྤྲད་མེད། བོད་རིགས་ཁྱིམ་ཆང་
༢༥ ཅམ་གྱིས་སྤྲོ་སྤྲོད་ཆེད་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་པའི་རྩ་ཐང་ནམས་ས་གནས་མི་མང་གི་མོས་
མཐུན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་པར་རྒྱ་ནག་གི་ཆོང་པར་བཅོངས་པ་དང་། བྱང་བདེན་གྱི་གྲུན་གསལ་
ཆེད་དུ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཆོར་མནར་གཅོད་བྲག་པོ་ཕྱོག་པ་མ་ཟད། མི་བཞི་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཏེ་
བཀག་ཉར་བྱི་རྩ་འོག་གནར་གཅོད་སྤྱོད་དགོས་བྱུང་ཡོད། ས་གནས་ཀྱི་ཡུལ་མི་གཞན་དག་
ལ་འང་དཀའ་ངལ་བཅོས་ཡོད།

དེ་རྗེས་ཉེན་རྒྱུ་པའི་ལྷ་རྒྱུ་བྱེད་ལྷགས་ཆེ་རུ་བཏང་བ་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སློབ་གསོ་གཏོང་བའི་
ཆོགས་འདུ་སྐྱོང་འཆོགས་བྱས་ཡོད། ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཆོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་
པའི་ཉེས་འཛུགས་ཀྱིས་བྱང་བདེན་གྱི་གྲུན་གསལ་དགོས་པའི་འབོད་སྐྱེལ་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཡོད།

གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཡུལ་མི་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། འབྲུག་ཡུལ་བཅས་སུ་མཐའ་
མཆམས་སྤང་བའི་ལས་འཁུར་ཞུ་དགོས་བྱུང་ཡོད་ཅིང། དེ་དག་ཞི་བྲག་གཉིས་ཀར་བེད་སྤྱོད་
གཏོང་བ་དང་པན་ཐོག་ཡོད། འཐབ་རྩས་དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྩོད་རྒྱུ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་གྱི་
དབང་ཆ་སྤྲོད་བཏུན་བཅོ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། རྩོད་དངོས་ཐོག་རྩོད་རྒྱུ་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་དང་ལྷག་པར་
དུ་རྒྱ་གར་དང་རྩོད་རྒྱུ་ཆེ་རུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

༡། ལུ་སྒྲོལ་དང་ལུ་རགས་འཇུགས་སྒྲུབ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་དུ་ཆུ་སྟོན་དང་ཆུ་རག་གསར་རྒྱག་གིས་རྒྱུ་པས་རིག་གནས་ལུས་ཞག་
 དང་ས་གནས་དེ་གའི་ཁོང་ལུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཆ་བས་ཆེན་ཐེབས་ཡོད། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆུ་ལྷག་
 སྟོན་ཁང་གསར་རྒྱག་གིས་རྒྱུ་པས་ལུས་མི་མང་པོ་གནས་སྡོད་དང་། རིག་གནས་དང་སྐོལ་རྒྱུན་
 གྱི་འཆོ་བ་སྐྱེལ་སྤངས་ལ་འགྱུར་བ་བཏང་བར་བརྟེན་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རོ་རྒྱལ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱལ་
 སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐག་ལ་དོག་རོལ་དང་ཁོང་ལུག་སྤང་སྐྱོབ་ལ་གཏོར་སྐྱོན་
 བཏང་བའི་སེམས་ཆ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད། སྤེལ་གཏོང་དཔོན་ཐོག་གྲོང་ཆའི་གནས་རིའི་ཐོག་འཆར་འགོད་
 བྱས་པའི་སྐྱམ་ཐོག་ཆུ་ལྷག་སྟོན་ཁང་དེས་ས་གནས་དེའི་རིག་གཞུང་དང་ཆོས་ལུགས་ལ་ཉེན་
 ཆ་བ་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད།

ཡུལ་ལོ་ ༡༠༡༧ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཡོན་ཏན་གྲོ་འཕྲུལ་གྲུང་མཁན་ཆོས་སྐུ་གནས་དཔོན་ཤེས་ཆེན་འཆམས་འདྲེ་བླ་བཞེས་པ།

སྒོན་དཔག་བྱས་པར་གཞིགས་ན། སྡེ་དགེ་དང་འཛོམས་པ་ལྟུང་གི་ཡུལ་མི་ ༤༠༠༠ ལྷག་ཙམ་
གནས་སྡོད་གོས་པའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན་སྡེ་དང་དགོན་པ་རྒྱག་པོ་
(དགོན་པ་དེ་དག་གི་ནང་ལོ་རྒྱ་ཕྱག་རིང་གི་ནང་པའི་སྡེ་བ་རིས་ཡོད།) དེ་དག་ཚུ་ལོག་གིས་རྒྱབ་
ཉེན་ཡོད་པ་དང་། རོ་རྒྱལ་བའི་ཐོག་བཀག་ཉར་དང་བྲག་གཞོན་བྱེད་ཤྱགས་ཆེ་བྱ་བ་ཉར་ཡོད།

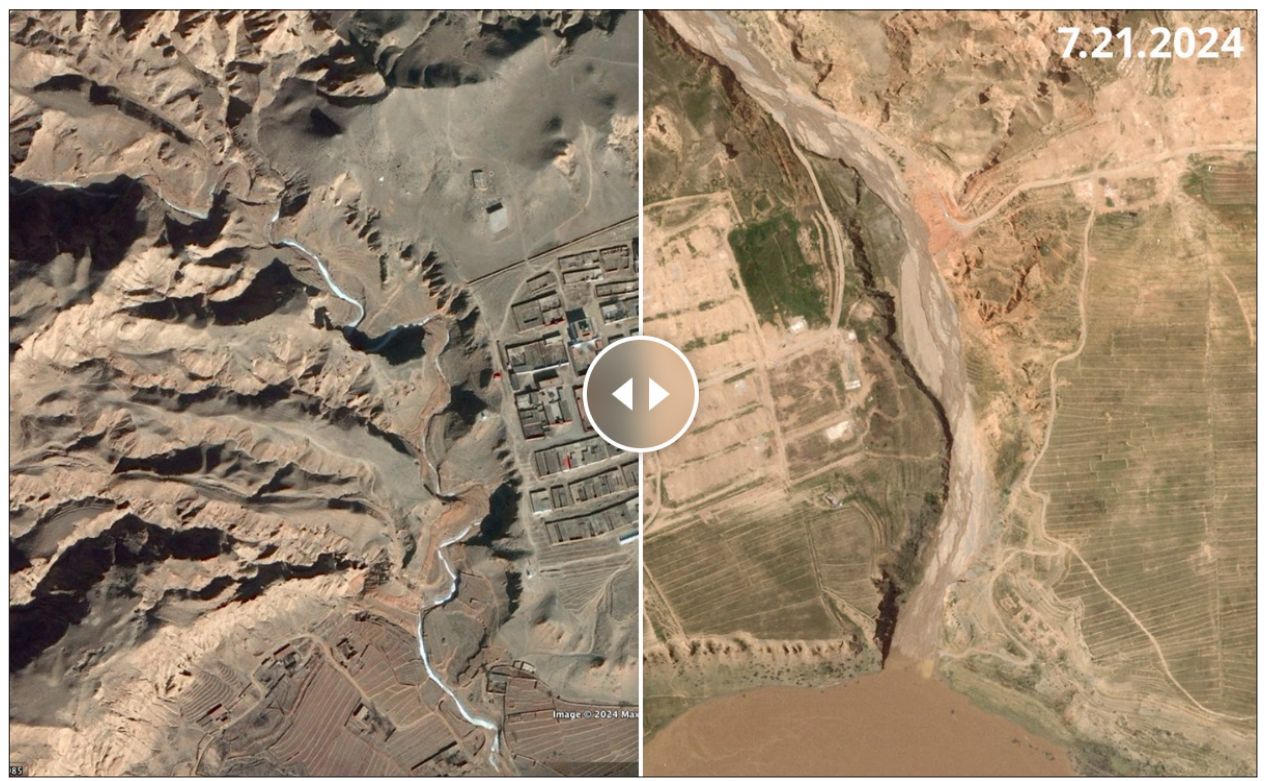
ཡེ་ན་དགོན་པ་ཡང་ཚུ་རག་འཛུགས་སྐྱུན་གྱིས་རྒྱུན་པས་གནས་སྡོད་བྱ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དགོན་
པ་དེ་ནི་བྱ་བལ་སྤྲ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས་བྱག་བཏབ་པ་ཞིག་དང་། ཅ་ཆེའི་སྐུ་
བརྙན་དང་སྡེ་བ་རིས་སོགས་རིན་ཐང་བལ་བའི་དངོས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲོད་ཡོད་ཅིང་། དགོན་པ་
གནས་སྡོད་བྱས་པ་དེས་རིག་གཞུང་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིན་ཐང་དེ་དག་ཅ་མེད་དུ་བཏང་ཡོད། མཆོ་
སྒོ་ལྟུང་གི་བྲག་དཀར་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་མ་ཚུའི་ཚུ་ཤྱག་སྒོག་ཁང་གསར་རྒྱག་བྱས་པ་དེས་བོད་ཀྱི་
རིག་གནས་ཤྱུལ་ཞག་ལ་གསལ་ཐབས་མེད་པའི་གཏོར་སྐྱོན་ཕོག་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་
བཞེངས་པའི་རིག་གནས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལྷན་པའི་ཨ་ཆོག་གས་དགོན་པར་ཡང་གཏོར་
སྐྱོན་ཐེབས་ཡོད།

སྤང་སྐར་པར་ལེན་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཚུ་མཛོད་གསར་རྒྱག་གི་ལས་གཞིས་རྒྱུན་པས་མི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་དེ་གའི་དགོན་པ་
ཡོད་ལྟུང་དུ་ཚུ་ཡིས་ཁོངས་ཡོད་པ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གཏན་འབེབས་ལས་འགལ་ནས་དགོན་པ་དེའི་རིག་དངོས་
 སྤང་སྐྱོབ་ཀྱི་གནས་བབ་མེད་པ་བཟོས་ཏེ་ཐུ་མཐུད་ནས་གཏོར་སྐྱོན་བཏང་ཡོད། གྲ་བཙུན་ ༡༩༠
 ཅམ་རང་གི་གྲ་ཤག་ནས་གནས་སྤོང་དགོས་བྱུང་བ་དང་། ཁས་ལེན་བྱས་པའི་གནས་སྤོང་ས་
 ཆར་ད་དུང་འཛུགས་སྐྱོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། དགོན་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་མ་དངུལ་མི་
 འདང་བའི་དཀའ་ངལ་ཡང་འཕྲད་བཞིན་ཡོད།

མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཨ་ཚོགས་དགོན་པ་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ ཟླ་༡༥ ཉིན་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་བལྟས་ན་དགོན་པར་གཏོར་
 བརྒྱག་ཐེབས་ཤུལ་གཏོར་རྒྱ་ཡོད། པར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཁང།

མ་ཆུའི་རྒྱ་རག་འཛུགས་སྐྱོན་གྱིས་རྒྱུན་པས་ཡུལ་མི་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གནས་སྤོང་དགོས་བྱུང་
 བ་དང་། བཀའ་རྒྱུད་དགོན་པའི་ཆག་ཡུལ་དང་རྩ་ཆེའི་གནས་རི་དག་ཀྱང་ཆུའི་འོག་ཐིམ་ཡོད།
 གཞོད་འཆེ་ཕོག་པའི་བྲིམ་ཆང་ཁ་ཤས་ལ་གྲུང་གསལ་བ་སྤྲད་ཡོད་ཀྱང་། ཆུ་མཛོད་ལ་གཞོད་སྐྱོན་
 བྱུང་ཆེ་ཆུ་ལོག་གི་ཉེན་ཁའི་སེམས་བྲལ་ཡོད་ཐུས་རེད།

ཡར་ཁྱུང་གཙང་པོའི་སྤྱི་ལོ་མེ་ཏོག་ཆུ་མཛོད་སྒྲོག་ཁང་དེ་བཞེན་གྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡༢ བར་
 འཇུགས་སྐྱོན་བྱ་རྒྱུ་འཛིན་མཆན་སྤྲད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་ཆུ་ལྷགས་སྒྲོག་ཁང་
 ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་རྒྱུ་རེད། དེའི་སྒྲོག་འདོན་ཆད་འབྲི་རྒྱུ་འགག་གསུམ་སྒྲོག་ཁང་གི་ལྷན་གསུམ་
 ཟེན་རྒྱུ་རེད།

གཏོར་བཤིག་གཏོར་བཞེན་པའི་ཨ་ཆོགས་དགོན། བར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས། རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་ཁང་

ལས་གཞི་དེས་ཁོར་ལུག་ལ་ལྷགས་རྒྱུ་ཐེབས་རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས།
 ས་གནས་མང་ཆོགས་རྣམས་གནས་སྤོ་བྱ་རྒྱུ་མེས་ཁུལ་བྱེད་བཞེན་ཡོད། རྒྱ་བོད་རྒྱུག་ཁུལ་
 དུ་གནས་པའི་རྒྱ་གར་དང་བང་ལ་དེ་ལི་ལྷ་བུའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་རྒྱ་རྒྱུ་དང་སྤྱི་ཁམས་ཁོར་
 ལུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཐེབ་སྤྱིད་པའི་མེས་ཁུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲོག་ཁང་དེ་དག་གིས་བྱ་བཅུན་དང་། བྱ་ལོན། མི་དམངས་དཔྱུས་མ་རྒྱུད་པའི་
 གྲོང་ཆོ་ཆང་མ་དམག་སྐར་ལྷ་བུའི་སྤྱི་ཁུངས་ནང་བཅུན་ཤིང་གིས་གནས་སྤོ་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡོད་
 ཅིང་། དེ་གར་འགྲོ་འོང་ལ་ཆོད་འཛིན་བྱས་ཏེ་རང་སྤྱོད་གི་དབང་ཆར་དོ་སྙམ་ཐེབས་ཡོད།

མ་ཚུའི་མེད་གིས་མར་ཐང་ཚུ་སྒོ་གཤམ། བར་རིས་བོད་ཀྱི་དུས་བབ།

གནས་སྤོང་འོ་སྒོ་ལ་གྱི་ལས་འགྲུལ་སྤེལ་བར་དྲག་ཤྱག་གིས་བཅན་གཞོན་བྱས་ཏེ་འོ་སྒོ་ལ་བྱེད་
མཁན་ནམས་འཇུ་བཟུང་དང་མནར་གཅོད་བཏང་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གནས་པོའི་ཡུལ་མི་
ནམས་གྲོང་ཁྱེར་ཅན་དང་དབུལ་ཕོངས་མེད་པ་བཅོ་ཐབས་ཡིན་ལུགས་འབྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་དེས་བོད་མིའི་སློབ་རྒྱ་གྱི་འཆོ་བའི་གོམས་སློབ་མེད་པ་བཅོས་ནས་བོད་
མི་ནམས་གཞུང་གི་དམ་དྲག་ཆེ་བའི་ལམ་ལུགས་འོག་འཇུག་རྒྱ་དེ་རེད།

ཚུ་རག་གསར་རྒྱག་དེ་དག་རྒྱན་དུ་ས་ཡོམ་གྱི་ཉེན་ཁ་སོགས་ས་ཆ་བརྟན་པོ་མེད་སར་རྒྱག་གི་
ཡོད་སྟབས་དེས་རི་ཉིལ་བ་དང་ས་འགྲུལ་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེ་རུ་སོང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོའི་ཞིབ་
འཇུག་གི་སྟུན་ཐོག་ནས་འབྲི་ཚུའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་ས་རུས་ཀྱིས་རྒྱུན་པས་ཚུ་ལོག་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་
གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ཚུ་ལོག་བྱང་ཆེ་སྟོད་རྒྱུད་དང་སྤྲད་རྒྱུད་ཁུལ་དུ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་བཅོ་
སྤྱོད་པའི་ཉེན་བརྒྱབ་བཏང་ཡོད། དེ་མིན་ཚུ་མཛོད་གསར་རྒྱག་གིས་འབྲུག་ས་རོམ་བཞུར་ནས་བྱོང་
ཁང་རྒྱངས་རྩས་གཉིས་འཐབ་ནས་གནམ་གཤེས་ལ་འགྱུར་སྒྲོག་ལ་ཤྱགས་རྒྱུན་ཐེབས་རྒྱ་རེད།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་རིམ་ ༡༣ བརྒྱུད་

ནས་རྒྱ་ནག་ལ་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ངོ་ཚྏ་ལ་ལན་འདེབས་བྱས་པ་དང་། མཚོ་བོད་ས་མཐོའི་ཆུ་
 རག་གིས་ཁོར་ཡུག་ལ་སྒྲིག་མེད་རང་བཞིན་གྱི་ཤྱགས་སྒྲིན་ངན་པ་ཐེབས་ཤྱགས་གསལ་སྒྲིན་
 བྱས་ཡོད། རྒྱ་ནག་ཆལ་གཏོར་སྐྱོར་དང་། ས་ཞིང་ཤོར་བ། སྐྱེ་དངོས་སྣ་མང་རང་བཞིན་ཉམས་
 སྐྱད་བཅས་ཁོར་ཡུག་གི་དཀའ་ངལ་འདི་དག་གིས་དྲངས་གཙང་གི་ཆུ་མཁོ་འདོན་དཀའ་བ་
 དང་། དཔལ་འབྱོར་དང་སྐྱེ་ཁམས་བཅས་ལ་དཀའ་ངལ་འབྱུང་རྒྱ་ལྡན་འཛུགས་སྐྱོན་དེ་དག་གིས་
 རྒྱ་ཆུའི་སྐྱོད་གི་ཉ་རིག་ལྷ་ཆ་གཅིག་གི་འཚོ་གནས་ལ་ཉན་ཁ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེས་
 བོད་ཅམ་མ་ཟད་སྒྲོ་ཤར་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཆུ་རྒྱུད་དུ་གནས་པའི་མི་འབོར་ས་ཡང་མང་པོར་ཤྱགས་སྒྲིན་
 ཐེབས་གྱི་ཡོད། ཆུ་མཛོད་དེ་དག་འཛུགས་སྐྱོན་བྱས་པ་དེས་ས་ཁུལ་དེ་དག་ལ་དཀའ་ངལ་བཟོ་
 བ་ཅམ་མ་ཟད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ངོ་ཤྱག་རང་ཁོར་ཡུག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱལ་
 སྤྱིའི་རང་བཞིན་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཀྱང་ཆག་ཡོད།

༣། གཏོར་ཁ་སྒྲིག་འདོན་གྱི་ལས་གཞི།

ཕྱི་ལོ་༢༠༡༤ལོའི་ལོ་གོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་དུ་ཡོད་པའི་ཆུ་ས་ལུང་ཟང་གཏོར་ཚོགས་པའི་
 ཟངས་གཏོར་རྒྱ་སྐྱེད་གཏོར་རྒྱུའི་ཚོག་མཆན་སྤྲད་ནས་འཛམ་སྤྱིའི་ཐོག་གཞི་བྱོན་ཆེ་ཤོས་སུ་
 བསྐྱར་རྒྱུའི་དམིགས་ཤུལ་བཅངས་ཡོད། རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་བ་དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་སྤྱགས་བཅོག་ཆབས་
 ཆེན་བཅོས་པ་དང་། བོད་མི་ཞི་ཚོལ་ཚོ་གང་བྱུང་འདྲུ་བབྱུང་དང་བཀག་ཉར་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་
 ཐོན་ཡོད། དེས་ད་དུང་ས་གནས་ཤུལ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བ་དང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞོན་ཆེ་ཆེན་པོ་
 བཅོས་ཡོད།

ཨན་རྩའི་འཛུགས་སྐྱོན་ཀྱང་སི་ཞིག་གིས་ཆ་རུ་མ་ཤུལ་ཚོའི་ཁུལ་དུ་ཁྲིམས་འགལ་ངང་བྱེ་མ་
 སྒྲིག་འདོན་བྱས་པར་ངོ་ཚྏ་བ་ནམས་འདྲུ་བབྱུང་བྱས་པ་དང་།

གྲྭ་མ་གྲོང་ནལ་དུ་གནས་པའི་རྩ་ལོང་ཟངས་གཏེར་དང་། བོད་སྡེངས་མལ་གྲོ་གྲང་དཀར་རྫོང་། བར་རིས་བོད་ཀྱི་དུས་བབ།

རང་ལོ་ ༡༩ ཡིན་པའི་ཁོར་ཡུག་སྤངས་སྡོམ་མཁན་མཆོ་སྟོན་ཆེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་ཀྲང་སི་དེས་
 ཁམས་ཁུལ་དུ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱེ་མ་སྟོན་འདོན་བྱས་པར་ངོ་རྒོལ་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཟླ་
 ༡༠ བར་འཇུ་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་པ་དང་། ཁོར་གིས་བྱུང་བསྐྱབས་བྱས་པའི་བྲ་ལམ་བརྟན་
 འཁུང་ནང་ཀྲང་སི་དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྟོན་བཏང་བ་དང་ཆུའི་ཆད་གཞི་མར་ཆག་པ་སོགས་
 གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད། ཁོར་བཀག་ཉར་བྱས་པ་དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྟོན་དང་ཁེ་ལས་ལ་
 འགན་མི་འཁུར་བར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་མིར་འཕྲད་བཞིན་པའི་ཉེན་ཁ་གསལ་སྟོན་བྱས་
 ཡོད། ཟླ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༧ ཉིན་ཁོར་ལ་ཟླ་བརྒྱད་ཀྱི་བཙོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པ་དང་སྤྱི་
 ཆོགས་བྲ་ལམ་ནས་ཕྱིར་འཁུད་བྱས་ཡོད།

རང་ལོ་ ༡༩ ཡིན་པའི་ཁོར་ཡུག་སྤངས་སྤོང་མཁན་མཆོ་སྡོན་ཆེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་བར་རིས།

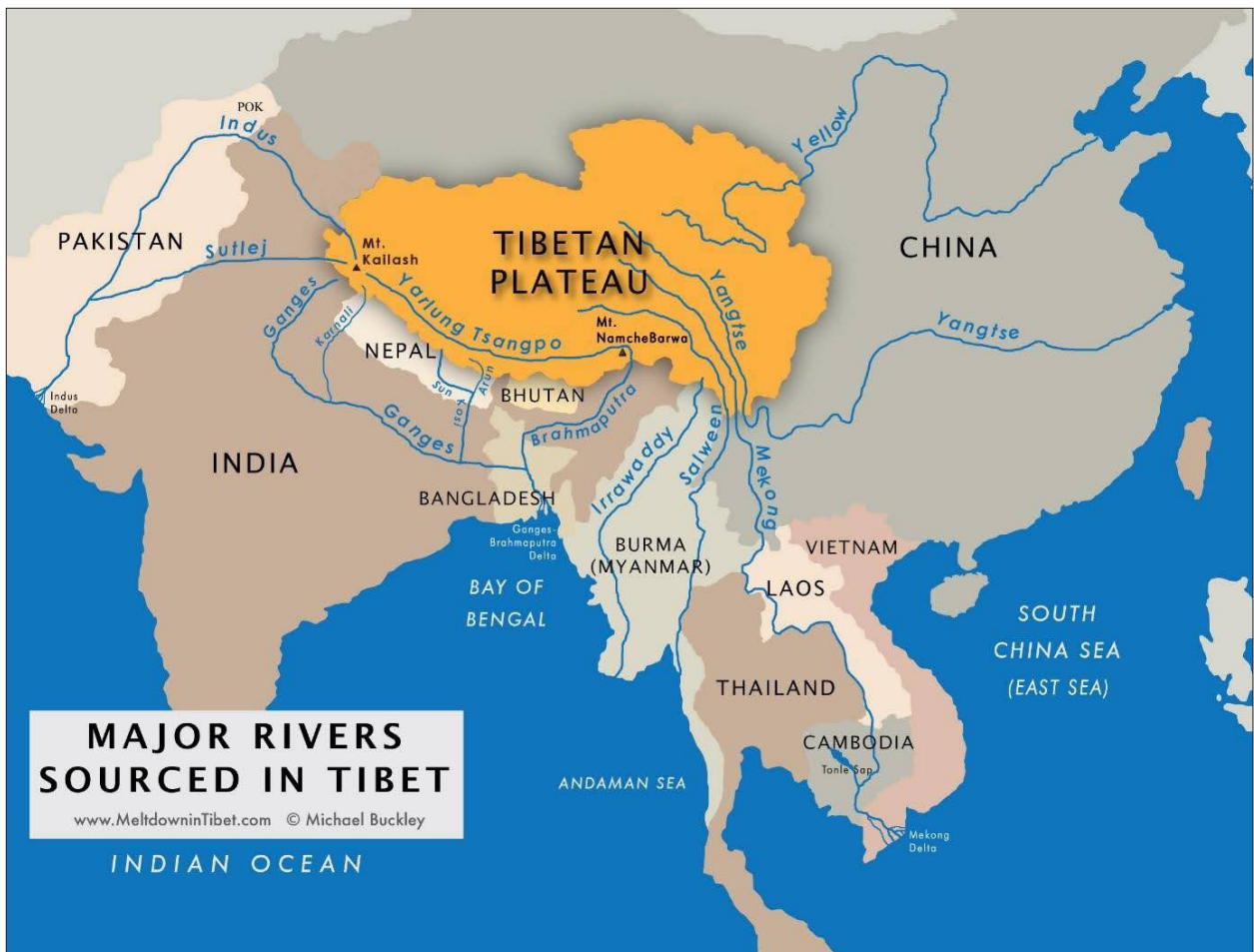
ད་དུང་ས་རུད་ཀྱི་ཉེན་ཁར་གཡར་ནས་བོད་མི་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་གནས་སྡོད་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་
 དང་། ཟླ་ ༡༠ པའི་ཟླ་མཇུག་དུ་མདོ་སྤང་ཡ་རྩེ་རྫོང་ཀ་རིང་ཡུལ་ཆོའི་ཡར་ཀ་སྡེ་བ་དང་བེས་ཆང་
 སྡེ་བའི་གོང་མི་བྱེད་ཀ་ཅམ་གནས་སྡོད་གོས་པའི་བཅན་བཀའ་བཏང་བ་དང་། དུད་ཆང་དེ་དག་
 ལ་གཞུང་སྲོགས་ནས་ཁ་གསལ་བོད་པ་དུལ་རྒྱ་སྒྲོར་ཁྲི་ ༡༥ ལེན་རྒྱ་དང་ཡང་རྫོང་སྤྱི་གཞུང་
 གིས་གསར་རྒྱག་བྱས་པའི་ཁང་པར་སྡོད་མིན་གདམ་ཁ་བྱེད་དུ་བཅུག་ཡོད། གདམ་ཁ་དེ་གཉིས་
 ཀྱིས་ཁོ་ཆོའི་ས་ཞིང་དང་ཡུལ་གནས་བྱུང་པའི་འཆོ་ཐབས་མེད་པ་ཆགས་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
 དཀའ་ངལ་འབྲད་ཡོད།

བཅན་མེད་ཀྱི་གནས་སྡོད་དང་གཏེར་ཁ་སྡོག་ཆུ་སྐྱེད་བྱེད་པ་དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོར་
 ཡུག་ལ་གཏོར་སྡོན་གཏོང་བ་དང་། རིག་གནས་དང་སྤྱི་ཆོགས་འཆོ་བའི་འོ་སྐྱེད་མེད་པ་བཟོ་གི་
 ཡོད།

༧། ཁོར་ཡུག་ཉམས་རྒྱུ།

ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱ་མཐོང་ཞེས་གྲགས་པའི་མཆོ་བོད་མཐོ་སྒང་ནི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཆའི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པ་
 དང་། རྒྱ་བོད་དག་ནི་དེ་ལྟལ་གྱི་མི་གངས་དྲུང་ཕུར་ ༣༠ ལྷག་ཙམ་གྱི་འཕྲོ་གནས་དང་ཐད་ཀའི་
 འབྲེལ་བ་ཡོད། ཡིན་ནའང་། གནམ་གཤིས་འབྲུར་ཕྱོག་གིས་རྒྱུན་པས་མཆོ་བོད་མཐོ་སྒང་གི་
 ཁོར་ཡུག་ལ་འབྲུར་བ་ཆེན་པོ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། འབྲུགས་རེམ་བཟུར་བ་དང་མཆོའུ་བྲི་བ།
 འབྲུག་ས་རྩེ་རྒྱུང་དུ་འགོ་བ་བཅས་ཀྱིས་མཆོ་བོད་མཐོ་སྒང་གི་རྒྱ་བོད་བཟུར་རྒྱུར་ལ་འབྲུར་ཕྱོག་
 འགོ་བ་དང་། དེ་ལྟལ་གྱི་མི་ས་ཡ་མང་པོར་འབྲུང་ཆ་མཁོ་སྤྲོད་མི་སྲུབ་པའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་
 ཡོད།

ཨེ་ཤི་ཡ་གླིང་ཐན་གྱི་སློག་ཤིང་བོད་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཆེ་ལག་འགའ་ཞིག་། ཁུངས་:meltdownintibet.com © Michael Buckley

བོད་མིར་ཆ་མཆོན་ན། ཁོར་ཡུག་གི་འགྱུར་ཕྱོག་འདི་དག་ནི་རང་བྱུང་ས་ཆའི་གནས་སྐབས་
 ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་ཆོའི་རིག་གནས་ལྟལ་ཞག་ལ་གནོད་སྐྱོན་བཟོ་བ་དང་། ཨ་ཁྲེས་མ་ཆེན་
 དང་གངས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གནས་རི་ཁག་གི་བཞུར་ཆད་རེ་མཁྱོགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།
 དེ་མིན་གཏེར་ཁ་སྒྲིག་འདོན་དང་ཚུ་རག་འཛུགས་སྐྱུན་གྱིས་སྐྱེ་ཁམས་ཉམས་སྐྱེད་འགྲོ་བཞིན་
 ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལས་གཞི་དེ་དག་གིས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་། སྒྲིག་ཁྲིད་བ་དང་
 མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བ་ཡར་རྒྱས་ལ་ཕན་ཐོག་ཡོད་ལུགས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རོན་
 དངོས་ཐོག་ཨ་ཁྲེས་མ་ཆེན་ཁྲལ་དུ་གསེར་གཏེར་སྒྲིག་འདོན་བྱས་པའི་དབང་གིས་དེ་ཁྲལ་གྱི་ཚུའི་
 ཐོན་ཁུངས་བཅོག་པ་བཟོས་པ་དང་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཐེབས་ཡོད། ས་མཐོའི་
 ཁོར་ཡུག་གིས་ཨ་ཤི་ཡའི་ཆར་ཚུ་བབ་ཆད་ལ་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་བ་དང་། གནས་གཤེས་འགྱུར་
 ཕྱོག་གིས་རྒྱུན་པས་བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ངེས་རེད། དེར་བརྟེན། མཆོ་བོད་མཐོ་
 སྒང་གི་ཁོར་ཡུག་སྐྱུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་ནི་སྐྱེ་ཁམས་དོ་མཉམ་དང་དེ་ཁྲལ་གྱི་མི་དམངས་ས་ཡ་མང་པོའི་
 བདེ་ཅེར་ཐུག་པ་ཞིག་རེད།

དེ་མིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱིང་ཞེས་པའི་ལས་གཞི་ཞིག་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཡོད་
 པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ ལོར་འཇམ་གླིང་ཐོག་སྐྱུང་སྐྱོབ་ཀྱི་མ་ལག་ཆེ་ཤོས་བཟོ་རྒྱུའི་དམིགས་
 ཆད་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་གི་བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ ཅམ་ནི་མཆོ་བོད་ས་མཐོའི་སྤྱིང་དུ་གནས་ཡོད། ཡིན་
 བཤང་། བོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་ཁྲལ་གྱི་མི་སེར་ནམས་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་ས་གནས་ནས་བཅོན་ཤེད་ཀྱིས་
 གནས་སྤྱོད་དགོས་པའི་སེམས་ཁྲལ་བསྐྱངས་ཡོད།

གྲོང་གསེབ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཐབ་རྩས་ནི་བོད་དེ་ཨ་རིག་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལྟེ་གནས་སུ་བསྒྱུར་དགོས་
 པ་དང་། ལུག་དང་འབྲི་གཡག་མང་ཅམ་ཤས་བཏང་ཏེ་བཟོ་ལས་ཅན་དུ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་
 ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། སྤྱིང་རྩས་དེས་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པ་ནམས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས་ཏེ་བཟོ་ལས་ཐབས་
 ལམ་གྱིས་ཁོ་ཆོའི་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆབ་བྱེད་དུ་འཛུགས་གི་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱིང་ཞེས་པའི་སྤྱིང་
 རྩས་དེས་སྐྱེ་དངོས་སྒྲིམ་ཅན་ལ་སྐྱུང་སྐྱོབ་དང་ལུལ་སྐྱོར་ལས་རིགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་

དམིགས་ཡུལ་བཅངས་ཡོད་ཀྱང་། སྲིད་རྒྱུ་འདིས་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་འཆོ་བ་སྦྱེལ་སྤངས་ལ་
གཏོར་བཤེག་ཐེབས་རྒྱུ་མ་ཟད། རྒྱ་ཆེ་གཏོང་ཐབ་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་སྦྱོད་དང་འགལ་
ཆེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

སྲིད་རྒྱུ་འདི་དག་ནི་དཔལ་འབྱོར་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཁོ་ན་ལས་གྲོང་གསེབ་ཡར་
རྒྱས་དང་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྦྱོབ་ལ་དོ་སྣང་མེད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འཆར་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཆེད་
དུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འཆོ་བའི་གོམས་གཤེས་ནམས་སྒོས་གཏོང་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤
ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནས་འབྲུག་ཚུ་ཏུན་ ༣༠༠༠ ལྷག་ཙམ་སྦྱེལ་འབྲེན་བྱས་པ་དང་།
དེ་ནི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱི་ཚུལ་ནས་
དེ་ནི་སེམས་བཟང་ལྷ་བྱར་སྤང་ཡང་དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཁྲིམས་
ལུགས་ནན་པོ་ལག་བསྟར་བྱས་པར་བརྟེན། བོད་ནང་ཚུ་མི་འདང་བའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་
བཞིན་ཡོད། གནས་སྤངས་དེས་རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྤངས་རྣམས་འཛིངས་ཅན་ཞིག་ཡིན་
མཆོན་ཐུབ་པ་དང་། དེས་སྤྱི་ཆོགས་དང་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྦྱོར་ཡོད།

བྱུག་པ། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་དང་ཆབ་ སྲིད་བློ་སྒྲུབ་ལྷན་ཁག་གི་སྒྲོལ་ལུགས་སྒྲོལ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ལམ་ལུགས་ལ་འདྲོད་མོས་མེད་མཁན་
དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་གནང་མཁན། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཚུད་ལེན་མཁན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་
ཁབ་མཐའ་མཆམས་ལས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་གྱི་ཐབས་སྒྲུབ་ཆོག་པ་བཞག་ནས་ཁོང་ཆོའི་ཁ་
འགོག་ཐབས་གྱི་བཞེན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་མཆམས་ལས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་
གཞོན་ལས་འགྲུལ་དེ་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་མང་པོའི་སྡོད་ནས་འགོ་བཙུམས་ཡོད་པ་རེད་ཀྱི། ཉེ་བའི་ལོ་
ལས་རིང་ནས་གཞི་རྒྱ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། ངོ་མོ་དང་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་རྗེ་མང་དུ་སོང་ཡོད།
ཞི་ཅིང་ཕིང་གི་སྡེ་བྱིད་འོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་མཆམས་ལས་བརྒྱལ་
བའི་ལྷན་སྡེ་དེ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་ནས་ཕྱི་སྤྱིང་དུ་བཞུགས་མཁན་རྒྱ་ནག་
གཞུང་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་གྱིད་མཁན་རྣམས་ལ་བཅན་གཞོན་གྱི་པའི་ལག་པ་ཐད་ཀར་བསྐྱོད་བཞེན་ཡོད་
པ་རེད། ཞི་ཅིང་ཕིང་གི་སྡེ་བྱིད་འོག་བྱས་པའི་སྲིད་བྱས་འདི་ཡིས་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པའི་
སྲིད་བྱས་ལ་ཡང་ཐེ་གཏོགས་གྱིད་བཞེན་ཡོད་པ་རེད། ཞི་ཅིང་ཕིང་གིས་སྡེ་བྱིད་འོག་ནས་རྒྱལ་
མཆམས་ལས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་གྱི་ཆབ་སྲིད་བྱས་ལྷན་ཁག་དེ་རྒྱ་བསྐྱེད་གིས་ཕྱི་ལོ་རྒྱལ་ཁབ་
མང་པོའི་སྲིད་བྱས་ནང་ཐེ་གཏོགས་དང་དབ་གསེག་གཏོང་བཞེན་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱལ་སྤྱིའི་སྡོད་འགོག་སྡེ་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་འགོག་
སྤང་ཐབས་ལམ་ནང་དུ་ཕྱི་ལོ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཆོག་སྡེ་ཁག་སྤངས་
འཛིན་གྱིད་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ངོས་ནས་འགན་ཁུར་དགོས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཡོད།
ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་རྣམས་དང་ཡུ་གུར་བ་རྣམས། ཉོང་ཁོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་དབང་འཐབ་ཚུད་པ་
རྣམས་བཅས་འཛམ་གླིང་ས་ཕྱོགས་གང་སར་གནས་སྡོད་ཆོག་སྡེ་ཁག་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་
སོ་ཉུལ་དང་སྲུན་བཅོར། འཛིགས་སྒྲུབ་བཅས་ཀྱི་ལམ་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལྷ་བ་ལངས་ཕྱོགས་

དང་མི་མཐུན་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཁ་འགོག་ཐབས་དམ་པ་དྲག་བྱེད་བཞིན་འདུག། ༣༠༣༥ མེད་འགྲོ་བ་
 མིའི་ཐོབ་ཐང་རྟོག་ཞིབ་བྱུང་དོན། བཅན་བྱེད་ཐོད་མི་རྣམས་ལ་ཆབ་སྲིད་དེལ་བསྐྱོགས་བྱས་
 རྣམས་སློ་འགྲུག་ཐབས་དང་མཆོང་འདོན་སྤྲེགས་སྐྱུལ་གྱི་ཡི་གེ་སྐྱར་བ། བཅན་སྐྱུལ། བཅན་བྱེད་
 བ་དང་ཐོད་ནང་བཞུགས་པའི་ནང་མིའི་འབྲེལ་ཐག་གཅོད་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་རྒྱུ་བསྐྱོར་བྱེད་
 མི་འདུག་པ་སོགས་ཞི་དྲག་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་འོག་ནས་བཅན་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་འཛིགས་
 སྐྱུལ་དང་གཞོན་ལྷགས་སྒྲ་ཆོགས་སྤྲད་ནས་ཐོད་དོན་འཐབ་ཅོད་མཆོམས་འཛིག་འདུག་གི་ཡོད་
 པ་རེད་ལ། ཐོད་བྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བརྗེ་རེས་དང་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་སྤེལ་
 བར་མཆོམས་འཛིག་བྱེད་བཅུག་གི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་བྱི་འབྲེལ་དམ་ཐབ་བྱས་ནས་རྒྱལ་མཆོམས་བརྒྱལ་བའི་
 བཅན་གཞོན་སྲིད་རྒྱས་ལག་བསྟར་ལམ་སྤྱང་ཡོང་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་བརྟེན་རྒྱལ་ཁབ་
 ཁ་ལས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ལག་སྤེལ་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཁུངས་ནས་
 རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངོ་རྒྱུ་བྱེད་མཁན་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལྷ་བ་ལངས་སྤྱོགས་མི་མཐུན་མཁན་
 རྣམས་གང་འདོད་འདུ་བཟུང་བྱེད་ཆོག་པའི་མཐུན་རྐྱེན་བསྐྱབ་ཡོད་པ་དང་གཞུང་ངོས་ནས་རྒྱ་
 རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བྱིར་སྤྱོད་བྱེད་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པས། ཐོད་མི་རང་དབང་འཐབ་ཅོད་
 པ་རྣམས་ལ་སྤར་མེད་ཀྱི་གཞོན་ལྷགས་སྤེབས་ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། བཅོམ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་
 ཡོ་རོབ་མི་སེར་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་ཆེ་གཅིག་གི་ཐོངས་མཆན་མེད་པར་རྒྱ་ནག་ནང་འགྲོ་བསྐྱོད་
 ཆོག་པའི་སྲིད་རྒྱས་གསར་པ་ཞིག་སྤེབས་པ་དང་། ཐོད་མི་ཡོ་རོབ་མི་སེར་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་
 གྲུབ་དེ་དང་བསྐྱུན་ནས་ཐོད་ནང་རང་གི་ནང་མི་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་ཐབས་བྱས་ཡོད་ན་ཡང་། ཐོད་
 མི་ཁག་ཅིག་གཞན་ཐང་ནས་བཀག་ཉར་དང་བྱིར་ལོག་བྱེད་པ་སོགས་བྱས་ཡོད།

དཔེར་ན་རྟེལ་ལྷུ་མི་སེར་ཡིན་པའི་ཐོད་མི་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ་ལགས་དང་ཁོང་གི་བྱ་ཆུང་གཉིས་
 པ་ཡུལ་ཨ་མ་དོའི་རང་གི་ནང་མ་ལ་ཐུགས་འཕྲད་བྱེད་པར་འགྲོ་སྐབས་བྱང་ཉེ་གནས་ཐང་ནས་
 བསྐྱོག་བཞེར་དང་འདྲི་ཅད་སྒྲ་ཆོགས་བྱས་པ་དང་ཆུ་ཆོད་༡༩ལྷག་ལ་བཀག་ཉར་བྱས་པ་མ་ཟད་

ཁ་ལག་ཐངས་གཅིག་མ་གཏོགས་སྤྱད་མེད། ཁོང་གི་ཅ་ལག་ནང་ནས་ཤལོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་
 ཞིག་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ཞིག་ཐོན་པར་བརྟེན་ཁོང་གཉིས་ཕྱིར་ལོག་བཏང་ཡོད། བོད་ནང་ནང་ཉི་
 ཟུག་ཏུ་འགྲོ་མཁན་བོད་མི་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་བསྟོག་བཤེར་བྱེད་པ་དང་
 རྒྱལ་ཁབ་དང་གྲོང་ཁྱེར་གཞན་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སྤྱད་ཡོད་པ་རེད།

ཐོངས་མཆན་མི་དགོས་པའི་སྲིད་ཁྲིམས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་སྐོར་སྐོར་འབྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 རྒྱ་གི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་། བོད་མི་རྣམས་ལ་སྤྱན་བཅོར་
 དང་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སྤྱད་དང་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཡོ་རོབ་མི་སེར་
 ཡིན་པའི་བོད་མི་ཁ་ཤས་རང་གི་པ་ཡུལ་ལ་སླེབས་པ་ཅམ་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང་ས་གནས་སྲིད་
 གཞུང་གིས་བསྟོག་བཤེར་ཆད་ལས་བརྒལ་བ་བྱེད་བཞིན་འདུག ༢༠༡༤ལོ་འཛུགས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་ཁ་ན་ཏ་ཡི་བོད་དོན་ལྷན་ཚོགས་དང་ཡུ་གུར་འཐབ་ཅོད་ལས་འགུལ་བར་སྲིད་དོན་བཀའ་
 ཆད་པ་འདོད། དེ་ལྟར་བྱེད་དོན་ནི་ཁ་ན་ཏ་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་ལ་བོད་
 དང་ཤིན་ཅང་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྩོག་རྩལ་གྱི་སྲིད་དོན་བཀའ་ཆད་པ་འདོད་པར་འཁོན་
 ལན་སྟོགས་པ་རེད།

རྒྱལ་སྤྱིའི་བདེ་འཕེལ་མཐུན་ཚོགས་དངོས་སུ་དབུ་འབྱེད་བྱས་པའི་པར་རིས།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་མཆོམས་བརྒྱལ་བའི་བཅོན་གཞོན་སྲིད་ཁྲུས་ལག་བསྟར་བྱུགས་ཆེར་
 སྤེལ་བཞིན་པ་དང་ཆབ་ཅིག རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་
 བསྐྱུགས་བརྗོད་དང་ཡག་པོ་ཡོད་ལུགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དེལ་སྒྲོགས་ལས་འགུལ་ཞིག་འཛམ་གླིང་
 ས་ཕྱོགས་གང་སར་སྤེལ་བཞིན་འདུག རྒྱ་ནག་གཞུང་འབྲེལ་རྒྱུང་འཕྲིན་དང་གསར་འོག་དག་སྤྱི་
 ཆོགས་བྱ་ལམ་ཏུ་སྤེལ་བ་དང་རྒྱུང་འཕྲིན་ལས་བྱེད་མི་སྣ་སྤྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་
 སྒྲོད་ཀྱིས་ཕྱི་ལྷོ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བོད་དང་བོད་མི་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་
 འགས་ཡིན་པར་བརྗོད་ཐབས་དང་ལྷག་པར་དུ་དབྱེན་ཡིག་ནང་གི་བོད་ཅེས་པའི་ཆབ་ལ་རྒྱ་ཡིག་
 (xizang) ཞེས་པ་དེ་བསྟུར་ཐབས་ཀྱིས་འཛམ་གླིང་མི་མང་ལ་བོད་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པར་བཟོས་ནས་
 བོད་ཅེས་པ་དེ་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་འགས་རང་སྒྲོང་ས་ཁུལ་ཙམ་ཡིན་པར་འཕྲོད་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་བཞིན་
 ཡོད་པ་རེད། ༡༠༡༥ ཟླ་༤ ཆེས་༡༩ ཉིན། རྒྱ་ནག་གིས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ནང་དུ་“བོད་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་
 འབྲེལ་ལམ་བསྟེ་གནས་”ཞེས་པ་ཞིག་གསར་འཛུགས་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྣངས་འཛིན་
 འོག་གི་རྒྱུང་འཕྲིན་གསར་ཁང་ནས་བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་མིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཕྱིར་སྒྲོགས་བྱེད་
 ཐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅོས་བསྟུར་དང་རྩྭ་སྤྱད། ལོ་རྒྱུས་འཁྲིག་བཤའ་སོགས་བྱས་ནས་བོད་
 ཀྱི་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་དང་ངོ་བོ་ཅ་མེད་གཏོང་ཐབས་བྱེད་བཞིན་འདུག

ཟླ་རན་སའི་རྒྱལ་ས་པ་རེ་སིར་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་ཤུལ་བཞག་རིག་དངོས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཆེན་པོ་ Guimet Museum ལ་བོད་མི་མང་
པོས་བྱ་སྟོད་དེ་ལ་ངོ་རྒྱུ་

ཉེ་ཆར་རང་བྱུང་བའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་བློ་སྒྲུབ་ལས་འགུལ་གྱི་ཆ་ཤིས་ཤིག་ནི་
བོད་ཀྱི་མིང་བརྗེ་བསྐྱར་བྱེད་པ་དེ་རེད། དབྱིན་ཡིག་གི་ཐ་སྙད་ (Tibet) ཞེས་པའི་ཆབ་ལ་
རྒྱ་སྐད་སྒྲ་གདངས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ (Xizang) ཞེས་པ་བརྗེ་བསྐྱར་གྱིས་ཐ་ན་བོད་ཅེས་པའི་ཐ་
སྙད་ཅུ་ཡང་མེད་པར་བཟོ་བའི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་བཞིན། ཟླ་རན་
སའི་རྒྱལ་ས་པ་རེ་སིར་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་ཤུལ་བཞག་རིག་དངོས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཆེན་
པོ་གེ་ཉི་ཤ་ལུས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ Musee du Quai Branly དང་ཟླ་རན་སི་རྒྱལ་
ཡོངས་ཀྱི་ཨེ་ཤེ་ཡ་རིག་དངོས་ཀེ་མེ་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞེས་པ་ Guimet Museum
གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རིག་དངོས་བརྗེ་བསྐྱར་ཐོག་གི་དབྱིན་ཡིག་གི་
(Tibet) བསྐྱར་ནས་རྒྱ་ཡིག་སྒྲ་གདངས་ (Xizang) ཞེས་གང་བྱུང་བརྗེ་བསྐྱར་ལག་བསྟར་
དངོས་སུ་བྱས་ཆར་ཡོད་པ་རེད་ལ་བོད་མི་མང་པོས་བྱ་སྟོད་དེ་ལ་ངོ་རྒྱུ་དང་ཁྱུ་གཉེན་ཡང་
ཡང་བྱས་མཐར་གེ་ཉི་ཤ་ལུས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་གིས་བོད་ཅེས་པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་ཐ་སྙད་རང་

སོར་བཞག་ཡོད་ན་ཡང་སྤྱི་རུ་སའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཨེ་ཤེ་ཡ་རིག་དངོས་གེ་མེ་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་
 གིས་རྒྱ་ནག་གི་གཞོན་ལྷན་ལ་སྐབས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རང་སོར་བཞག་མེད་པར་
 (Xizang) ཞེས་བཞག་ཡོད་པ་རེད། ཐ་སྙད་བརྗེ་བསྐྱར་བྱེད་ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རིག་གཞུང་
 སྤྱང་སྦྱོར་ཁྲིམས་སྟོལ་དང་འགལ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡོ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་
 དུ་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་སྒོ་ནས་ལག་པ་བསྐྱེད་ནས་༢༠༡༤ལོར་བོད་གཞུང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱམས་
 ཡོ་རོབ་ནང་ཕྱི་སྦྱོད་བྱེད་པར་བཀག་འགོག་ཐེ་བྱས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། “བོད་རིག་པ”་ཡིན་མདོག་
 གི་པེ་ཅང་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་ལངས་སྤྱོད་མཁུན་ཚབ་པ་ལྟ་བུ་བཏང་ནས་བོད་དོན་གནས་ཚུལ་
 འཕྲོག་བརྗོད་བྱས་ནས་འཛམ་སྤྱི་རྒྱུ་ཐོག་གི་བོད་དོན་རོ་བོ་བསྐྱར་ཐབས་དང་ལྷག་པར་བཅན་གྱིས་
 བོད་མིའི་དབུ་ཁྲིད་རྒྱམས་ཀྱིས་རང་དབང་གི་བོད་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
 པ་རེད།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙུག་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་ལོ་འཁོར་ལས་བསྐྱེམས།

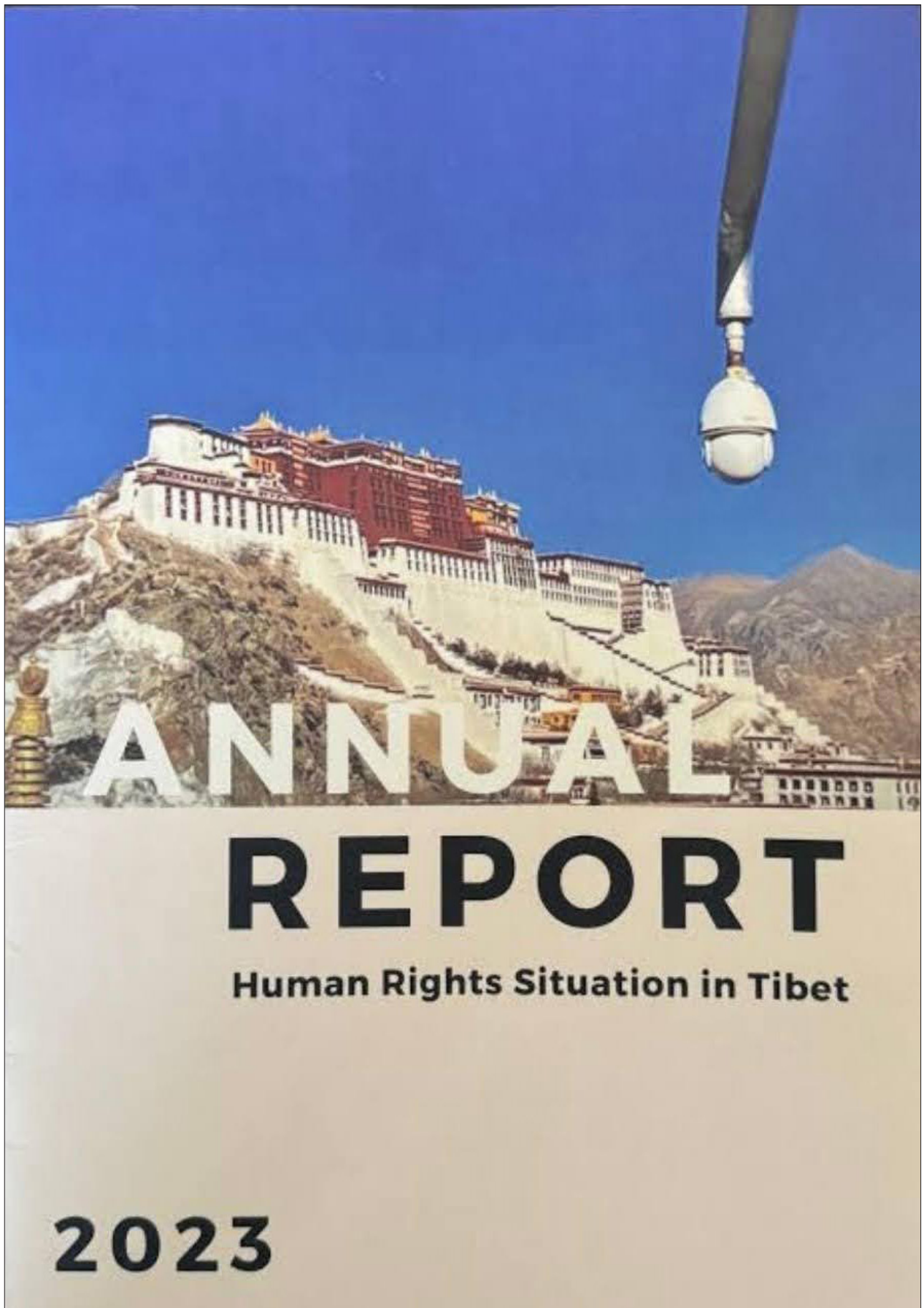
འཛམ་གླིང་གང་སར་གནས་སྡོད་བོད་མིར་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་བྱུང་བཞིན་པའི་སྟུན་ཐོ།

༢༠༢༣ ཟླ ༩ ཚེས ༤ ཉིན། རེད་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙུག་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྷོ་ལིའི་གསར་འགྱུར་སྟུན་ཚོགས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འཛམ་གླིང་ས་ཁྱོགས་གང་སར་གནས་སྡོད་བོད་མི་རྣམས་ལ་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་བྱེད་བཞིན་པའི་སྟུན་ཐོ་བཏོན། སྟུན་ཐོ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱི་རྒྱ་ནག་གི་བོད་མི་རྣམས་ལ་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་སྐོར་གྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་བཏོན་པའི་སྟུན་ཐོ་ཐོག་མའི་གས་ཡིན། འོག་གངས་ ༣༤ ལས་གྲུབ་པའི་སྟུན་ཐོ་འདིའི་ནང་དུ་བཅན་བྱེད་བོད་མི་རེ་རེས་རང་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་འཕྲད་པའི་རྣམ་པ་མ་འདྲ་བའི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་སྐོར་གྱི་དངོས་དོན་ར་སྟོན་བྱས་ཡོད་ལ་གནད་དོན་དེ་རི་ལྟར་འགོག་སྲུང་དགོས་སྐོར་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་ཐབས་ལམ་ཡང་ཞིབ་བརྗོད་བྱས་ཡོད། དངོས་དོན་ར་སྟོན་འདི་དག་ནི་རེད་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྟོན་པས་བོད་ནང་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བོད་མི་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་དངོས་བདེན་གནས་ཚུལ་བསྟུ་ལེན་བྱས་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་རེད་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་ལག་སོན་བྱུང་བའི་དངོས་དོན་ར་སྟོན་དེ་དག་གི་སྐོར་ལ་བླ་ཐོག་ཏུ་སྤེལ་བའི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་གསར་འགྱུར་དང་སྟུན་ཐོ་ཁག་༡༩༠ལྟ་ཞིབ་དཔྱད་རྒྱ་ཆར་བཞག་ཡོད། སྟུན་ཐོ་འདི་བཏོན་པ་དང་ཕྱི་སྲིད་དོན་གཙོད་ཁང་དག་དང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྡེ་ཁག་ འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་སྐོར་གྱི་ཆེད་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྟུན་ཐོ་ཁུ་འབྲེལ་བྱས་ཡོད།

CHINESE TRANSNATIONAL REPRESSION OF TIBETAN DIASPORA COMMUNITIES 2024

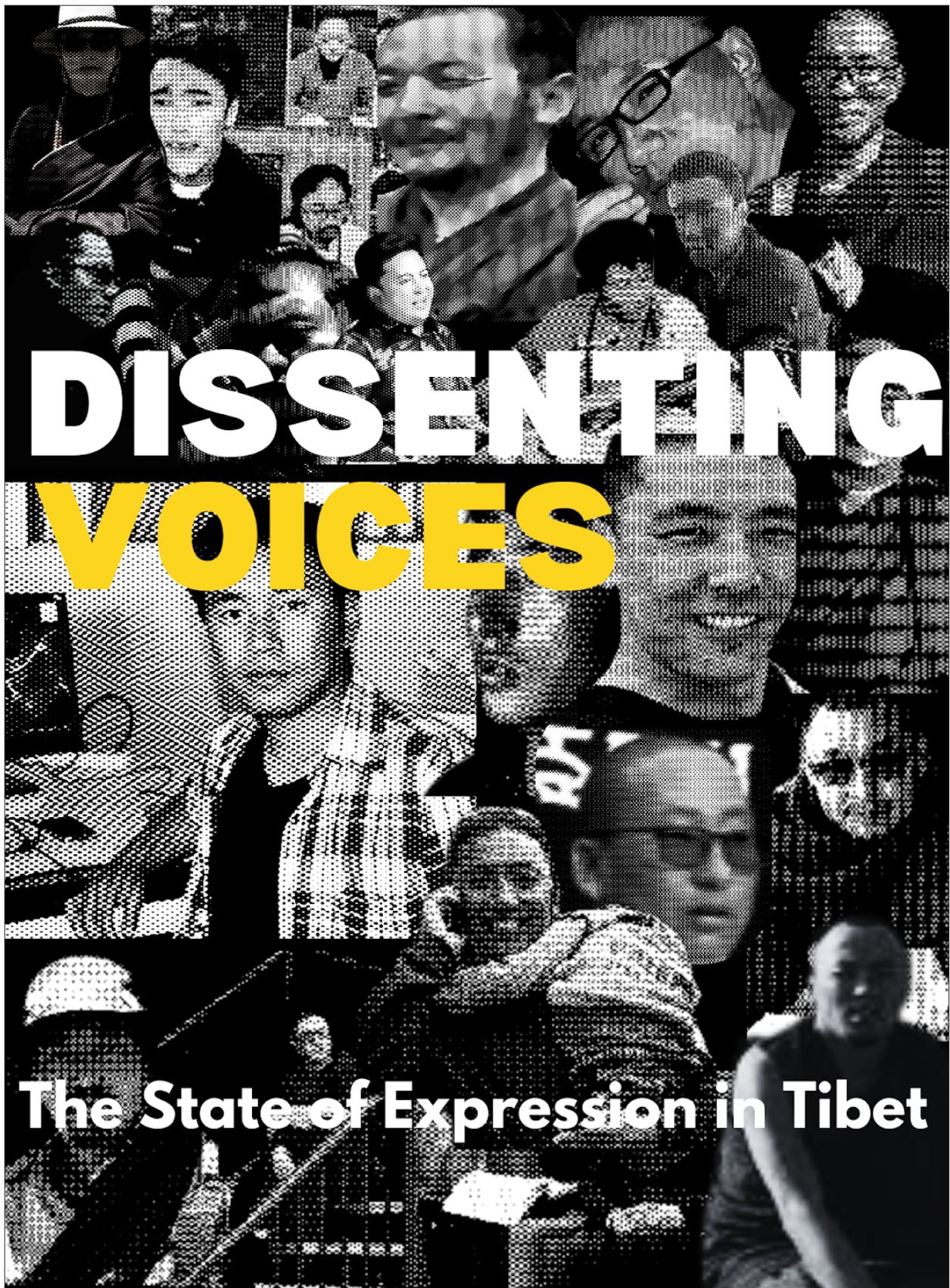

༡༠༡༤ མའི་ལྷ ༣ ཆོས ༡༠ ཉིན། རེད་ལྷེ་གནས་ཁང་ནས་རྩ་རམ་ས་ལར་གསར་འགོད་གསལ་
 བསྐྱུགས་འཆོགས་ནས་༡༠༡༥ མའི་བོད་ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གནས་
 ལྟངས་སྒྲོར་གྱི་སྟན་ཐོ་འདོན་སྤེལ་བྱས། སྟན་ཐོ་དེའི་ནང་དུ་བོད་ནང་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཆོས་དད་
 རང་དབང་ཐོབ་ཐང་དང་སྤྱི་བརྗོད་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་རྟོག་རེལ་གྱི་དཀའ་ངལ་ག་ཆོད་འབྲད་བཞིན་
 པ་དངོས་དོན་ར་སྟོད་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་ལྟན་ཆོགས་ནས་འབོད་སྤྱུལ་གང་ཙམ་
 གནང་ཡང་ལུ་མཐུད་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཏོར་བ་ཤིག་སྲིད་ཁྲིམ་ལག་བསྟར་བྱེད་
 བཞིན་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོར་ནས་དངོས་དོན་ར་སྟོད་བྱས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་སྟོབ་
 ག་ཆུང་འབྲིང་ཁག་ཏུ་རྒྱ་ཡིག་གཙོར་བྲིད་ཀྱི་སྲིད་ཁྲིམ་ལག་བསྟར་དང་། བོད་མི་རྣམས་ལ་རང་
 དབང་འདུ་འཛོམས་ཐོབ་ཐང་མེད་པ་མ་ཟད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱུག་རྩལ་ཆེ་བ་དང་བྲང་བཤེན་མིན་
 པའི་སྲིད་ཁྲིམ་ལ་ངོ་ཆོལ་དང་ཡིད་མི་འབྲད་པའི་བསམ་ཚུལ་འདོན་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་པ་རེད།
 ད་ཐོག་དང་ད་ཐོག་མ་ཡིན་པའི་དུས་རྒྱུན་འཆོ་བའི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་“སྤྱི་ཆོགས་བརྟན་
 ལྷིང”ཞེས་པར་ཁ་གཡར་ནས་ལྷ་རྟོག་དང་ད་ཐོག་གི་བྱ་སྟོད་ལ་ཞིབ་བཤེར་ནན་མོ་བྱེད་བཞིན་
 ཡོད་པ་རེད་ལ། ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་དང་འབྲེ་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྤྱི་གཞི་ཁྲིམས། བཀོད་ཁྲབ་
 གསར་སྟོན་དང་གསར་བཅོ་བྱས་ནས་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྟོ་ཆ་ཆང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྟངས་
 འཛིན་འོག་བཅུག་པའི་སྟོར། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱུག་རྩལ་ཅན་གྱི་རིམས་ནད་ལྷན་ཀོར་སྲིད་ཁྲིམ་
 རེ་ཞིག་མཆོམས་བཞག་ཡོད་ན་ཡང་བོད་མི་དད་ལྷན་རྣམས་ལ་སྤར་བཞིན་འགྲོ་སྟོད་རང་དབང་
 མེད་པའི་དཀའ་ངལ་འབྲད་དང་འབྲད་བཞིན་འདུག་སྟེ་འདོད་མོས་སྤར་ནང་པའི་གནས་ཆེན་ཁག་
 ཏུ་མངལ་སྒྲོར་ལ་འགྲོ་མི་ཆོག་པ་རེད།

༡༠༡༣ མཛེས་ཆེན་ ༡༡ རང་ངེད་ལྟེ་གནས་ཁང་ནས་སྤྱོད་རང་དབང་སྒྲོར་གྱི་དམིགས་བསལ་སྟུན་
 རོ་ཞིག་འདོན་སྤེལ་ཞུས་ཡོད། ཞི་ཅིང་མེད་སྐབས་གཉིས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་གཙོ་འཛིན་དུ་གྱུར་བ་ནས་
 བརྒྱུད་བོད་ནང་དུ་སྤྱོད་ལས་སྟུག་པའི་ཞི་བའི་རང་ནས་རང་གི་སྤྱོད་རང་དབང་མེད་སྤྱོད་
 མི་ཐུབ་པ་དང་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་སྒྲོར་གྱི་གནས་ཚུལ་བྱི་ལ་ཤོད་པའི་རང་དབང་མེད་པ་
 བཅས་ཀྱི་སྒྲོར་ནས་དངོས་དོན་ར་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། སྟུན་ཐོ་དེའི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གཅིག་སྟུས་
 རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་དང་གཞུང་འབྲེལ་ལྷ་ཁྲིག་དམ་འཇགས་གིས་བོད་ལ་ལུགས་རྒྱུན་ཅི་ཙམ་
 ཐེབས་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲོར་གསལ་ཐོར་བྲིས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བྱ་རྒྱུ་བདེ་འཇགས་སྤྱིག་
 བྲིས་སྤྱོད་རྒྱལ་ཁབ་གསལ་དོན་བདེ་འཇགས་དབང་ཆ་དེ་མེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱ་རྒྱུ་སྤྱོད་
 འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་དེ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལངས་སྤྱོད་དང་མི་མཐུན་པའི་བསམ་ཚུལ་
 འདོན་མཁན་རྣམས་ལ་ནག་ཉེས་སྤྱོད་ཆོགས་གཡོག་ནས་བཀག་འཁོག་བྱེད་པ་དང་རྒྱ་ནག་ཞུང་གི་
 ལངས་སྤྱོད་ལ་ཤར་སྤྱོད་དགོས་པར་བཅན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། མཁྱེགས་
 འཕྲིན་དང་འབྲུག་དབྱང་སོགས་སུ་དངོས་མིང་དང་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁུར་བེད་སྤྱོད་བྱས་ནས་ཁ་
 བྱང་བཟོ་དགོས་པ་སོགས་དང་མི་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོད་ཆད་བསྟུ་བྱུབ་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་
 མི་རེ་རེ་བྱ་རྒྱུ་ལ་སོ་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལངས་
 སྤྱོད་ལྷ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་བསམ་ཚུལ་བཟོ་སྤྱོད་མཁན་རྣམས་ལ་ཉེས་ཆད་ནན་མོ་གཙོད་བཞིན་
 ཡོད་པ་རེད། བོད་མི་རྣམས་ལ་མཆོན་ན་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡིག་ཐོབ་ཐང་ལུ་གཞུག་མཁན་རྣམས་དང་
 སྤྱོད་རྒྱུ་རིག་གཞུང་རྒྱུད་འཛིན་མཁན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བྱང་བདེན་མ་ཡིན་པའི་བྲིས་སྤྱོད་དང་
 སྤྱིག་ལམ་ལ་ཞི་བའི་སྤྱོད་ནས་བསམ་འཆར་འདོན་མཁན་རྣམས་ལ་“རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྲལ་ལ་ལག་སྤྱོད་
 བྱེད་པ”དང་“རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་ལ་གཏོར་བཤེགས་གཏོར་བ”སོགས་ཉེས་མིང་སྤྱོད་ཆོགས་འོག་
 རྒྱུ་བྲིས་ཆད་ནན་མོ་གཙོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་ལ། བྲིས་སྤྱོད་དང་སྤྱིག་གཞི་འདི་དག་འོག་ནས་
 ཆབ་སྲིད་བྱིས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་དང་དམ་འཇགས་བྱེད་བཞིན་པར་བཞེན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཅ་མེད་བཟོ་
 བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

DISSENTING VOICES

The State of Expression in Tibet

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཅོད་འཕེལ་བྱས་ཀྱི་གནས་ཁང་།
TCHRD Tibetan Centre for Human Rights and Democracy

བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་ལས་འགུལ།

༡༠༡༥ ལོའི་ལྷ ༡༠ རང་ལ་ངེད་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་
ཁང་ནས་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནང་གི་རྒྱ་བས་བཙལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་བྱིས་པ་གཅིག་
སྟོང་ལྷག་ལ་བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་དོ་སྟོད་སྟོར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཡོད། ང་ཚོའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
ཡུལ་སྟོབ་བྲ་ཁག་ནི་བལ་ཡུལ་པོག་ར་ས་གནས་ཀྱི་ནམ་རྒྱལ་འབྲིང་རིམ་སྟོབ་བྲ་དང་སྟོང་བཙན་
ཉི་རེ་གོ་ས་ཉི་མཐོ་སྟོབ། ནམ་རྒྱལ་སྟོབ་ཚུང་། རྒྱ་གར་ནང་གི་ལ་དྲགས་བོད་བྱིས་སྟོབ་བྲ་ཁག་
མ་སྤྱི་རེ་བོད་བྱིས་སྟོབ་བྲ་བཙན་ཡིན། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དོ་སྟོད་མདོར་བསྡུས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་
སྤྱི་ཚིངས་དོ་སྟོད་མདོར་བསྡུས་བྱས་ནས་བྱིས་པ་ནམས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དོས་འཛིན་དང་
གོ་བ་ཡག་པོ་ལོན་ཐབས་བྱས་ཡོད། རེད་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་ལས་གཞི་བཀོད་བསྒྲིག་ཞིབ་ཚགས་
སྟོན་བྱིས་པ་ནམས་ཀྱི་བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་ལ་གོ་རྟོགས་འཕེལ་ཐབས་དང་བྱིས་པ་ཞིག་གི་དོས་
ནས་དོས་འགན་ག་རེ་ཡོད་པ་དོ་སྟོད་ར་སྟོད་བྱས་ནས། བྱིས་པ་ནམས་ཀྱི་བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་
དོས་ཟེན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བྱིས་པ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་འདྲ་མཉམ་བཅི་སྤྱད་བྱེད་དགོས་
པའི་ངེས་ཤེས་ཉིད་ཐབས་ལ་ནན་བྱིས་འབད་ཡོད། ཉིན་གཉིས་ཟབ་སྦྱང་ལས་གཞིའི་ནང་དུ་ནམ་
པ་དང་དོ་བོ་མི་འདྲ་བ་མང་པོའི་སྟོན་བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དོག་དོལ་འགྲོ་བ་ཞིན་པ་དོ་སྟོད་
དང་། བྱིས་པར་གཞོད་འཆེ་དང་གསུག་རྩལ་མི་རུང་བ། བྱེད་གསོད་དབྱེ་འབྱེད་མི་ཚོགས་པ་བཙན་
ཁ་གསལ་ར་སྟོད་བྱས་ཡོད་ལ། བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་སྟོབ་ཀྱི་ཆད་གཞི་དང་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་
བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་རྩ་ཁྲིམས་སྤྱད་སྟོབ་སྟོར་འགེལ་བཟོད་བྱས་ཡོད། བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་སྟོབ་
དང་བཅི་སྤྱད་ཅི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་བཙན་གསལ་བྲིད་བྱས་ནས་ཁོ་ཚོའི་མ་དོངས་འཆོ་བ་ལ་
བྱིས་པའི་ཐོབ་ཐང་གི་གོ་རྟོགས་དང་ལག་ལེན་འཁྲོལ་སྤྱད་པའི་བདེ་ཐང་གི་ལམ་སྤྱི་ཞིག་བསྐྱུན་
ཐབས་ལ་འབད་ཡོད།

རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱལ་སྤྱོད་མནར་གཅོད་འགོ་ག་སྤྱད་སྤྱི་ཆིངས་དུས་བླ་ཐེངས་ ༣༧ ཉིན་མོ་ སྤྱད་བཅི།

དེད་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་རང་དབང་
 སློབ་སྤྱལ་ལྷན་ཆོག་གས་བཅས་ཆོག་གས་པ་གསུམ་དང་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱལ་སྤྱོད་མནར་
 གཅོད་འགོ་ག་སྤྱད་སྤྱི་ཆིངས་དུས་བླ་ཐེངས་ ༣༧ པ་ཉིན་མོར་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཅོད་
 ལེན་མཁན་རྣམས་དང་རང་དབང་འཐབ་ཅོད་པ་རྣམས་གཙོ་བུས་པའི་བོད་ནང་གི་མི་སྤྱོད་ལས་
 འདས་པའི་སྤྱལ་སྤྱོད་མནར་གཅོད་སྤྱོད་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་དང་སྤྱོད་
 སྤྱོད་རྣམས་ལ་གྲུས་བརྟུང་དང་རྩིས་བློས་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྱལ་སྤྱོད་མནར་
 གཅོད་ཆད་མེད་བཟང་བའི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་དགེ་བཤེས་ཆེ་རིང་དོ་རྩེ་ལགས་དང་སློབ་ཐབས་

ཡོན་ཏན་ལགས། དག་བཤེས་ངག་དབང་བདེ་ལེགས་ལགས། དག་འདུན་རིན་ཆེན་ལགས་ལ་
 སོགས་པའི་སྤྱག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་སྤངས་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྐོར་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་
 ཆབ་སྲིད་ཆེད་མཁས་པ་གདན་འདྲེན་ཐོག་བཟོ་སྦྱང་གིས་ཉིན་མོ་དེ་བཙེ་སྤྱང་ཞུས་ཡོད། དག་
 བཤེས་ཆེ་རིང་དོ་རྗེ་ལགས་ནི་སྤྱ་སྤྱོད་བསྟན་འཛིན་བདེ་ལེགས་མཆོག་གི་དངོས་སྟོབ་ཡིན་པ་དང་།
 སྟོབ་ཐང་ཡོན་ཏན་ལགས་ ༡༩༥༩ ནས་ལོ་བཅུ་ལྷག་ལ་བཅོན་འདུག་མནར་གཅོད་སྤངས་མཁན།
 དག་བཤེས་ངག་དབང་དག་ལེགས་ལགས་ ༡༩༩༧ ལོའི་མི་མང་ཡར་ལངས་ནང་མཉམ་ཞུགས་
 གནང་རྒྱུན་བཅོན་འདུག་སྤྱག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་ཐེབས་ཡོད་པ། དག་འདུན་རིན་ཆེན་ལགས་ཀྱིས་
 ཡོ་རོབ་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི་ཁག་ཅིག་ལ་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གྱི་ཡིག་
 ཆ་འབྲུལ་ཐབས་བྱས་པར་བརྟེན་༡༩༩༣ ལོར་འདུ་བཟུང་བཅོན་འདུག་བྱས། ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་
 ལགས་ ༢༠༠༠ ནང་ལ་འདུ་བཟུང་བཅོན་འདུག་བྱས། དུས་ངན་ཉིན་མོ་དེར་སྤྱལ་སྤྱོད་བསྟན་འཛིན་
 བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཆ་མོ་ཉི་མ་ལྷ་མོ་ལགས་ཀྱིས་བརྟན་ཐུང་ལམ་ནས་བོད་ནང་གི་སྤྱག་སྦྱོང་མནར་
 གཅོད་མཆམས་འཛོག་དགོས་པའི་བྱ་འཁྲིད་ཞིག་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ལ་བསྐྱར་ཡོད་པའི་
 ནང་དུ་སྤྱལ་སྤྱོད་བསྟན་འཛིན་བདེ་ལེགས་ནང་བཞིན་ངང་བདེན་མིན་པའི་སྤྱག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་
 ཐེབས་བཞིན་མཁན་རྣམས་ལ་ངང་བདེན་དགོས་སྐོར་ཞིབ་རྒྱུ་གནང་ཡོད། དེ་དུང་གནས་ཁང་
 ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མི་སྦྱོད་ལས་འདས་པའི་སྤྱག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་འོག་གི་བོད་མི་ཡོངས་ལ་
 གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་དང་རྗེས་ངན་བྱེད་ཆེད་བཅོན་ཁང་ནས་མནར་གཅོད་འོག་འདས་གྲོངས་
 སྤྱ་སོང་བ་༣༠ཡི་དངོས་དོན་དེ་དུང་གནས་ཁང་གི་བཅེག་སྤྱི་ཉིན་གྲངས་ཉི་ཤུའི་རིང་ལ་འདོན་སྤེལ་
 བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དེ་བསྟན་ལན་འདེབས་གསལ་པོ་ཡོང་ཐབས་བྱས་ཡོད།

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་དུ་རྒྱུ་རྒྱུགས་ལས་འགྲུལ།

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཉིན་མོ་སྤང་བཅི་བྱ་ཆེད། རེད་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་
 འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ལྷན་ཆོག་གས་དང་ས་གནས་བོད་ཀྱི་གཞིན་རྒྱུ་
 ལྷན་ཆོག་གས་བཅས་ཀྱིས་མཉམ་རུབ་ཐོག་དྲ་སྟེན་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་རྒྱུ་རྒྱུགས་ལས་
 འགྲུལ་སྤེལ་ཡོད། རྒྱུ་རྒྱུགས་ནང་འཛུལ་བྱུགས་གནང་མཁན་ཀླན་གཞིན་དང་ལས་རིགས་མ་
 འབྲ་བ་སྤྲ་ཆོག་གས་ནས་ཐེབས་མཁན་ཁྱོད་མི་གྲངས་ ༤༥ ལྡན་ཡོད། རྒྱུ་རྒྱུགས་མཁན་རྣམས་
 ཀྱི་སྟོད་ལུ་སྤང་ལ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོམ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་དང་བཅས་ཁོང་རྣམས་མཚོགས་
 ལྷན་སྟོད་གྲོལ་དགོས་པའི་འབོད་ཆོག་བཅས་བཀོད་ནས་བྱང་བདེན་དང་རང་དབང་ཆེད་དུ་ཞི་
 བའི་ལས་འགྲུལ་ཚུམ་མཁན་ཆབ་སྲིད་བཅོམ་བ་རྣམས་མཚོགས་སྤྱོད་གྲོལ་ཐོབ་ཆེད་དང་

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དེ་ད་ཐོག་དང་ད་ཐོག་མ་ཡིན་པའི་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་གོ་རྟོགས་
གངལེགས་སྒྲིལ་གང་ཟུབ་བྱས་ཡོད།

10 DECEMBER 2024

STAND UP FOR HUMAN RIGHTS IN TIBET

༢༠༢༤ མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གཏམ་བཤད་སྐོར་སྐྱོད། དེད་ཁྱེ་གནས་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་པ་
ངག་དབང་ལུང་རྟོགས་ལགས་རྒྱ་གར་སྡོ་ཕྱོགས་ཕུ་རྒྱས་ཡི་མཉམ་གནས་བྲིམས་ལུགས་སློབ་
གྲུའི་ནང་དུ་ཐེབས་ནས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གཏམ་སྐོར་འབྲེལ་བརྩེད་གཏམ་
བཤད་གནང་ཡོད། ཆོགས་འདུ་དེ་ནི་སློབ་གྲྭ་དེའི་གཙོ་འཛིན་མཁས་དབང་ལུ་ཤེ་ཀླ་ལྷ་མཆོག་

དང་གཙོ་སྐྱོང་མཛད་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཡིན་ལ་ཁོང་དང་ཁོང་ལྷ་བུའི་མཁས་དབང་མང་པོ་མཉམ་
ཞུགས་གནང་ཡོད། ཚོགས་འདུ་དེར་གཏམ་བཤད་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེ་བཞིན་ལན་ཡང་གྲ་རྒྱས་པོར་
གནང་ཡོད།

༢༠༢༤ ལྷ ༥ ཚེས ༡༠ ཉིན། ངག་དབང་ལུང་ཚོགས་ལགས་ལྷ་ལྷ་ཡི་ཁི་རེ་སུ་ཁྱིམ་ས་ལུགས་སློབ་ཆེན་
ནང་ཐེབས་ནས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གནས་སྐབས་སློབ་གཏམ་བཤད་གནང་ཡོད། ཁྱིམ་
ས་ལུགས་སློབ་ཆེན་སློབ་མའི་ཚོགས་ཚུངས་ནས་དོ་སློབ་དང་སློབ་གྲུའི་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་
ཁབ་འགན་འཛིན་སྐྱེ་ཞབས་མཁས་དབང་ཨན་ཁོ་སེ་ལྷ་ལྷ་ལགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ས་ལུགས་གོ་ཚོགས་སློབ་གྲྱི་
གཏམ་བཤད་གནང་པ་དང་། དེ་ནས་དེད་ལྷེ་གནས་ཁང་གི་སྐྱེ་ཆབ་ཉམས་ཞིབ་པ་ལག་དབང་ལུང་ཚོགས་
ལགས་ནས་གཏམ་བཤད་སྤེལ་པ་དང་དེ་བཞིན་ལན་ཡང་གྲ་རྒྱས་པོ་དང་གཏིང་ཟབ་མོ་བྱང་ཡོད།

ཡོ་རོབ་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆོམས་བཀའ་བའི་བཅན་གཞོན་ཞུ་བཀུག་དང་འགོ་གྲོལ་བྱས་སྟོབས་
གོང་འཕེལ་ཡོང་ཐབས་ལས་འགུལ།

དེད་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་འཛིན་སྐྱོང་འགན་འཛིན་
 བསྟན་འཛིན་ལྷ་བ་ལགས་དང་འགན་འཛིན་ཕུར་བུ་སྒྲོལ་མ་ལགས་གཉིས་ཡོ་རོབ་ནང་ཆེད་
 སེམས་ཀྱིས་གཟུང་འཁོར་བདུབ་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་སྒྲོར་
 ལུ་གཏུག་དང་དེ་ལ་འགོག་ཆོལ་རུས་སྟོབས་གོང་འཕེལ་ཡོང་ཐབས་ལས་འགྲུལ་སྒྲེལ་ཡོད་པ་
 དེད། ཁོང་ཚུམ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་སྒྲོར་གྱི་དངོས་དོན་རྟོག་སྟོན་
 སྟན་ཐོ་དང་རེ་ལྷའི་ཡིག་ཆ་ཡོ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་གཞུང་འཛིན་ལྷན་ཁང་དང་ཁྱིམ་ས་བཅོ་ལྷན་
 ཁང་སོགས་པའི་ལྷན་ཁང་དག་དང་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་མཁས་པ། དེ་མིན་སྤྱི་ཚོགས་སྡེ་
 ཁག་གི་ཚོགས་སྡེ་རེ་རེ་བཞིན་ཕུལ་ཡོད་ལ། ཡོ་རོབ་ཀྱི་སིད་སི་དང་ཟླ་རན་སི། བེ་དེར་ལན་སྤྱི།
 རྟེལ་ལུམ། དབྱིན་ཇི་བཅས་རྒྱལ་ཁབ་དུག་གི་ནང་གནས་སྟོན་བོད་མི་ཚུམས་ལ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་
 མཆམས་བརྒྱལ་བའི་བཅན་གཞོན་ལ་འགོག་ཆོལ་བྱེད་ཐབས་རུས་སྟོབས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚོགས་
 འདུ་དང་ཐབས་སྐྱོང་གོ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད།

REFERENCES

1. Wang, Huning.《中国人民政治协商会议全国委员会常务委员会工作报告》；Translated: “Work Report of the Standing Committee of the National Committee of the Chinese People’s Political Consultative Conference”, Xinhuanet, 10 March 2024, <https://web.archive.org/web/20240318134522/http://www.cppcc.gov.cn/zxww/2024/03/10/ARTI1710083212795493.shtml>
2. “Integrating, Accurately and Comprehensively Implementing the Party’s Governance Strategy for Tibet in the New Era Striving to Build a New Socialist Modernized Tibet”, CPC Tibet Autonomous Region Committee, Qiushi, Issue 6, 15 April 2024. Chinese: http://www.qstheory.cn/dukan/qs/2024-04/15/c_1130109121.htm ; English: http://en.qstheory.cn/2024-04/15/c_979364.htm
- 3.《深入推进我国佛教中国化五年工作规划纲要(2023~2027年)》；Translated: “Outline of the Five-Year Work Plan for Deepening the Sinification of Buddhism in China (2023-2027)”, The Buddhist Association of China, 25 July 2024. <https://www.chinabuddhism.com.cn/web/details/76178>
4. “REPORT: Sinicization drive pervades China’s religious repression in Tibet”, TibetanReview.net, 27 June 2024. <https://www.tibetanreview.net/report-sinicization-drive-pervades-chinas-religious-repression-in-tibet/>
5. Eckert, Paul. “EXPLAINED: What is China’s United Front and how does it operate?”, Radio Free Asia, 3 November 2024. <https://www.rfa.org/english/china/2024/11/03/china-explainer-united-front/> ; Ewe, Koh and Bicker, Laura. “United Front Work: What does China’s ‘magic weapon’ of influence do?”, BBC News, 19 December 2024. <https://www.bbc.com/news/articles/c878evdp758o>
6. “2024 Two Sessions show China will continue plans to Sinicize Tibet”, International Campaign for Tibet, 19 March 2024. <https://savetibet.org/2024-two-sessions-show-china-will-continue-plans-to-sinicize-tibet/#1> ; “REPORT: Sinicization drive pervades China’s religious repression in Tibet”, TibetanReview.net, 27 June 2024. <https://www.tibetanreview.net/report-sinicization-drive-pervades-chinas-religious-repression-in-tibet/>
7. “Buddhist Association of China takes a leading role in China’s attempts to control and forcibly reshape Tibetan Buddhism”, International Campaign for Tibet, 29 May 2024, <https://savetibet.org/buddhist-association-of-china-takes-a-leading-role-in-chinas-attempts-to-control-and-forcibly-reshape-tibetan-buddhism/>

8. *ibid.* International Campaign for Tibet, pp.4-5.
 9. “Articles of Association of the Buddhist Association of China (Adopted by the 10th National Representative Conference of the Buddhist Association of China in Dec. 2020)”, The Buddhist Association of Hubei Province, 1 December 2020. <https://web.archive.org/web/20240409200123/https://www.hbsfjxh.cn/article.html?id=6968112937445625856>
 10. “New report: Beijing uses Chinese Buddhist group to assimilate and transform Tibetan Buddhism”, International Campaign for Tibet, 29 May 2024. <https://savetibet.org/new-report-beijing-uses-chinese-buddhist-group-to-assimilate-and-transform-tibetan-buddhism/>
 11. “Religious Affairs Regulations 2017”, State Council Order No. 686, 2017-8-26, translated by China Law Translate, 7 September 2017. English: <https://www.chinalawtranslate.com/en/religious-affairs-regulations-2017/> ; Chinese: https://www.gov.cn/zhengce/content/2017-09/07/content_5223282.htm
- Article 36: “The succession of living Buddhas in Tibetan Buddhism is to be conducted under the guidance of Buddhist groups ...”. “Buddhist groups” being BAC.
12. “Patriotic Education Law”, National People’s Congress, 2023-10-24, translated by China Law Translate, 24 October 2023. English: <https://www.chinalaw-translate.com/en/patriotic-education-law/> ; Chinese: http://www.npc.gov.cn/npc/c2/c30834/202310/t20231024_432535.html ;Hu Zimo. “China: Guidelines Instruct Religions How to Implement the New Patriotic Education Law”, Bitter Winter, 12 January 2024. <https://bitterwinter.org/china-guidelines-instruct-religions-how-to-implement-the-new-patriotic-education-law/>
 13. “China’s Panchen reappointed to head ‘Tibet’ branch of PRC’s Buddhist authority”, TibetanReview.net, 4 September 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-panchen-reappointed-to-head-tibet-branch-of-prcs-buddhist-authority/>
 14. “China’s Panchen gets an earful on perfecting his role to help Sinicize Tibet, Tibetan Buddhism”, TibetanReview.net, 25 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-panchen-gets-an-earful-on-perfecting-his-role-to-help-sinicize-tibet-tibetan-buddhism/>
 15. “China’s Panchen has concluded 5-month Tibet tour”, TibetanReview.net, 27 November 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-panchen-has-concluded-5-month-tibet-tour/>

16. “President Xi inspects Tibet Sinicization drive in Qinghai province”, TibetanReview.net, 20 June 2024. <https://www.tibetanreview.net/president-xi-inspects-tibet-sinicization-drive-in-qinghai-province/>
17. “China gives monks a list of things they can’t do after the Dalai Lama’s death”, Radio Free Asia, 9 April 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/training-manual-04092024171140.html>
- “Provincial Chinese gov’t has issued SOP-bans on monks on Dalai Lama’s passing away”, TibetanReview.net, 10 April 2024. <https://www.tibetanreview.net/provincial-chinese-govt-has-issued-sop-bans-on-monks-on-dalai-lamas-passing-away/>
- 18 “China stated to expose all illegal actions related to Tibet Independence”, Tibet Times, 17 May 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/05/17/china-stated-to-expose-all-illegal-actions-related-to-tibet-independence/> ; in Chinese: 《20种涉藏违法行为宣传画册》 .
- 19 “REPORT: Sinicization drive pervades China’s religious repression in Tibet”, TibetanReview.net, 27 June 2024. <https://www.tibetanreview.net/report-sinicization-drive-pervades-chinas-religious-repression-in-tibet/>
- 20 《达赖喇嘛即将迈入90岁之际，中共敦促藏传佛教徒遵守“转世规则”》 ; Translated: “As the Dalai Lama approaches his 90th birthday, the CCP urges Tibetan Buddhists to abide by the ‘rules of reincarnation’”, vot.org, 7 September 2024. <https://cn.vot.org/2024/09/07//达赖喇嘛即将迈入90岁之际，中共敦促藏传佛教徒遵/>
- 21 《中共强迫藏人僧侣赴中国城市做“爱党爱国”宣传》 ; Translated: “The CCP forced Tibetan monks to go to Chinese cities to carry out “love the party and patriotism” propaganda”, vot.org, 21 October 2024. <https://cn.vot.org/2024/10/21/中共强迫藏人僧侣赴中国城市做爱党爱国宣传/>
- 22 “China to strengthen propaganda control on discussion of ethnic minority issues”, TibetanReview.net, 3 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-to-strengthen-propaganda-control-on-discussion-of-ethnic-minority-issues/> ;
“US report highlights China’s policy of controlling all aspects of Tibetan Buddhism”, International Campaign for Tibet, 26 June 2024. <https://savetibet.org/us-report-highlights-chinas-policy-of-controlling-all-aspects-of-tibetan-buddhism/?form=MG0AV3> ; US report: “TIBET 2023 INTERNATIONAL

RELIGIOUS FREEDOM REPORT”, U.S. Department of State. <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/china/tibet/>

- 23 Pelbar. “Tibetan tourists flock to Lhasa amid easing travel rules aimed at jolting economy”, Radio Free Asia, 9 February 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/lhasa-tourism-02092024160315.html>
- 24 “China greets Tibetans ahead of their New Year with Dalai Lama-denunciation call”, TibetanReview.net, 1 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-greets-tibetans-ahead-of-their-new-year-with-dalai-lama-denunciation-call/>
- 25 “Ahead of Tibetan New Year, China urges monks to ‘expose, denounce’ Dalai Lama”, Radio Free Asia, 31 January 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/losar-visits-01312024135506.html>
- 26 “China urges religious leaders to be more purposeful in the Sinicization drive in New Year greetings”, TibetanReview.net, 6 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-urges-religious-leaders-to-be-more-purposeful-in-the-sinicization-drive-in-new-year-greetings/> ; “Senior CPC official extends Spring Festival greetings to religious figures, believers”, Chinadaily.com.cn, 6 February 2024. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202402/06/WS65c19207a3104efcbdae9e7b.html>
- 27 《王沪宁出席全国性宗教团体负责人迎春座谈会》 ; Translated: “Wang Huning Attends the Spring Festival Symposium for Leaders of National Religious Groups”, Xinhuanet, 5 February 2024. <http://www.news.cn/20240205/5872ae4c95284ff8b-76bab2afc071b81/c.html>
- 28 “China cracks down on Tibetans during holy month”, Radio Free Asia, 28 May 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/china-cracks-down-holy-month-05282024164016.html> ; “China has tightened religious restrictions in Lhasa during Tibet’s holiest month”, TibetanReview.net, 29 May 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-has-tightened-religious-restrictions-in-lhasa-during-tibets-holiest-month/>
- 29 “3 ways China is ratcheting up surveillance of Tibetans”, Radio Free Asia, 17 August 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-chinese-surveillance-08172024091130.html>. 《西藏拉萨公安全力守护群众夏夜安宁》 ; Translated: “The public security in Lhasa, Tibet, made every effort to protect the people’s peace and tranquillity on summer nights”, Ministry of Public Security of the People’s Republic of China, 7 August 2024. <https://www.mps.gov.cn/n2255079/n9365801/n9631540/n9632216/c9692579/content.html>

30. ibid. Radio Free Asia ; 《夏季行动 | 交警联合市场监管局深入美团外卖 配送“交通安全餐” 》 ; Translated: “Summer Action | Traffic police and market supervision bureau collaborate with Meituan to deliver “traffic safety meals”, ThePaper,30July2024.https://www.thepaper.cn/newsDetail_forward_28255591 ;东方网,《【夏季行动】你送外卖,我送“安全”——富蕴公安为“外卖小哥”送上“安全快餐” 》 , Chinadaily.com.cn, 29 August 2024. <https://caijing.chinadaily.com.cn/a/202408/29/WS66d00f39a310b35299d391cc.html>
31. “12 monks receive doctoral degree equivalent in Tibetan Buddhism”, People’s Daily Online (Xinhua), 29 February 2024. <http://en.people.cn/n3/2024/0229/c90000-20138675.html> ; “西藏12名考僧立宗答辩晋升藏传佛教格西拉让巴学位”, www.tibet.cn, 29 February 2024. http://www.tibet.cn/cn/culture/202402/t20240229_7580472.html
32. “Geshe Lharampa Degree Award Ceremony”, The Office of His Holiness, The Dalai Lama The 14th Dalai Lama, 3 January 2024. <https://www.dalailama.com/pictures/geshe-lharampa-degree-award-ceremony>
33. “China awards 12 top Tibetan Buddhist degrees in Tibet, compared to over 300 in India in last four years”, TibetanReview.net, 1 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-awards-12-top-tibetan-buddhist-degrees-in-tibet-compared-to-over-300-in-india-in-last-four-years/>
34. “China restricts religious debate event for Tibetan monks”, Radio Free Asia, 27 June 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/china-restricts-religious-debate-event-monks-06272024153053.html>
35. “Chinese Authorities Impose Strict Restrictions on Access to Sacred Tibetan Site in Golok”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 19 June 2024. <https://tchrd.org/chinese-authorities-announce-stringent-restrictions-on-accessing-sacred-tibetan-religious-site-in-golok/>
36. Pelbar. “Tibetans forced to remove religious structures outside their homes”, Radio Free Asia, 25 July 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/religious-structures-outside-homes-07252024172348.html>
37. UDHR, Article 9: “No one shall be subjected to arbitrary arrest, detention or exile.” ; Article 3: “Everyone has the right to life, liberty and security of person.”; Article 5: “No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.”

ICCPR, Article 9 states that “No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention.” and that “Anyone who is arrested shall be informed, at the time of arrest, of the reasons for his arrest and shall be promptly informed of any charges against him.”

UNCAT

International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (ICPPED), Article 1: “No one shall be subjected to enforced disappearance”. This Convention mandates that states must prevent and investigate such acts. China however has yet to ratify to the ICPPED.

38. Constitution of the People’s Republic of China, Article 37

39. Criminal Procedure Law, Article 2

40. “Tibetan Arrested for Sharing Sensitive Material Outside of Borders”, Tibet Times, 2 February 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/02/02/a-tibetan-arrested-for-sending-information-to-the-outside/>

41. “A Tibetan from Lhundrup County Arrested”, Tibet Times, 12 March 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/03/12/a-tibetan-from-lhundrup-county-arrested/>

42. Pelbar and Lahmo, Dolma. “Tibetan monk arrested for holding Dalai Lama’s portrait during protest”, Radio Free Asia, 5 April 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-arrested-04052024143828.html> ; “A Tibetan Monk from Kirti Monastery Arrested”, Tibet Times, 4 April 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/04/a-tibetan-monk-from-kirti-monastery-arrested/> ; “Lone Tibetan Protester Calling for Return of Dalai Lama Detained Incommunicado in Ngaba”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 8 April 2024. <https://tchrd.org/lone-tibetan-protester-calling-for-return-of-dalai-lama-detained-incommunicado-in-ngaba/> ; “Monk arrested after protest with Dalai Lama portrait”, Tibet Watch, 5 April 2024. <https://tibetwatch.org/monk-arrested-after-protest-with-dalai-lama-portrait/>

43. Lobsang and Damdul, Dorjee. “Man arrested for hoisting Tibetan flag atop his new home”, Radio Free Asia, 3 June 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/man-arrested-hoisting-flag-atop-home-06032024164132.html> ; “Chinese police arrest Tibetan for flying banned flag at his house consecration ceremony”, TibetanReview.net, 4 June 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinese-police-arrest-tibetan-for-flying-banned-flag-at-his-house-consecration-ceremony/>

44. “Tibetan singer sentenced to three years in secret”, Tibet Watch, 6 February 2024. <https://tibetwatch.org/tibetan-singer-sentenced-to-three-years-in-secret/>
45. “Tibetan singer released in secret before end of prison sentence”, Tibet Watch, 8 October 2024. <https://tibetwatch.org/tibetan-singer-released-in-secret-before-end-of-prison-sentence/>
46. “Popular Tibetan poet released after serving 4-year sentence”, Radio Free Asia, 19 November 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/11/19/tibet-poet-gendun-lhundrub-released/>
47. “Three years on, whereabouts of Tibetan poet is a mystery”, Radio Free Asia, 14 March 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/arrested-poet-03142024152903.html> ; “Tibetan writer continues to remain disappeared in fourth year of Chinese arrest”, TibetanReview.net, 15 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/tibetan-writer-continues-to-remain-disappeared-in-fourth-year-of-chinese-arrest/>
48. “Monk reported disappeared after arrest by Chinese police for Dalai Lama photo on mobile”, TibetanReview.net, 16 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/monk-reported-disappeared-after-arrest-by-chinese-police-for-dalai-lama-photo-on-mobile/> ; Pelbar and Pema, Tenzin, “China arrests Tibetan monk for possession of Dalai Lama photo”, Radio Free Asia, 15 February 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-arrested-02152024144505.html> ; “Young Tibetan Monk and Poet Dhong Rangchak Arrested”, Tibet Times, 14 February 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/02/14/young-tibetan-monk-and-poet-dhong-rangchak-arrested/>
49. “Mother of detained Tibetan writer passes away after prolonged depression”, Tibet Watch, 11 March 2024. <https://tibetwatch.org/mother-of-detained-tibetan-writer-passes-away-after-prolonged-depression/> ; “Tibetan mother dead, depressed by China’s prolonged incommunicado detention of her son”, TibetanReview.net, 13 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/tibetan-mother-dead-depressed-by-chinas-prolonged-incommunicado-detention-of-her-son/>
50. “དགེ་འདུན་པ་བསྟན་འཛིན་མཁེན་རབ་སྒྲོན་གྱི་མ་བུ་ཡོད་ན་ཡང་བཙོན་ཁང་དུ་ཡོད་སྐབས་ཨ་མ་འདས་གྲོངས་སུ་སྒྲིན་ཏེ་མ་བུ་རྒྱུ་འབྲས་བྱུང་མེད།”, Radio Free Asia, 17 January 2025, <https://www.rfa.org/tibetan/sargyur/tenzin-khenrab-resealed-chinese-government-01172025012735.html>
51. “A Tibetan Secretly Sentenced to Three Years in Prison”, Tibet Times, 9 April

2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/09/a-tibetan-sentenced-to-three-years-in-secret/>

52. “Tibetan monk jailed for 18 months over Dalai Lama’s speech”, Radio Free Asia, 24 September 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-jailed-dalai-lama-speech-09242024160856.html> ; “Tibetan monk sentenced following secret trial”, Tibet Watch, 24 September 2024. <https://tibetwatch.org/tibetan-monk-sentenced-following-secret-trial/> ; “China jails monk for Tibetan uprising voice message, online display of Dalai Lama speech”, TibetanReview.net, 24 September 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-jails-monk-for-tibetan-uprising-voice-message-online-display-of-dalai-lama-speech/>
53. “Prominent Tibetan Buddhist monk sentenced to 3 years in prison”, Radio Free Asia, 13 September 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-sentenced-09132024154103.html>
54. Gelek, Lobsang. “China crimps contact between Tibetans abroad and in Tibet, RFA survey shows”, Radio Free Asia, 13 March 2022. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/communication-survey-03112022175251.html>
55. “Gonmo Kyi speaks out about her treatment in new video”, Tibet Watch, 26 September 2024. <https://tibetwatch.org/gonmo-kyi-speaks-out-about-her-treatment-in-new-video/> ; “Chinese court rules in favor of Lhasa Public Security Bureau against Gonpo Kyi”, International Campaign for Tibet, 8 October 2024. <https://savetibet.org/chinese-court-rules-in-favor-of-lhasa-public-security-bureau-against-gonpo-kyi/>
56. “Gonmo Kyi restarts protest calling for her brother’s fair trial”, Tibet Watch, 24 February 2024. <https://tibetwatch.org/gonmo-kyi-restarts-protest-calling-for-her-brothers-fair-trial/>
57. “Tibetan monk in poor health after his release from prison”, Radio Free Asia, 6 December 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/12/06/released-monk-poor-health/> ; “Tibetan monk released in poor health”, Tibet Watch, 23 December 2024. <https://tibetwatch.org/tibetan-monk-released-in-poor-health/>
58. Zhang, Phoebe. “Chinese lawyers accuse court officials of interfering in trial, slam ‘blatant sabotage’ of legal system”, South China Morning Post, 19 May 2024. <https://www.scmp.com/news/china/politics/article/3263195/chinese-lawyers-accuse-court-officials-interfering-trial-slam-blatant-sabotage-legal-system> ; “Chinese lawyers decry official supervisory interferences during court trials”,

TibetanReview.net, 19 May 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinese-lawyers-decry-official-supervisory-interferences-during-court-trials/>

59. Constitution of the People's Republic of China, Article 131: "(c)ourts exercise judicial power independently, in accordance with the provisions of law, and not subject to interference by any administrative organ, public organization or individual." And CPL, Article 5: "The People's Courts shall exercise judicial power independently in accordance with law [...], and they shall be free from interference by any administrative organ, public organization or individual."
60. "China must release Tibetan singer Gegjom from unjust detention", Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 25 March 2024. <https://tchrd.org/china-must-release-tibetan-singer-gegjom-from-unjust-detention/>
61. Mandates of the Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances; et al., AL CHN 15/2024, 14 November 2024. <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=29478>
62. Lhamo, Choekyi. "One Tibetan killed, four arrested in Serthar County", Phayul Newsdesk, 21 September 2022. <https://www.phayul.com/2022/09/21/47565/>
63. "China: Disclose the Whereabouts of Four Arbitrarily Detained and Missing Tibetans from Ngaba", Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 24 October 2024. <https://tchrd.org/china-disclose-the-whereabouts-of-four-arbitrarily-detained-and-missing-tibetans-from-ngaba/>
64. Gyal, Palden and Lhuboom. "Tibetan woman detained and beaten for social media posts critical of China", Radio Free Asia, 10 January 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/woman-detained-01102024155437.html>
65. "China must end its persecution of Tibetan human rights defender Tsering Tso", Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 5 August 2024. <https://tchrd.org/china-must-end-its-persecution-of-tibetan-human-rights-defender-tsering-tso/>
66. "Tibetan rights activist Tsering Tso detained for 2 weeks", Radio Free Asia, 17 December 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/12/17/tibet-activist-detained-and-released/>

67. “No progress with A-Nya Sengdra’s appeal”, Tibet Watch, 17 January 2024. <https://tibetwatch.org/no-progress-with-a-nya-sengdras-appeal/>
68. “Release anti-corruption and environmental activist A-nya Sengdra from unjust imprisonment”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 17 July 2023. <https://tchrd.org/release-anti-corruption-and-environmental-activist-a-nya-sengdra-from-unjust-imprisonment/> ; “China: Tibetan anti-graft campaigners sentenced on bogus charges in a show trial”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 16 December 2019. <https://tchrd.org/china-tibetan-anti-graft-campaigners-sentenced-on-bogus-charges-in-a-show-trial/>
69. “A-Nya Sengdra allowed to meet family, but remains in prison”, Tibet Watch, 9 September 2024. <https://tibetwatch.org/a-nya-sengdra-allowed-to-meet-family-but-remains-in-prison/>
70. “UN experts urge China to drop charges against jailed Tibetan minority human rights defender”, OHCHR, 19 May 2020. <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/05/un-experts-urge-china-drop-charges-against-jailed-tibetan-minority-human>
71. “Jailed Tibetan community leader denied retrial”, Radio Free Asia, 11 August 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/11/08/tibet-leader-denied-retrial/>
72. “Tibetan Monk Rinchen Tsultrim released from Prison”, Tibet Times, 4 February 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/02/04/tibetan-monk-rinchen-tsultrim-released-from-prison/>
73. “Tibetan monk who criticized China’s policies released from prison”, Radio Free Asia, 7 February 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-prison-release-02072024162627.html>
74. “Tibetan prisoner released with disabled leg after forced labour”, Tibet Watch, 13 March 2024. <https://tibetwatch.org/tibetan-prisoner-released-with-disabled-leg-after-forced-labour/>
75. “Tibetan political prisoner hospitalized following severe illness”, Radio Free Asia, 28 June 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/political-prisoner-hospitalized-severe-illness-06282024155617.html> ; “Forced Chinese prison labour blamed for Tibetan writer’s severe illness”, TibetanReview.net, 30 June 2024. <https://www.tibetanreview.net/forced-chinese-prison-labour-blamed-for-tibetan-writers-severe-illness/>

76. “Tibetan environmentalist released after serving nearly 15 years in prison”, Radio Free Asia, 20 November 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/11/20/tibet-environmental-activist-released/>
77. “Tibetan Girl Died While in Chinese Police Custody”, Tibet Times, 17 January 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/01/17/a-tibetan-girl-dies-after-being-arrested-by-the-chinese-police/>
78. “Tibetan Monk Losel Dies in Chinese Prison Following Beatings in Detention”, Tibet Times, 1 November 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/11/01/tibetan-monk-losel-dies-in-chinese-prison-following-beatings-in-detention/> ; “Tibetan Monk reported dead due to Chinese prison beating in Lhasa”, TibetanReview.net, 1 November 2024. <https://www.tibetanreview.net/tibetan-monk-reported-dead-due-to-chinese-prison-beating-in-lhasa/>
79. “China: Investigate the Untimely Death of Tibetan Village Leader and Disclose the Whereabouts of 20 Detainees”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 2 January 2025. <https://tchrd.org/china-investigate-the-untimely-death-of-tibetan-village-leader-and-disclose-the-whereabouts-of-20-detainees/>
80. “Tibetan champion of language preservation dies after release”, Radio Free Asia, 23 December 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/12/23/champion-language-preservation-dies/>
81. Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, op. cit., n.79.
82. “Tibet: Freedom in the World 2024 Country Report”, Freedom House, 2024. <https://freedomhouse.org/country/tibet/freedom-world/2024>
83. ibid. Freedom House.
84. “China’s claim of no ‘mass incidents’ in ‘Tibet’ last year rejected”, TibetanReview.net, 7 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-claim-of-no-mass-incidents-in-tibet-last-year-rejected/> ; Chen, Laurie. “No serious mass political incidents’ in Tibet last year, says senior official”, Reuters, 6 March 2024. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/no-serious-mass-political-incidents-tibet-last-year-says-senior-official-2024-03-06/>
85. “China is world’s top jailer of writers”, TibetanReview.net, 2 May 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-is-worlds-top-jailer-of-writers/>

86. “China”, Reporters Without Borders (RSF), 2024. <https://rsf.org/en/country/china>
87. *ibid.* RSF ; “China has jailed more journalists than any other country”, TibetanReview.net, 4 May 2024., <https://www.tibetanreview.net/china-has-jailed-more-journalists-than-any-other-country/>
88. Freedom House, *op. cit.* n.82.
89. “China: stop crackdown on Tibetans peacefully protesting against forced construction of hydropower dams”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 4 March 2024. <https://tchrd.org/china-stop-crackdown-on-tibetans-peacefully-protesting-against-forced-hydropower-dam-construction/>
90. “China’s continued crackdown targets Tibetans who might have sent out Dege dam protest videos”, TibetanReview.net, 8 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-continued-crackdown-targets-tibetans-who-might-have-sent-out-dege-dam-protest-videos/> ; “UPDATE: China has arrested over 1,000 in Dege hydropower dam Tibetan protests”, TibetanReview.net, 24 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/update-china-has-arrested-over-1000-in-dege-hydropower-dam-tibetan-protesters/>
91. “Exclusive: Police interrogate and beat Tibetans arrested in dam protest”, Radio Free Asia, 24 February 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-dam-protest-beatings-02242024224427.html>
92. “China releases Tibetan monks and residents held for dam protests”, Radio Free Asia, 25 March 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/protesters-released-03252024172802.html> ; “Most eastern Tibet dam protesters reported released, endured severe ill-treatment, beating”, TibetanReview.net, 26 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/most-eastern-tibet-dam-protesters-reported-released-endured-severe-ill-treatment-beating/>
93. “After protest, Tibetan monastery leader and village official sent to detention center”, Radio Free Asia, 7 March 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/detention-center-03072024164620.html>
94. “A group of over 10 eastern Tibet anti-dam petitioners still missing after Chinese arrest”, TibetanReview.net, 28 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/a-group-of-over-10-eastern-tibet-anti-dam-petitioners-still-missing-after-chinese-arrest/> ; “Over Ten Tibetans arrested in Derge county”, Tibet Times,

1 April 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/01/over-ten-tibetans-arrested-in-derge-county/>

95. “Surveillance ramped up after anti-dam protests”, Tibet Watch, 29 May 2024. <https://tibetwatch.org/surveillance-ramped-up-after-anti-dam-protests/>
96. *ibid.* Tibet Watch
97. “PRC Law on the Protection of State Secrets”, China Law Translate, 27 February 2024. <https://www.chinalawtranslate.com/en/secrets-law-2024/> ; “China’s revised state secrets law has come into force. Here’s what to know”, Al Jazeera, 1 May 2024. <https://www.aljazeera.com/news/2024/5/1/chinas-revised-state-secrets-law-has-come-into-force-heres-what-to-know>
98. “Weaponising Big Data: Decoding China’s digital surveillance in Tibet”, Turquoise Roof, 7 February 2024. <https://turquoiseroof.org/weaponising-big-data-decoding-chinas-digital-surveillance-in-tibet/> (Hereinafter: TR Weaponising Big Data Report) ; “New report reveals chilling effect of China’s weaponisation of big data in Tibet”, Tibet Watch, 8 February 2024. <https://tibetwatch.org/new-report-reveals-chilling-effect-of-chinas-weaponisation-of-big-data-in-tibet/>
99. 《国家反诈中心：防范电信网络诈骗宣传手册》 ; Translated: “National Anti-Fraud Center: Preventing Telecom and Internet Fraud Brochure”, Ministry of Public Security of the People’s Republic of China, 18 October 2023. <https://www.mps.gov.cn/n2253534/n2253543/c9257095/content.html>
100. Interview with former political prisoner Namkyi by TCHRD staff Yashi on 28 April 2024 in Dharamshala, HP, India.
101. “Management Measures for the National Online Identification Authentication Public Service”, China Law Translate, 29 July 2024. <https://www.chinalawtranslate.com/en/online-id/> ; “A Deep Dive into China’s Network ID Proposal”, Bird & Bird, 6 November 2024. <https://www.twobirds.com/en/insights/2024/china/a-deep-dive-into-chinas-network-id-proposal#f9>
102. “3 ways China is ratcheting up surveillance of Tibetans”, Radio Free Asia, 17 August 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-chinese-surveillance-08172024091130.html>

Criminal Law of the People’s Republic of China, Articles 285 and 286.

103. TR Weaponising Big Data Report, op. cit., n.98, pp.23-24.
104. Tibet Watch, op. cit., n.98.
105. “US company halts DNA collection kit sales in Tibetan region”, International Campaign for Tibet, 3 January 2024. <https://savetibet.org/us-company-halts-dna-collection-kit-sales-in-tibetan-region/> ; Harland-Dunaway, Chris. “American DNA test supplier ends sales in Tibet over human rights concerns”, The World, 8 January 2024. <https://theworld.org/segments/2024/04/04/american-dna-test-supplier-ends-sales-in-tibet-over-human-rights-concerns>
106. ibid. International Campaign for Tibet ; “China: New Evidence of Mass DNA Collection in Tibet”, Human Rights Watch, 5 September 2022. <https://www.hrw.org/news/2022/09/05/china-new-evidence-mass-dna-collection-tibet>
107. Finkelstein, Joel and et al. “The CCP’s Digital Charm Offensive: How TikTok’s Search Algorithm and Pro-China Influence Networks Indoctrinate GenZ Users in the United States”, Network Contagion Research Institute, Rutgers University, 6 August 2024. https://networkcontagion.us/wp-content/uploads/NCRI-Report_-The-CCPs-Digital-Charm-Offensive.pdf ;
- “TikTok promotes pro-China bias on Tibet, Taiwan, Uyghurs: study”, Radio Free Asia, 16 August 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tiktok-promotes-pro-china-bias-on-tibet-taiwan-uyghurs-study-08162024102338.html> ; “‘Independent’ TikTok’s algorithm found to show pronounced China bias”, TibetanReview.net, 15 August 2024. <https://www.tibetanreview.net/independent-tiktoks-algorithm-found-to-show-pronounced-china-bias/>
108. ibid. Finkelstein, p.22.
109. Wakabayashi, Daisuke and Fu, Claire. “How China Censors Critics of the Economy”, The New York Times, 31 January 2024. <https://www.nytimes.com/2024/01/31/business/china-censorship-economy-markets.html> ; Cheng, Jonathan. “Negative Takes on China’s Economy Are Disappearing From the Internet”, The Wall Street Journal, 31 January 2024. <https://www.wsj.com/world/china/china-economy-censorship-internet-4d0372b8?msockid=21fb1bd-376946fb51b3c0e4277816e43> ; “China censors bad news on economy, but its citizens are fastest growing group trying southern US border crossing”, TibetanReview.net, 5 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-censors-bad-news-on-economy-but-its-citizens-are-fastest-growing-group-trying-southern-us-border-crossing/>

110. “More than 3,000 Tibetans evacuated as wildfire rages in Sichuan province”, Radio Free Asia, 18 March 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/sichuan-wildfires-03182024171046.html>
111. “China clamps down on social media ahead of Dalai Lama’s birthday”, Radio Free Asia, 2 July 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/china-clamps-down-social-media-ahead-dalai-lamas-birthday-07022024143652.html> ; “China has intensified Dalai Lama crackdown ahead of his 89th birthday”, TibetanReview.net, 4 July 2024 <https://www.tibetanreview.net/china-has-intensified-dalai-lama-crackdown-ahead-of-his-89th-birthday/>
112. “Tibetan monks’ phones seized after accusations of sharing news about school closures”, Radio Free Asia, 24 October 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/10/24/lhamo-kirti-monastery-teachers/> ; “China confiscating monks’ cell phones over leak of news on forced closure of monastic schools”, TibetanReview.net, 25 October 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-confiscating-monks-cell-phones-over-leak-of-news-on-forced-closure-of-monastic-schools/>
113. “Regional Ethnic Autonomy Law of the People’s Republic of China (Chinese and English Text)”, National People’s Congress, 31 May 1984. <https://www.cecc.gov/resources/legal-provisions/regional-ethnic-autonomy-law-of-the-peoples-republic-of-china-amended>
114. “Sucked Our Marrow: Tibetan Language and Education Rights under Xi Jinping”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 11 May 2022. <https://tchrd.org/sucked-our-marrow-tibetan-language-and-education-rights-under-xi-jinping/> (Hereinafter: TCHRD Sucked Our Marrow Report)
115. □□□□□□□□□□□□□□□□, The National Peoples’ Congress of the People’s Republic of China, 24 October 2023. http://www.npc.gov.cn/npc/c2/c30834/202310/t20231024_432535.html; Translated: “Patriotic Education Law”, China Law Translate, 24 October 2023. <https://www.chinalawtranslate.com/en/patriotic-education-law/>
116. *ibid.* Article 17
117. “China’s patriotic education law a bad news for ethnic minority areas”, TibetanReview.net, 6 January 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-patriotic-education-law-a-bad-news-for-ethnic-minority-areas/>

118. “President Xi’s new Han nationalist university textbook combats ‘ethnic minority exceptionalism’”, TibetanReview.net, 19 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/president-xis-new-han-nationalist-university-textbook-combats-ethnic-minority-exceptionalism/>
119. “‘All ethnic groups matter’: new Chinese textbook cites splits in the West to justify Beijing’s integration policies”, South China Morning Post, 18 March 2024. https://www.scmp.com/news/china/politics/article/3255567/all-ethnic-groups-matter-new-chinese-textbook-cites-splits-west-justify-beijings-integration?module=perpetual_scroll_0&pgtype=article
120. “Tibetan Educator Barred from Teaching”, Tibet Watch, 17 April 2024. <https://tibetwatch.org/tibetan-educator-barred-from-teaching/>
121. “China blocks popular Tibetan-language blog”, Radio Free Asia, 8 April 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/language-blog-04082024170306.html> ; “China shut down a Tibetan-language Wechat blog”, Tibet Times, 8 April 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/08/china-shut-down-a-tibetan-language-wechat-blog/> ; “Tibetan weblog in alleged language, culture crackdown”, TibetanReview.net, 9 April 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-has-blocked-tibetan-weblog-in-alleged-language-culture-crackdown/>
122. “Users express dismay over TikTok-like Douyin and others’ ban on Tibetan language”, TibetanReview.net, 2 July 2024. <https://www.tibetanreview.net/users-express-dismay-over-tiktok-like-douyin-and-others-ban-on-tibetan-language/>
123. “Tibetan live-streamer assaulted and suspended for promoting Tibetan language and culture on social media”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 13 September 2024. <https://tchrd.org/tibetan-live-streamer-assaulted-and-suspended-for-promoting-tibetan-language-and-culture-on-social-media/>
124. “Tibetan language rights advocate under surveillance after release from detention”, Radio Free Asia, 13 November 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/11/13/tibet-language-rights-activist-detained/> ; “Tibetan language rights activist Tashi Wangchuk detained again for “slanderous” videos on Chinese TikTok”, International Campaign for Tibet, 13 November 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/11/13/tibet-language-rights-activist-detained/>
125. TCHRD Sucked Our Marrow Report, op. cit., n.114, p.12.
126. “China in door-to-door drive to stop Tibetan children attending private lessons,

practising religion”, TibetanReview.net, 11 January 2024. <https://www.tibetan-review.net/china-in-door-to-door-drive-to-stop-tibetan-children-attending-private-lessons-practising-religion/>

127. “Notice Shared in A Parents’ WeChat Group Urges Parents to Consider Whether to Let Children Continue Studying Tibetan, Due to its exclusion from College Exams”, Tibet Times, 7 December 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/12/07/notice-shared-in-a-parents-wechat-group-urges-parents-to-consider-whether-to-let-children-continue-studying-tibetan-due-to-its-exclusion-from-college-exams/> ; “Potential Removal of Tibetan Language from College Entrance Examinations in Tibet”, Central Tibetan Administration, 26 December 2024. <https://tibet.net/potential-removal-of-tibetan-language-from-college-entrance-examinations-in-tibet/>
128. “Invest in Tibet and give your child a leg up on college exams”, Radio Free Asia, 27 March 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-college-exams-03272024180736.html> ; “China’s Tibet offers college exam takers a spot if their parents invest \$400,000”, Reuters, 21 March 2024. <https://www.reuters.com/world/china/chinas-tibet-offers-college-exam-takers-spot-if-their-parents-invest-400000-2024-03-21/>
129. As highlighted by Gerald Roche, an anthropologist and Associate Professor in the Department of Politics, Media, and Philosophy at La Trobe University, Melbourne. Beach, Sophie. “Interview: Gerald Roche on the Erasure of Tibet’s Minority Languages”, China Digital Times, 12 December 2024. <https://chinadigitaltimes.net/2024/12/interview-gerald-roche-on-the-erasure-of-tibets-minority-languages/>
130. UNCRC, Article 5: “States Parties shall respect the responsibilities, rights and duties of parents ..., to provide, in a manner consistent with the evolving capacities of the child, appropriate direction and guidance in the exercise by the child of the rights recognized in the present Convention.”

See also Article 9(1): “States Parties shall ensure that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child. Such determination may be necessary in a particular case such as one involving abuse or neglect of the child by the parents, or one where the parents are living separately and a decision must be made as to the child’s place of residence.” And Article 30: “In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities or persons of indigenous origin exist, a child belonging to such a minority or who

is indigenous shall not be denied the right, in community with other members of his or her group, to enjoy his or her own culture, to profess and practise his or her own religion, or to use his or her own language.”

131. “China shuts down highly reputed Tibetan private school signalling intensification of its forced cultural assimilation policy”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 19 July 2024. <https://tchrd.org/china-shuts-down-highly-reputed-tibetan-private-school-signalling-intensification-of-its-forced-cultural-assimilation-policy/>
132. “Tibetan children from closed monastic schools being Sinicized in prison-like conditions”, TibetanReview.net, 1 November 2024. <https://www.tibetanreview.net/tibetan-children-from-closed-monastic-schools-being-sinicized-in-prison-like-conditions/> ; “China closes 2 Tibetan monastery schools, sends novices to state boarding schools”, Radio Free Asia, 3 July 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/china-closes-two-monastery-schools-novices-state-boarding-schools-07032024142557.html>
133. “Authorities confine young monks in ‘prison-like’ conditions in government-run schools”, Radio Free Asia, 31 October 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/10/31/tibet-students-boarding-schools/>
134. “China: Disclose the Whereabouts of Four Arbitrarily Detained and Missing Tibetans from Ngaba”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 24 October 2024. <https://tchrd.org/china-disclose-the-whereabouts-of-four-arbitrarily-detained-and-missing-tibetans-from-ngaba/>
135. “Tibetan parents forced to enroll children at state-run residential schools”, Radio Free Asia, 23 July 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/parents-forced-enroll-children-state-run-residential-schools-07232024154826.html>
136. “Over 300 young monks disrobe and forced to join government school”, Tibet Watch, 26 July 2024. <https://tibetwatch.org/over-300-young-monks-disrobe-and-forced-to-join-government-school/> ; “Primary school of Tibetan Buddhist monastery forced shut”, Tibet Watch, 28 October 2024. <https://tibetwatch.org/primary-school-of-tibetan-buddhist-monastery-forced-shut/> ; “Authorities transfer 200 Tibetan monastic students to state schools”, Radio Free Asia, 2 October 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/authorities-transfer-monastic-school-strudents-10022024161043.html>

137. “4 Tibetan teens detained for resisting going to Chinese schools”, Radio Free Asia, 8 October 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-teens-detained-buddhist-schools-china-10082024170151.html>
138. “EXCLUSIVE: Teen Tibetan monk takes own life after being forced to leave monastery”, Radio Free Asia, 28 May 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-robe-death-05282024152017.html> “China’s religious ban has driven depressed teenaged Tibetan monk to commit suicide”, TibetanReview.net, 29 May 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-religious-ban-has-driven-depressed-teenaged-tibetan-monk-to-commit-suicide/>
139. “EXCLUSIVE: 5 teenage Tibetan monks attempt to take own lives”, Radio Free Asia, 9 September 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/teenage-monks-attempt-take-own-lives-09092024153622.html> ; “Five Tibetan boys reportedly attempted suicide due to prison-like Chinese colonial boarding school”, TibetanReview.net, 11 September 2024 <https://www.tibetanreview.net/five-tibetan-boys-reportedly-attempted-suicide-due-to-prison-like-chinese-colonial-boarding-school/>
140. “‘Educate the Masses to Change Their Minds’: China’s Forced Relocation of Rural Tibetans”, Human Rights Watch, 21 May 2024. <https://www.hrw.org/report/2024/05/22/educate-masses-change-their-minds/chinas-forced-relocation-rural-tibetans> . (Hereinafter: HRW Report) Provides the figure of 930,450 people relocated in all Tibetan areas of the PRC since 2000, p.74.
141. ICESCR, Articles 11 and 12 ; UDHR, Article 25.1 ; Guiding Principles on Internal Displacement, Principle 6(2)(c).
142. HRW Report, op. cit., n.140.
143. ibid. HRW Report, p.3. The actual figure: “at least 709,494 people have been relocated or are due to be relocated in Tibet since 2016.”, p.17.
144. ibid. HRW Report, p.3; “A Report About endangering the livelihood of 3.36 million Tibetan nomads”, Tibet Times, 22 May 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/05/22/a-report-about-endangering-the-livelihood-of-3-36-million-tibetan-nomads/>
145. ibid. HRW Report, p.17. “Since 2017 in the TAR, whole village relocations involved moving more than 500 villages with over 140,000 residents.”

146. *ibid.* HRW Report, p.18. “Between 2016 and 2020, 567,000 people in Tibet were moved under” individual household relocation programs.
147. *ibid.* HRW Report, p.41.
148. *ibid.* HRW Report, p.51. (See Fn. 发改振兴 (Reform and Development, Revitalization) [2019] No. 1068,” issued by the National Development and Reform Commission and other ministries, quoted in “Hundred Questions and Answers on Poverty Alleviation and Relocation in the New Era” - Relevant Requirements for Demolition and Reclamation (《新时期易地扶贫搬迁工作百问百答》——拆旧复垦工作的相关要求),” April 30, 2020, <https://mp.weixin.qq.com/s/2l2SG0W9JHHuIEkEReAgbA> archived at <https://archive.ph/qJ5Wq> on April 17, 2024.)
149. *ibid.* HRW Report, p.55. (See Fn. UN Basic Principles and Guidelines on Development-based Evictions and Displacement, Annex 1, 2007, paras. 65-66.)
150. “Over a Hundred Tibetan Households Forced to Relocate Amid New Construction of Mardang Dam”, Tibet Times, 17 April 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/17/over-hundred-tibetan-households-forced-to-relocate-amid-new-construction-of-mardang-dam/>
151. “Derge protests put dams back on the agenda, highlight Tibet’s role in powering China”, International Campaign for Tibet, 30 April 2024, <https://savetibet.org/derge-protests-put-dams-back-on-the-agenda/>
152. “Chinese Hydropower: Damning Tibet’s Culture, Community, and Environment”, International Campaign for Tibet, December 2024. <https://savetibet.org/chinese-hydropower/>, (Hereinafter: ICT Chinese Hydropower Report) p.33. ; “A Report About endangering the livelihood of 3.36 million Tibetan nomads”, Tibet Times, 22 May 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/05/22/a-report-about-endangering-the-livelihood-of-3-36-million-tibetan-nomads/>
153. “Tibetans say compensation for Chinese land grab is too low”, Radio Free Asia, 22 April 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-land-grab-04222024202642.html>
154. “Chinese authorities arrest 4 Tibetans for protest over land grab”, Radio Free Asia, 15 April 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/protest-arrests-04152024174657.html> ; “China warns Tibetans for rejecting paltry compensation for their illegally confiscated grassland”, TibetanReview.net, 23 April

2024. <https://www.tibetanreview.net/china-warns-tibetans-for-rejecting-paltry-compensation-for-their-illegally-confiscated-grassland/>

155. “Tibetans undergo political education for protesting land grab”, Radio Free Asia, 16 May 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/political-education-protest-land-grab-05162024171910.html>
156. “China’s Great Wall of Villages”, The New York Times, 10 August 2024 <https://www.nytimes.com/interactive/2024/08/10/world/asia/china-border-villages.html?searchResultPosition=1> ; “China has impoverished Tibetan villagers by force-relocating them as ‘border guardians’”, TibetanReview.net, 14 August 2024 <https://www.tibetanreview.net/china-has-impoverished-tibetan-villagers-by-force-relocating-them-as-border-guardians/>
157. “Occupying Tibet’s rivers: China’s hydropower ‘battlefield’ in Tibet”, Turquoise Roof, 21 May 2024. <https://turquoiseroof.org/occupying-tibets-rivers/> (Hereinafter: TR Occupying Tibet’s rivers Report)
158. ICT Chinese Hydropower Report, op. cit., n.152; “Tibetans protest against forced resettlement from largest capacity dam construction on Jinsha River”, TibetanReview.net, 16 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/tibetans-protest-against-forced-resettlement-from-largest-capacity-dam-construction-on-jinsha-river/> ; ibid. TR Occupying Tibet’s rivers Report provides the figure of c. 4,287 people, p.11.
159. “China: stop crackdown on Tibetans peacefully protesting against forced construction of hydropower dams”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 4 May 2024. <https://tchrd.org/china-stop-crackdown-on-tibetans-peacefully-protesting-against-forced-hydropower-dam-construction/>
160. “Tibetans Protest Peacefully Against the Relocation of the Yena Monastery”, Tibet Times, 21 February 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/02/21/tibetan-people-held-a-peaceful-protest-on-their-knees/>
161. “China misuses law to demolish historic Atsok Monastery for dam construction”, International Campaign for Tibet, 16 August 2024. <https://savetibet.org/china-misuses-law-to-demolish-historic-atsok-monastery-for-dam-construction/>
162. “EXCLUSIVE: Area where Buddhist monastery stood now under water”, Radio Free Asia, 12 September 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/ar->

163. “Over a Hundred Tibetan Households Forced to Relocate Amid New Construction of Mardang Dam”, Tibet Times, 17 April 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/17/over-hundred-tibetan-households-forced-to-relocate-amid-new-construction-of-mardang-dam/>
164. “China approves construction of hydropower project in lower reaches of Yarlung Zangbo River”, Xinhua, 25 December 2024. <https://english.news.cn/20241225/3b1298a2f02d4428bd76e65929571cd3/c.html>
165. TR Occupying Tibet’s rivers Report, op. cit., n.157, p.20; ICT Chinese Hydropower Report, op. cit., n.152, p.23
166. “Taming the Drichu: China’s Derge Dam Threatens Tibetan Culture and Communities”, International Campaign for Tibet, 1 July 2024. <https://savetibet.org/taming-the-drichu-chinas-derge-dam-threatens-tibetan-culture-and-communities>, pp.5-8; “The risks of China’s dangerous dam-building in Tibet: The impacts of China’s move upstream on the Machu/Yellow River”, Turquoise Roof, 13 November 2024. <https://turquoiseroof.org/the-risks-of-chinas-dangerous-dam-building-in-tibet-the-impacts-of-chinas-move-upstream-on-the-machu-yellow-river/>, (Hereinafter: TR risks of China’s dam Report) pp.5-8.

Yebatan, Batang, Xulong, and Jinanqiao exposed to very high damming threats. Landslide damming threats along the Jinsha River. See Xiao Shihao, et al., “Landslide Damming Threats Along the Jinsha River, China”, Engineering, Volume 42, November 2024, Pages 326-339, p.336.
167. ibid. TR risks of China’s dam Report, p.24; ICT Chinese Hydropower Report, op. cit., n.152, p.23.
168. ibid. TR risks of China’s dam Report, p.10; ibid. ICT Chinese Hydropower Report, p.42.
169. Communication by mandates of the Special Rapporteur in the field of cultural rights; et al. See United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), AL CHN 8/2024, 8 July 2024. <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=29120>
170. International Campaign for Tibet, op. cit., n.166, p.6.

171. “China’s dam building rush in Tibet top threat to survival of one-fifth of Mekong fish species in downstream countries”, TibetanReview.net, 7 March 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-dam-building-rush-in-tibet-top-threat-to-survival-of-one-fifth-of-mekong-fish-species-in-downstream-countries/>
172. ICT Chinese Hydropower Report, op. cit., n.152.
173. “Massive expansion of mining plans in Tibet”, Tibet Times, 27 February 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/02/27/massive-expansion-of-mining-plans-in-tibet/>
174. “China’s biggest gold producer cleared to massively expand Tibet copper mine project”, TibetanReview.net, 24 February 2024. <https://www.tibetanreview.net/chinas-biggest-gold-producer-cleared-to-massively-expand-tibet-copper-mine-project/>
175. “Tibetan Real-Name Complainant Detained by Chinese Authorities for Exposing Illegal Mining in Tibet”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 2 November 2024. <https://tchrd.org/tibetan-real-name-complainant-detained-by-chinese-authorities-for-exposing-illegal-mining-in-tibet/> ; “Tibetan activist detained for exposing illegal sand, gravel mining”, Radio Free Asia, 1 November 2024. <https://www.rfa.org/english/tibet/2024/11/01/tibet-sand-dredging-activist-detained/>
176. “Hundreds of families ordered to move citing landslide hazards”, Tibet Watch, 19 November 2024. <https://tibetwatch.org/hundreds-of-families-ordered-to-move-citing-landslide-hazards/> ; “Eying their mountain mineral deposits, China is relocating hundreds of Tibetan families citing landslide dangers”, TibetanReview.net, 20 November 2024. <https://www.tibetanreview.net/eying-their-mountain-mineral-deposits-china-is-relocating-hundreds-of-tibetan-families-citing-landslide-dangers/>
177. “Unsustainable Futures: China’s Eco-compensation Policy on Tibetan Grassland”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 2021. https://tchrd.org/wp-content/uploads/2021/10/Unsustainable-Futures_-Chinas-eco-compensation-policy-in-Tibet-1-1.pdf ; “EXPLAINED: The impact of climate change on the Tibetan plateau”, Radio Free Asia, 20 August 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/climate-change-tibet-china-explained-08192024140006.html> . Major rivers include the Brahmaputra, Salween, Mekong, Yellow, Indus, and Yangtze.

178. “བོད་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྒང་དུ་ཆ་བོད་ཇེ་ཆེར་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་ཞིབ་འཇུག་སྟུན་ཐོའི་ནང་གསལ་སྟོན་བྱས་འདུག”, 19 August 2024. <https://www.rfa.org/tibetan/sargyur/tibetan-plateau-environment-crisis-08192024143022.html>
179. “Sacred snow mountain Amnye Machen is melting fast, yet mining around its ranges increasing”, Tibet Times, 10 April 2024. <https://en.tibettimes.net/2024/04/10/sacred-snow-mountain-amne-machen-is-melting-fast-yet-mining-around-its-ranges-increasing/>
180. “China targets Tibet to establish world’s largest national park system”, TibetanReview.net, 23 May 2024. <https://www.tibetanreview.net/china-targets-tibet-to-establish-worlds-largest-national-park-system/>
181. “New report examines national parks, rural revitalization in Tibet”, International Campaign for Tibet, 7 February 2024. <https://savetibet.org/new-report-examines-national-parks-rural-revitalization-in-tibet/> ; “National Parks, Rural Revitalization? A Report on the Future of Tibet’s Peopled Landscapes”, International Campaign for Tibet, 7 February 2024 <https://savetibet.org/national-parks-rural-revitalization/>
182. *ibid.*
183. “China sends glacial water from Tibet to the Maldives, raising concerns”, Radio Free Asia, 5 June 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/china-glacial-water-tibet-maldives-06052024175935.html>
184. Bowie, Julia and Gitter, David. “Abroad or at Home, China Puts Party First”, ForeignPolicy.com, 5 December 2018. <https://foreignpolicy.com/2018/12/05/abroad-or-at-home-china-puts-party-first-global-influence-united-front/>
185. “Chinese Transnational Repression of Tibetan Diaspora Communities 2024”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 6 February 2024. <https://tchrd.org/wp-content/uploads/2024/02/Chinese-Transnational-Repression-of-Tibetan-Diaspora-Communities.pdf>
186. Gyal, Thaklha. “Tibetans from Europe find China’s visa-free policy not so free”, Radio Free Asia, 25 April 2024. <https://www.rfa.org/english/news/tibet/visa-free-policy-04252024155059.html>
187. “Our official statement on PRC’s sanctions against our members”, Canada Tibet, <https://canadatibet.com/our-official-statement-on-prcs-sanctions-against-our-members/>

“TCHRD condemns China’s internationalization of repression and sanctions imposed on Tibetan human rights group”, Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 27 December 2024. <https://tchrd.org/tchrd-condemns-chinas-internationalization-of-repression-and-sanctions-imposed-on-tibetan-human-rights-group/>

188. Wang, Vivian. “Why Chinese Propaganda Loves Foreign Travel Bloggers”, The New York Times, 31 July 2024. <https://www.nytimes.com/2024/07/31/world/asia/china-propaganda-travel-influencers.html>

189. 《王君正：提高站位发挥作用努力推动西藏国际传播事业高质量发展》
Translated: “Wang Junzheng: Improve the position and strive to promote the high-quality development of Tibet’s international communication”, Tibet Daily, Tibet Autonomous Region People’s Government, Tibet Government Service Network, 5 September 2024. https://www.xizang.gov.cn/xwzx_406/zwyw/202409/t20240905_434882.html

190. “« Des musées français courbent l’échine devant les exigences chinoises de réécriture de l’histoire et d’effacement des peuples »”, Le Monde, 31 August 2024. https://www.lemonde.fr/idees/article/2024/08/31/des-musees-francais-courbent-l-echine-devant-les-exigences-chinoises-de-reecriture-de-l-histoire-et-d-effacement-des-peuples_6300046_3232.html

191. “Seeking to counter Tibetan outreach, China sends propaganda team to Europe”, International Campaign for Tibet, 15 November 2024. <https://savetibet.org/seeking-to-counter-tibetan-outreach-china-sends-propaganda-team-to-europe/>

